

BORSA İSTİB AKTÜEL

İSTANBUL TİCARET BORSASI • TİCARET, YAŞAM VE KÜLTÜR DERGİSİ • OCAK - ŞUBAT 2024 • SAYI: 67

İSTİB Başkanı Ali Kopuz:

**“TARIMA ÖNEM VEREN
ENDÜSTRİLEŞMİŞ BİR
BİLGİ TOPLUMU OLMALIYIZ”**

YENİ ASGARİ
ÜCRET HEM REFAHI
HEM EKONOMİYİ
DESTEKLEYECEK

08

İSTİB
MECLİSİNDEN
2024 BÜTÇESİNE
ONAY

09

“CEVİZ VE BADEM
SEKTÖRÜNÜ
İTHALAT VERGİSİYLE
KORUMALIYIZ”

22

99

YILLIK TECRÜBE

116

EĞİTİM PROGRAMI

UZMAN

AKADEMİSYENLER

3000'İN

ÜZERİNDE KURSIYER

İSTİBAKADEMi

“Rekabet gücün artsın...”

www.istib.org.tr

İstanbul Ticaret Borsası | İstanbulticaretborsasi | İstib1924 | İstanbul Ticaret Borsası | İstanbul Ticaret Borsası

Ali KOPUZ
İstanbul Ticaret Borsası
Yönetim Kurulu Başkanı

BİZ EKERSEK

Türkiye’de ilk ziraat yayını olan Vasıta-i Servet, 1 Mayıs 1880’de neşredildi. Üzerinden tam 144 yıl geçti. Dergiyi çıkaranlar neden bu ismi verdiklerini anlatırken, “Osmanlı’nın mutluluğunun” ancak ziraatla mümkün olabileceğine, “servet ve refaha ulaşan gelişmiş ülkelerin” de bu vasıta ile amaçlarına ulaştıklarına dikkat çekerler. Tarım, “vasıta-i servet” yani zenginlik aracıdır. Ne yazık ki biz 144 yıldır bu aracı, gerçek anlamda bir “servet vasıtasına” dönüştüremedik. Bunun için ortaya konulan iradenin, alınan tedbirlerin yetersiz olduğunu söylemek doğru bir yaklaşım değil. Doğru olan şu: Biz halkımızı tarımın bir “vasıta-i servet” olduğuna inandırmakta, Rumeli’den Anadolu’nun tüm noktalarını etkisi altına alacak bir ziraat rüzgârı estirmede başarılı olmadık.

Türkiye’nin en büyük ticaret borsası olarak biz, son 10 yıldır bu konuda sesimizi en son noktasına kadar yükselterek, imkanlarımızı en üst düzeyde kullanarak, Devletimizin birimleri ile ortak çalışmalar yaparak, bir tarım kalkınması için çabalıyoruz. Sözgelimi bu sayımızda tarımı bir kez daha kapağa taşıyarak, “Tarım önem veren endüstrileşmiş bilgi toplumu olmayız” diyoruz. Yine ilgili kooperatif ve STK’lardan kamu yöneticilerine kadar tüm paydaşlarımızla toplantılar yapıyoruz. Türkiye’nin tarımsal hasılasını, potansiyeli ile kıyas edince maalesef görüyoruz ki, olduğumuz yer hak ettiğimiz yer değil.

Dikkatimi çeken nokta şu: Bu yıl biz İstanbul Ticaret Borsasının resmî kuruluşunun 100. yılını kutlayacağız. Bir asırlık çalışmalara rağmen daha yapacak çok işimiz var. Çünkü Türkiye’de tarım için tespit ettiğimiz yapılmaması gerekenler, aradan geçen onca yıla rağmen değişmedi. Sadece dönemden döneme kullandığımız sözcükler farklılaştı; sözgelimi makineleşmenin yerini teknoloji ve endüstriyel tarım ifadeleri aldı. Ama tarımda hâlâ doğru bilgi sorun, hâlâ verimlilik sorun, hâlâ gençlerin tarımdan uzaklaşması sorun, hâlâ ürünlerin pazara ulaşımı sorun, hâlâ tarımın bir

zenginleşme aracı olmadığını düşünmek sorun...

Gerçekten yapacak çok işimiz var ve bu işlerin birinci aşamasında bize yani özel sektöre, yani çiftçimize, yani gençlerimize, yani Türk halkına büyük görev düşüyor. Çünkü Türkiye olarak bizim salgınla bir kez daha ne denli büyük bir vasıta-ı servet olduğunu ispatlayan bu sektöründeki tüm potansiyelimizi ortaya koymamız gerekiyor. Dizi filmler ve çağın iletişim aygıtlarında verildiği şekilde zenginliğin masa başı işler ve “kağıt alım satımları” ile elde edildiği yalanından genç neslimizi kurtarmamız gerekiyor. Geleceğimizin, toprakla bütünleşmekte olduğunu bir kez daha idrak etmeliyiz. Ahmet Mithat Efendi’nin 140 yıl önce bize yol gösterirken aktardığı şu veciz söz, günümüzde de geçerliliğini aynen koruyor:

“Kime lazımsa ekmek, ona lazım ekmek...”

Çünkü;

Biz ekersek, ülkemizin sınırlarını muhafaza eden Mehmetçiğimiz daha da güçlenecek.

Biz ekersek, havadaki İHA’larımız daha hızlı uçup hedeflerini vuracak.

Biz ekersek, TCG Anadolu ve yeni kardeşlerinin üzerine yerli ve milli uçaklarımız inip kalkacak. Biz ekersek, Atak helikopterimiz, Hürkuşumuz, milli muharip uçagımız nazlı rüzgârlarda Türk uçuşunun timsali olacak.

Biz ekersek, ihracatımız artacak, refahımız yükselecek, halkımız daha mutlu olacak.

Biz ekersek, zulme uğrayan, özgürlükleri kısıtlanan soydaşlarımız hürriyetine kavuşacak.

Biz ekersek eğer, Myanmar’da, Gazze’de katliamlar duracak. Yahudi zulmü içinde boğulacak.

Biz ekersek eğer, Türkiye Yüzyılı gerçek anlamıyla Türk asrı olacak, İstanbul yeniden adalet ve kalkınmayla tanışacak...

İstanbul Ticaret Borsası
Adına İmtiyaz Sahibi
Ali Kopuz

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
İsmail Şen

Danışma Kurulu
Ahmet Bülent Kasap,
İlhan Koyunseven,
Hakkı İsmet Aral,
Recep Salih Al
Murat Çalışkan,
Zülküf Kopuz, Zeki Aslan
Yavuz Hacıömeroğlu,
Mehmet Beşir Kılıç,
Ömer Tekinaslan, Ali Taş Gülen

Genel Yayın Yönetmeni
Pertev Aşkın
borsaaktuel@gmail.com

Yayın Kurulu
Şule Karadeniz, İzzet Erçelen,
Şeyda Soykan, Sebahattin Özkurt,
Hakan Kopuz, Ahmet Yirmibeşoğlu,
Yunus Emre Çillioğlu,
Aleyna Satu Yurtseven, Erkan Çelik

Görsel Yönetmen
Murat Arslan

Haber Merkezi
Handan Mesude
Aytaç Işıklı

Fotoğraf
Hakan Kopuz

Nostalji
Murat Arslan

•

Yönetim Yeri
İstanbul Ticaret Borsası
Zahire Borsası Sok. No:3 Bahçekapı,
Fatih / İstanbul
www.istib.org.tr

Yapım
monad
Burhaniye Mh. Enveriye Sk. No:26/2
Üsküdar/İstanbul
Tel: 0216 557 82 87
www.monadfilm.com

Yayın Türü
Yerel Süreli

Yayın Tarihi
Ocak 2024

Baskı
Şan Ofset
Sertifika No: 45170
Hamidiye Mah. Anadolu Cad. No:50
Kağıthane/İstanbul
Tel: 0212 289 24 24

OCAK - ŞUBAT '24

"TARIMA ÖNEM VEREN ENDÜSTRİLEŞMİŞ BİR BİLGİ TOPLUMU OLMALYIZ"	06
"İSTİB YENİ YILA ÇALIŞANLARIYLA KENETLENEREK GİRDİ"	07
İSTİB BAŞKANI ALİ KOPUZ YENİ ASGARİ ÜCRETİ DEĞERLENDİRDİ	08
İSTİB MECLİSİNDEN 2024 BÜTÇESİNE ONAY	09
"POZİTİF BÜYÜYEREK KÜRESEL FARK ATTIK"	10
İSEDAK 39. BAKANLAR TOPLANTISI	11
KASIM MECLİSİ / "EN ACİL KONUMUZ ENFLASYONLA MÜCADELEDİR"	12
TARIM VE ORMAN BAKANI YUMAKLI: "SEKTÖRLER KONUŞUYOR TOPLANTILARI ÇOK FAYDALI..."	15
EKONOMİYE BAKIŞ / PROF. DR. KEREM ALKİN	16
İSTANBUL ODALARI VE BORSA MÜŞTEREK TOPLANTISI	18
İTÜ'DEN İSTANBUL'UN ODA BAŞKANLARINA FAHRİ DOKTORA	19
TIBBİ, AROMATİK BİTKİLER BORSASI KURULUYOR	20
9. DÜNYA HELAL ZİRVESİ İSTANBUL'DA DÜZENLENDİ	20
"UYGUN FİYAT DERKEN SAĞLIĞINIZDAN OLMAYIN"	21
"İHRACATLA GELİŞİYORUZ"	21
BORSA MEYDANI'NDA KASIM AYINDA CEVİZ VE BADEM MASAYA YATIRILDI	22
SEBAHATTİN ÖZKURT / BADEM VE CEVİZDEKİ DESTEKLERE YEREL VE KÜRESEL BAKIŞ	26
GÜNEYDOĞU ASYA ÜLKELERİ İLE İŞ DİYALOĞU ARTIRILMALI	30
TÜRKİYE YÜZYILI'NDA E-TİCARET VE E-İHRACAT SEMİNERİ	32
AV. DOÇ. DR. ALİ EKİN / İŞ GÜVENCESİ VE İŞE İADE DAVALARI - 3	34
İZZET ERÇELEN / GIDANIN (GERÇEK) BEDELİ	36
ARALIK MECLİSİ / "21. YÜZYIL, BİLGİ TEKNOLOJİLERİYLE ŞEKİLLENİYOR"	38
İSMAİL KEMALOĞLU / TARIM PİYALARINDAKİ GELİŞMELER	42
İSTİB BAŞKANI ALİ KOPUZ: "SİYONİZME HİZMET EDENLER SES ÇIKARTMIYOR"	45
YUNUS EMRE ÇİLLİOĞLU / NANE YAĞI ÜRETİMİNİN GELECEĞİ TEHDİT ALTINDA MI?	46
İKTİSAT TARİHİ / DOÇ. DR. ŞEFİK MEMİŞ / "ZİRAATSIZ SANAYİ VE TİCARET OLAMAZ"	48
UNLU MAMULLER SEKTÖRÜ İSTİB'DE TOPLANDI	53
AHMET YİRMİBEŞOĞLU / DİJİTALLEŞEN DÜNYADA TİCARETİN KURALLARI DEĞİŞİYOR	54
TÜRKİYENİN E-İHRACAT PLATFORMU "ASK TÜRKİYE" HİZMETİNİZDE...	56
13. RİZE TANITIM GÜNLERİ	57
TİCARET VE HAYAT / MÜRSEL SÖNMEZ / "DÜNYA BEŞTEN BÜYÜK" AMA O BUNU BİLMİYOR	58
İSMAİL ŞEN / GIDA GEZEĞENİ	60
İSLAM TİCARET, SANAYİ VE TARIM ODASI GENEL KURULU	63
KISA KISA	64

“21. YÜZYIL, BİLGİ
TEKNOLOJİLERİYLE
ŞEKİLLENİYOR”

38

“EN ACİL KONUMUZ
ENFLASYON
MÜCADELESİDİR”

12

NANE YAĞI ÜRETİMİNİN
GELECEĞİ TEHDİT ALTINDA
MI?

46

“GÜNEYDOĞU ASYA
ÜLKELERİ İLE İŞ DİYALOĞU
ARTIRILMALI”

30

“DÜNYA BEŞTEN BÜYÜK”
AMA O BUNU BİLMİYOR

58

DİJİTALLEŞEN DÜNYADA
TİCARETİN KURALLARI
DEĞİŞİYOR

54

İSTİB Başkanı Ali Kopuz:

“TARIMA ÖNEM VEREN ENDÜSTRİLEŞMİŞ BİR BİLGİ TOPLUMU OLMALIYIZ”

İSTİB Başkanı Ali Kopuz, 2023 yılının küresel salgın ve bölgesel savaş yükleri ile Kahramanmaraş Depremi gibi olumsuzluklarla geçmesine rağmen Türkiye adına üretim, büyüme ve ihracatta başarılı bir yıl olduğunu söyledi.

İSTİB Başkanı Ali Kopuz, 2023 yılını değerlendirerek, Türkiye'nin, Cumhuriyetin ikinci yüzyılında küresel bir güç olma yolunda kararlı adımlarla yürüyeceğine inandığını belirtti. Başkan Kopuz, “Tarıma önem veren endüstrileşmiş bir bilgi toplumu olmalıyız. Bunun yolu da milli değerlerimize sıkı sıkıya sarılarak, bilim ve teknolojinin öncülerinden biri olmaktan geçiyor” ifadelerini kullandı.

“FELAKET KARŞISINDA TEK VÜCUT OLDUK”

Başkan Kopuz, 2023'de yaşanan Kahramanmaraş Depremi'nin insan ve maddi kayıpların yanında hem tarımsal hem de sanayi üretimini büyük bir tehditle karşı karşıya bıraktığına işaret ederek, şunları kaydetti:

“Aziz milletimizin, her zaman olduğu gibi bu felaket karşısında da tek vücut olmasıyla sorunların büyümesini engellemeyi başardık. Ve tüm bu sorunlara rağmen, Cumhuriyetimizin yüzüncü yılını kutladığımız 2023'te üretimimiz, büyümemiz ve ihracatımız geliştirdi...”

“DÜNYA İÇİN EN BÜYÜK TEHDİT, İSRAİL”

İsrail'in Gazze'de uyguladığı soykırıma da değinen Başkan Kopuz, “Dünya için en büyük tehditlerden biri olan İsrail, Gazze'de bir soykırıma girişti. Dünyanın her yerindeki İslam ülkelerinin ve Müslümanların yıllardır gördükleri zulme yeni bir halka ekleyen bu saldırılar ne yazık ki hâlâ sürüyor ve Filistinli kardeşlerimiz katlediliyor” diye konuştu.

İsrail'in alçakça saldırılarını önlemenin tek yolunun güçlü olmaktan geçtiğine işaret eden Başkan Kopuz, dünyanın dört bir yanındaki Müslümanlara birlik, dayanışma ve ortak hareket etme çağrısında bulundu. Başkan Kopuz, şunları ifade etti:

“Maalesef İslam ülkelerinin basit bir ortak kararı bile alamadıkları bir dünyada yaşıyoruz. Ama buna rağmen, milli bir bilinçle bilimsel çalışmalar yapmak ve öncü teknolojiler geliştirmenin nasıl başarılı sonuçlar doğurduğunu görmek için 30 yıldır kangren olmuş Dağlık Karabağ sorununun birkaç haftada nasıl Azerbaycan lehine çözüldüğüne bakmak gerekiyor. Türkiye'nin bölgesel politik dengeleri göz önünde bulunduran girişimleri ile SİHA ve askeri desteği sayesinde Karabağ'da büyük bir zafer elde edildi.

2023 yılının en önemli olaylarından olduğuna inan-

“Tarıma önem veren endüstrileşmiş bir bilgi toplumu olmalıyız. Bunun yolu da milli değerlerimize sıkı sıkıya sarılarak, bilim ve teknolojinin öncülerinden biri olmaktan geçiyor.”

dığım Karabağ sorununun çözülme süreci, hepimize ilham vermelidir. Müslüman milletler, çok çalışmalı, çok üretmeli, bilimsel çalışmalarda öncü olmalı, yeni teknolojiler geliştirmeli ve bunları yaparken de güçlerini milli değerlerinden almalıdır. İslam ülkelerinin yöneticilerinin ise dayanaklarının ve esas meşruiyet kaynaklarının milletleri olduğu sürece dik duracaklarını, küresel güçlere eğilmeyeceklerini unutmamalıyız.”

“TARIMA ÖNEM VEREN ENDÜSTRİLEŞMİŞ BİR BİLGİ TOPLUMU OLMALIYIZ”

Başkan Kopuz, dünyanın daha önce yaşanmamış yeni sorunlara gebe olduğunu belirterek, “Artan nüfus, korkunç boyutlara ulaşmış israf, giderek büyüyen iklim krizi, ivmesi artan tarım alanı kayıpları, küresel salgınlar ve savaşlar 21. yüzyılı muhtemelen insanlığın en zorlu yüzyılı haline getirecek” dedi. Başkan Kopuz, bu sorunlarla baş etmek insanlığın hayat kaynağı tarıma her zamankinden çok önem verilmesi gerektiğinin altını çizip sözlerini şöyle tamamladı:

“Hem artan nüfus ve tarım alanı kayıpları, hem de iklim krizi dolayısıyla üretim yöntemlerimizi ileri teknoloji ile donatmalıyız. Tüm bunları yaparken de bizi biz yapan milli ve manevi değerlerimizden ayrılmamalıyız. Yani, tarıma önem veren endüstrileşmiş bir bilgi toplumu olmalıyız.”

İSTİB YENİ YILA ÇALIŞANLARIYLA KENETLENEREK GİRDİ

İstanbul Ticaret Borsası Yönetim Kurulu ve Meclis Üyeleri 2023 çalışma döneminin ardından İSTİB personeli ile bir araya geldi. İSTİB Yönetim Kurulu Başkanı Ali Kopuz, Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap ve Genel Sekreter Şule Karadeniz, yaptıkları konuşmalarla çalışanlara özverili çalışmalarından dolayı teşekkür ettiler.

İSTİB Başkanı Ali Kopuz, yeni asgari ücreti değerlendirdi:

“YENİ ASGARİ ÜCRET HEM REFAHI HEM EKONOMİYİ DESTEKLEYECEK”

İSTİB Başkanı Ali Kopuz, 2024 yılında uygulanacak asgari ücret hakkında yaptığı açıklamada, “Hem ücretli çalışanların refahını hem de ekonomik aktiviteyi destekleyecek bir rakam açıklandı” dedi.

Asgari ücretin çalışma hayatının tüm paydaşları tarafından memnuniyetle karşılandığına işaret eden Başkan Kopuz, “2024 yılı asgari ücret seviyesinin Temmuz ayında açıklanan rakama göre yüzde 49 artışla 17 bin 2 liraya yükseltilmesi, çalışma hayatının tüm paydaşları tarafından memnuniyetle karşılanmıştır. Bu noktadan sonra beklentimiz, fiyat istikrarının sağlanması ve istihdamın güçlü kaldığı, ekonomik aktivitenin de bunu koruyacak seviyede devam ettiği hassas bir sürecin yönetilmesi olacaktır” açıklamasında bulundu.

Salgın sürecinden itibaren başta gıda fiyatları olmak üzere küresel ekonomiyi etkileyen yüksek enflasyonun reel gelirler üzerinde büyük baskı oluşturduğunu kaydeden Başkan Kopuz, yeni ekonomik politikalarla dengeleyici bir döneme girildiğini belirtti. Başkan Kopuz sözlerini şöyle sürdürdü:

“Bununla birlikte şu durumu da belirtmeden geçmeyiz. Daha rakam bile belli değilken asgari ücrete gelecek zammı speküle etmekte hiç bir beis görmeyenler, son ürün fiyatının tüm maliyetleri, ücretlerden kaynaklanıyormuş gibi önden fiyatlayanlar, en

hafif tabirle hakkaniyetli davranmamaktadırlar.

Hem ücretli çalışanların refahını hem de ekonomik aktiviteyi destekleyecek bir rakam açıklandı. Diğer taraftan 500 lira olarak uygulanan asgari ücret desteğinin 700 liraya yükseltilmesini, işverenlerin üzerindeki yükün hafiflemesine destek olma noktasında anlamlı buluyorum. Bu vesileyle Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’a ve emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. Yeni asgari ücretin başta emekçilerimiz olmak üzere çalışma hayatının tüm paydaşlarına ve ülkemize hayırlı olmasını temenni ediyorum.”

“Hem ücretli çalışanların refahını hem de ekonomik aktiviteyi destekleyecek bir rakam açıklandı. Diğer taraftan 500 lira olarak uygulanan asgari ücret desteğinin 700 liraya yükseltilmesini, işverenlerin üzerindeki yükün hafiflemesine destek olma noktasında anlamlı buluyorum.”

İSTİB MECLİSİNDEN 2024 BÜTÇESİNE ONAY

“Üye odaklı borsacılık anlayışı gereği planladığımız etkinliklerimizi şeffaf bir bütçeyle Meclis gündemine getirdik.”

İstanbul Ticaret Borsası 2024 Yılı Bütçe görüşmeleri için İSTİB Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap başkanlığında toplandı. İSTİB Başkanı Ali Kopuz, bütçeyi bir konuşma ile Meclise sunarak, 2024 yılı bütçesi ile İstanbul Ticaret Borsası üyelerine en iyi şekilde hizmet etmeyi hedeflediklerini belirtti.

İSTİB bütçelerinin “şeffaf, denetlenebilir, hesap verilebilir, açık ve anlaşılabilir” hale geldiğini ifade eden Başkan Kopuz, “Üye odaklı borsacılık anlayışı gereği planladığımız etkinliklerimizi şeffaf bir bütçeyle

Meclis gündemine getirdik. Geçtiğimiz dönemlerde olduğu gibi 2024 yılında da hangi kalemlerden ne kadar gelir beklediğimizi ve bu geliri nerelere harca- yacağımızı, açık ve net şekilde bilgilerinize sunduk” ifadelerini kullandı.

İş Programı ve Bütçenin hazırlanması konusunda Genel Sekreterliğe ve emeği geçen tüm personele teşekkür eden Başkan Kopuz, “2024 Yılı İş Programı ve Bütçemizin hayırlı olmasını diliyorum” dedi.

İSTİB Başkanı Ali Kopuz, 3. çeyrek büyümesini değerlendirdi:

“POZİTİF BÜYÜYEREK KÜRESEL FARK ATTIK”

Türkiye ekonomisinin 2023 yılı üçüncü çeyrekte yüzde 5,9 büyümesini değerlendiren İSTİB Başkanı Ali Kopuz, “Türkiye’nin pozitif büyüyerek küresel düzeyde fark atması her türlü takdirin üzerindedir” dedi.

“2023’TE 4,5-5 BÜYÜMEYİ YAKALARIZ”

Başkan Kopuz, bu ekonomik verilerin yıl sonunda şimdiden yüzde 4,5-5 bandında bir büyüme oranı yakalanacağını gösterdiğini belirterek, “Ekonomik Kalkınma ve İş Birliği Örgütü (OECD) ülkelerinde ortalama büyüme beklentisinin 2023 için yüzde 2 olduğu bir dönemde, yılın 3. çeyreğinde yüzde 5,9 büyümeyi yakalamamız, Türkiye Ekonomisini gerek OECD gerekse de G20 nezdinde farklı bir konuma getiriyor” ifadelerini kullandı.

“Türkiye ekonomisi, küresel ekonomilerdeki yüksek faiz konjonktürüne ve dünyadaki yatırım ortamının zayıflamasına rağmen 2023 yılında da büyümeye devam ediyor” diyen Başkan Kopuz şunları söyledi:

“ASRIN DEPREMİNE RAĞMEN BÜYÜDÜK”

“Tüm Uluslararası Ekonomik Kuruluşların mali

disiplin ve bu amaçla vergi gelirlerinin korunması adına makul büyümeyi tavsiye ettikleri, buna rağmen pek çok OECD ve G20 ülkesinin büyümede zorlandığı bu dönemde, Türkiye’nin pozitif büyüyerek küresel düzeyde fark atması her türlü takdirin üzerindedir. Üstelik Türkiye bu başarıyı, asrın depremine rağmen, iç pazar talebini, ihracatı ve istihdamı koruyarak elde etmiştir. Bu rakamlar, özellikle 2024 yılının ortalarından itibaren küresel piyasalarda faizlerin düşeceği ve yatırım iştahının artacağını umduğumuz bir sürece daha güçlü girmemizi sağlayacaktır.”

Başkan Kopuz, fiyat istikrarına karşı uygulanan sıkılaştırıcı politika tedbirleri devam ederken, işletme sermayesine ihtiyacı olan katma değerli üretim ve ihracat odaklı firmalarımıza seçici finansman sağlanması politikasının sürdürülmesi gerektiğini söyledi. Başkan Kopuz, “Halihazırda Türkiye ekonomisinin güncel problemi olan fiyat istikrarı ile mücadelenin, ekonomik aktiviteye, istihdamın milli hasıladan aldığı paya zarar vermeyecek şekilde hassas bir denge sürdürülmesi önem arz etmektedir” tespitinde bulundu.

“Türkiye ekonomisi, küresel ekonomilerdeki yüksek faiz konjonktürüne ve dünyadaki yatırım ortamının zayıflamasına rağmen 2023 yılında da büyümeye devam etti.”

İSEDAK 39. BAKANLAR TOPLANTISI

İSTİB Başkanı Ali Kopuz, İslam İşbirliği Teşkilatı Ekonomik ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesi (İSEDAK) 39. Bakanlar Toplantısına katıldı. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, toplantının açılışında yaptığı konuşmada, “Gazze başta olmak üzere işgal edilmiş Filistin topraklarında büyük bir vahşetin yaşandığı bugünlerde sergileyeceğimiz iş birliği çok daha önemli hâle geliyor” diye konuştu.

PAKİSTANLI BAKAN İLE GÖRÜŞME

TOBB Başkan Yardımcısı ve İSTİB Başkanı Ali Kopuz, İslam İşbirliği Teşkilatı Ekonomik ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesi (İSEDAK) 39. Bakanlar Toplantısı kapsamında, Pakistan Ticaret ve Sanayi Bakanı Gohar Ejaz ile bir araya geldi.

Türkiye – Pakistan arasında yakın ilişkilerin olduğunu ifade eden Başkan Kopuz “Buna rağmen ülkelerimiz arasında 1 Milyar dolar civarındaki ticaret hacmi bizi mutlu etmiyor” dedi. Başkan Kopuz, Türkiye ile Pakistan arasında iyi tasarlanmış, her iki ülkenin de kazanacağı bir serbest ticaret anlaşmasının faydalı olacağını ve yürürlüğe giren “Tercihli Ticaret Anlaşması”nın iyi bir adım olduğunu ifade etti. İki dost ülkenin arasında vize uygulamasının ticaretin önünde ciddi bir engel olduğunu ifade eden Kopuz, iş dünyasının bu vize sorunundan kurtarılması gerektiğini dile getirdi.

Pakistan Ticaret ve Sanayi Bakanı Gohar Ejaz, Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın ev sahipliğinden memnuniyet duyduğunu ve TOBB olarak gösterilen alakadan dolayı çok minnettar olduklarını söyledi. İki ülke arasındaki ticari işbirlikleri hakkında “Yarıdan tezi yok aksiyon almamız gerekiyor” ifadelerini kullandı.

İSTİB Başkan Yardımcısı Hakkı İsmet Aral:

“EN ACİL KONUMUZ ENFLASYONLA MÜCADELEDİR”

İSTİB Başkan Yardımcısı Hakkı İsmet Aral, gıda fiyatları, faizler ve tarım teknolojileri hakkında görüşlerini meclis üyeleri ile paylaştı. Aral, “Ülkemizin en acil konusu enflasyonla mücadeledir” dedi.

İstanbul Ticaret Borsası Kasım ayı Meclis toplantısı, Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap başkanlığında gerçekleştirildi. Kasap'ın açılış konuşmasının ve Meclis gündem maddelerinin görüşülmesinin ardından İSTİB Başkan Yardımcısı Hakkı İsmet Aral, güncel ve ekonomik gelişmeler hakkında değerlendirmelerde bulundu.

“GIDADA ENFLASYON AYLIK YÜZDE 3”

İSTİB Başkan Yardımcısı Hakkı İsmet Aral, Ekim ayı FAO Endeksine göre, küresel gıda fiyatlarının bir önceki aya oranla yüzde 0,5 düşerek, 120,6 puana gerilediğini belirterek “Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütüne (FAO) göre, süt ürünlerinde kü-

resel bazda fiyatlar bir miktar yükselse de, bitkisel yağlar, tahıl ve et gibi temel gruplarda çok ufak da olsa aşağı yönlü seyir devam ediyor. Ülkemize baktığımızda ise tarımsal emtia ve gıda fiyatlarında daha farklı bir tablo ile karşılaşıyoruz” diye konuştu.

2023 yılı Ekim ayı itibarıyla tüketici fiyat enflasyonu yıllık yüzde 61 olarak açıklandığına dikkat çeken Aral, Türkiye'nin acil gündem maddesinin enflasyonla mücadele olduğunu ifade etti. Aral, şöyle konuştu:

“Gıda tarafında enflasyon, aylık yüzde 3’ün üzerinde, yıllık bazda yüzde 72 seviyesinde. Yaklaşık 2 senedir; küresel ekonomilerde ve ülkemizde devam eden, insanlarımızın alım gücünü ve paramızın değerini düşüren ve ne kadar süreceği belli olmayan bir süreçle karşı karşıya olduğumuz açıktır. Bu tabloya göre şunu açıkça ifade etmek gerekir ki, ülkemizin en acil konusu enflasyonla mücadeledir. Ekonomi yönetimi de tüm dünyada olduğu gibi son dönem de faiz sıkılaştırıcı para ve maliye politikaları ile bu durumu kontrol altına almaya çabılıyor.”

“YATIRIM VE İHRACAT ODAKLI YENİ KREDİLERE İHTİYAÇ VAR”

Başkan Yardımcısı Aral, Merkez Bankasının politika faizini yüzde 35’e yükselttiğine işaret ederek, bu durumun tüketici tarafında iç talepte bir miktar daralma etkisi olacağını kaydetti. Aral, “Üretici tarafında ise faiz artışları işletmelerin borçlanma ve finansman maliyetlerini yükselttiğinden, durgunluğa rağmen, üretici enflasyonunun gerilemesi sınırlı olabilir. Önemli olan şudur; bu noktada, reel sektörün ihtiyaçlarını tespit ederek ve bunu odağa alarak yatırım ve ihracat odaklı yeni kredi ve desteklerin devreye sokulması, ekonomik aktivitenin gücünü koruması adına yararlı olacaktır.” ifadelerini kullandı.

Aral, teknolojinin hızla ilerlediğini ve tarımsal üretimde, sanayide, bilgi teknolojilerinde bu değişimin içinde olmanın hayati bir mesele olduğunu bildirdi. Aral, Türkiye'nin diğer alanlarda olduğu gibi tarım ve gıdadaki potansiyelinin de, mevcut durumun çok üstünde olduğunu ve bu potansiyele de ancak bilim ve teknolojiyi kullanarak ulaşılabileceğini kaydetti.

“TEK EKSİĞİMİZ BÜYÜK DÜŞÜNÜP KARARLILIKLA ÇALIŞMAK...”

Başkan Yardımcısı Aral, şunları söyledi:

“Çünkü mevcut tarım arazileriyle bile tarımsal ha-

HAKKI İSMET ARAL

“Ürettiklerimizi katma değerli hale getirmeli, küresel pazara öyle sunmalıyız. Katma değer sağlamanın yolu ise ARGE, ÜRGE ve marka yatırımından geçiyor.”

slamız 100 milyar dolara ulaşabilecek potansiyelde. Tarımsal ihracatımız da 40-45 milyar dolara ulaşabilecek durumda. Bu nedenle mutlaka üretimi ve ihracatı artıracak politikalar geliştirmemiz gerekiyor. Tabii sadece üretimi artırmak da yetmez. Ürettiklerimizi katma değerli hale getirmeli, küresel pazara öyle sunmalıyız. Katma değer sağlamanın yolu ise ARGE, ÜRGE ve marka yatırımından geçiyor. Türkiye'nin gıdada küresel markalar geliştirme yeteneği de, potansiyeli de gücü de vardır... Bence tek eksiklerimiz, büyük düşünerek, doğru vizyon ve program ile, kararlılık ve cesaretle çalışmaktır... Cumhuriyetin ikinci yüzyılının Türkiye yüzyılı olması için, gıda sektörüne düşen görev bence budur...”

MECLİS ÜYELERİ KÜRSÜDE

“Mevcut stoklar ve üretimdeki artış göz önüne alındığında, kırmızı mercimek ve nohutta 1-5 kilo arasında paketli ürünlerin ihracatına izin verilmelidir.”

“İHRACAT KISITLAMASI ÜRÜN FİYATLARINI BASKILIYOR”

Kasım ayı Meclis toplantısında sektörel konularda görüşlerini paylaşan 3. Bakliyat Ticareti Meslek Komitesi ve Meclis Üyesi Işlay Reis Yorgun, bakliyat sektörüne ihracat kısıtlamasının etkileri hakkında bilgi verdi. Kırmızı mercimek ile nohut ihracatına yönelik kısıtlamalar ve kota uygulamaları hakkında konuşan Meclis Üyesi Işlay Reis Yorgun, şunları söyledi: “Ticaret Bakanlığı 1 Ağustos 2023’ten itibaren yıllık bazda bir firma için önceki yılın aynı ayında gerçekleştirdiği ihracatın yüzde 55’ini, kırmızı mercimekte 2020, 2021 ve 2022 yıllarında gerçekleştirdiği ihracatın üç yıllık ortalamasının yüzde 7,5’ini aşmamak üzere kısıtlamaya gitti. Bu uygulama 1 Kasım 2023 tarihine kadar geçerliydi. Şu anda ise dâhilde işleme rejimi kapsamında ihracata izin veriliyor. Yurt içi üretimle ülke ihtiyacının karşılanmadığı ürünlerde elbette ihracat kısıtlamaları oluyor. Bu yönde alınan kararları gıda arz güvenliğinin sağlanması ve gıdaya erişimde sorun yaşanmaması adına sektör olarak doğru buluyor ve destekliyoruz. Ancak Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından 27 Ekim 2023 tarihinde açıklanan ‘Bitkisel Üretim Miktarı’ tahminlerine göre, kırmızı mercimek üretimi yüzde 6 artışla 424 bin ton olarak gerçekleşti. Nohut üretimi ise 575 bin ton olarak kaydedilmiş. Nohut, Türkiye’de en çok üretilen baklagil ürünü. Aynı zamanda 2022 yılı devreden stokları mevcut. Her iki üründe de üretim fazlası bulunuyor ve

➤ İŞLAY REİS YORGUN

yurt içi tüketimi karşılayabilecek seviyede.” Kırmızı mercimek ihracatının dahilde işleme rejimi kapsamında gerçekleştirildiğini, nohut ihracatı içinde kota uygulamasının halen devam ettiğini dile getiren Meclis Üyesi Yorgun, tarımsal üretimin sürdürülebilirliği ve ihracatın artırılması için sektör olarak çok çaba sarf ettiklerini bildirdi. Yorgun, “Çok zor rekabet şartları altında yurt dışı pazarlarını kazanıyoruz. Mevcut stoklar ve üretimdeki artış göz önünde bulundurulduğunda, kırmızı mercimek ve nohutta 1 ila 5 kilo arasında paketli ürünlerin ihracatına izin verilmelidir. Tarımsal girdi fiyatlarının arttığı bu dönemde ihracat kısıtlamaları ürün fiyatlarını baskı altında tutuyor ve üreticileri olumsuz etkiliyor” tespitinde bulundu.

“Tarımsal girdi fiyatlarının arttığı bu dönemde ihracat kısıtlamaları ürün fiyatlarını baskı altında tutuyor ve üreticileri olumsuz etkiliyor.”

KIRMIZI MERCİMEK VE NOHUT İHRACATINDA DEĞİŞİKLİĞE GİDİLDİ

25/03/2023 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren İhracı Kayda Bağlı Mallara İlişkin Tebliğ (İhracat: 2006/7)’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ ile (İhracat: 2023/6) “Kırmızı Mercimek (GTİP: 0713.40.00.00.13)” ürünleri İhracı Kayda Bağlı Mallar Listesi’ne eklenmiştir. Mezkûr ürünlerle ilgili Ticaret Bakanlığından alınan yazılar ile, bu eşyaların ihracatının kayıt işlemlerinde Orta Anadolu İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği koordinatör olarak atanmış olup; kayıt işlemleri yalnızca Orta Anadolu İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğince gerçekleştirilecektir.

Bu çerçevede mevzu bahis eşyalar içinde yer alan Nohut (Garbanzos) (GTP:0713.20) ve “Kırmızı Mercimek (GTİP: 0713.40.00.00.13)” ürünlerinin ihracatına ilişkin kayıt uygulama prosedürlerinde değişikliğe gidilmiştir.

Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı:

“SEKTÖRLER KONUŞUYOR TOPLANTILARI ÇOK FAYDALI...”

Bakan Yumaklı, “Borsa Meydanı’nda Sektörler Konuşuyor” toplantılarının sektöre faydasına vurgu yaparak, düzenleyenleri tebrik etti.

İstanbul Ticaret Borsası Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap, Tarım ve Orman Bakanlığında bir dizi ziyarette bulundu. Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı’yı makamında ziyaret eden İstanbul Ticaret Borsası Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap ile Güvenilir Ürün Platformu Başkanı Celal Toprak ve Genel Sekreteri Elif Attepe, mevcut çalışmalar hakkında Bakan Yumaklı’ya bilgi verdi.

Bakan Yumaklı, “Borsa Meydanı’nda Sektörler Konuşuyor” toplantılarının sektöre faydasına vurgu yaparak, düzenleyenleri tebrik etti. Bakan Yumaklı ve heyet üyeleri ayrıca 2024 yılında Tarım Bakanlığı paydaşlığında gerçekleştirilmesi düşünülen projeler hakkında fikir teatisinde bulundu.

Tarım Bakanlığı Bitkisel Üretim Genel Müdürü Uğur Erdem’i makamında ziyaret eden Ahmet Bülent Kasap ve beraberindeki heyet, ceviz ve badem sektörlerini değerlendirdi. Doğu Manisa Ceviz ve Badem Üreticileri Kooperatifi Başkanı Tayfun Er-

pek, Kâhta Sert Kabuklu Meyve Üreticileri Birliği Başkanı Mehmet Sena Yıldırım, Güvenilir Ürün Platformu Başkanı Celal Toprak ve Genel Sekreteri Elif Attepe’nin de bulunduğu toplantıda ceviz ve badem üreticisinin sıkıntıları Genel Müdür Uğur Erdem’e aktarıldı.

KÜRESEL GIDA FİYATLARI 2021 BAŞINA DÖNDÜ

PROF. DR.
KEREM ALKİN

Küresel virüs salgını ve Rusya-Ukrayna Savaşı, son 4 yılda küresel işsizlik, küresel mülteci sorunu gibi zorlu alanlarda rakamların katlanmasına sebep olduğu gibi, son 3 yılda artan enflasyon baskısı, küresel yoksulluğu ne yazık ki derinleştirdi.

2000'li yılların başlarında dünya ekonomisiyle ilgili en temel beklenti, içinde bulunduğumuz yüzyılın küresel yoksulluk, buna bağlı olarak açlık, temiz su kaynaklarına erişim ve ortalama yaşam standartları açısından daha bir iyi bir yüzyıl olacağı yönündeydi. 2008 küresel finans krizinin etkilerine rağmen, 'sürdürülebilir kalkınma'ya yönelik bu yöndeki ümitler zayıflamadı. Ancak, iki 'siyah kuğu', küresel virüs salgını ve Rusya-Ukrayna Savaşı, son 4 yılda küresel işsizlik, küresel mülteci sorunu gibi zorlu alanlarda rakamların katlanmasına sebep olduğu gibi, son 3 yılda artan enflasyon baskısı, küresel yoksulluğu ne yazık ki derinleştirdi. Küresel enflasyon sarmalı en temel alanda kendisini hissettirdi. Küresel tarım-gıda arz güvenliği riskine bağlı olarak gıda fiyatlarında ve küresel enerji arz güvenliğe bağlı olarak enerji türverlerinin (petrol, doğalgaz) fiyatlarındaki aşırı oynaklık ve dalgalanma, maliyet enflasyonu ve sonrasında talep enflasyonu baskısını arttırdı.

Rusya-Ukrayna Savaşı, iki ülkenin sadece kritik önemdeki tarım ve gıda ürünlerinde değil, aynı zamanda tarımsal üretim için elzem olan gübre üretiminde de çok önemli tedarikçi ülkeler olduğunu bir kez daha gözler önüne serdi. Türkiye'nin Birleşmiş Milletler'le birlikte, savaşın tüm zorluklarına rağmen, bir yıl ayakta tutmayı başardığı Karadeniz Tahıl Koridoru inisiyatifi ise, 2022'nin ortalarında tarihi düzeyde yükseliş göstermiş olan tarım ve gıda fiyatlarında bir yıl içerisinde etkili bir 'normalleşme' sürecinin yaşanmasına da imkan sağladı. 2023 yılı bu anlamda, küresel tedarik zincirindeki zorluklara rağmen, dünya ekonomisinde tarım ve gıda fiyatlarının yeniden 2021 yılı ilkbahar başı seviyelerine döndüğü bir yıl oldu. 2022 yılının mart-haziran döneminde, 155-160 puan düzeyinde tarihi bir sıçrama göstermiş olan BM Tarım ve Gıda Teşkilatı (FAO) fiyat endeksinin artışın anlamlandırmak için, 2000 ile 2023 arası bundan önceki iki tepe noktanın 2008 Haziran ayındaki 132,5 puan ile, 2011 Şubat ayındaki 137,2 puan olduğunu dikkate alalım.

'Kovid-19' küresel virüs salgını öncesinde, 2014-2016 dönemi küresel tarım-gıda fiyatları 100 kabul edilir ise, 2019 kasım-2020 şubat arası fiyatlar 102,1

puan ile 99,4 puan arasındaydı. 2020 şubat ayında küresel virüs salgını başlayıp, tüm ülkeler hızla kısıtlama ve ardından karantina kararları almaya başlayınca, küresel tarım-gıda fiyatları endeksi 2020 yılı mayıs ayında 91,1 puana kadar geriledi. Ardından, bir tarafta yeniden hareketlenen talep, diğer tarafta karantina nedeniyle ülkelerin birbirine tarım-gıda ürünü tedarik etmekte zorlanmasıyla, Rusya-Ukrayna Savaşı'nın olmadığı 2022 yılı ocak ayına kadar, küresel gıda fiyatları endeksi 91,1 puandan, 140 puanın hemen altında, 2011 yılı ocak-mart dönemindeki seviyelerini yeniden test etti. Ancak, savaş 2022 şubat ayı sonunda patlak vermesine rağmen, şubat ayında 140 puanı geçti ve mart-haziran döneminde 155-160 seviyesi ile, son 23 yılın rekor seviyelerini test etti.

KARADENİZ TAHIL KORİDORU 1 YILDA KÜRESEL FİYATLARI 32 PUAN GERİLETTİ

Bu durum, aynı şekilde fırlayan küresel petrol ve doğalgaz fiyatları ile birlikte, dünya ekonomisine üretici ve ardından tüketici enflasyonu olarak döndü. Dünya ekonomisinin önde gelen ekonomilerinin tümü 2022 yılını ve 2023 yılının ilk yarısını küresel enerji ve gıda fiyatlarından kaynaklanan enflasyon şokunu tartışarak, hükümetler ise hane halkının geniş bir kesimini sıçrayan enerji ve gıda fiyatlarına karşı koruyacak tedbirleri gecikmeksizin alarak geçirdi. Bu dönemde, önde gelen ülkelerde halka enerji ve gıda maliyetleri için kamu destekleri verildi.

İşte, bu noktada, bilhassa Türkiye-BM inisiyatifi ile devreye giren Karadeniz Tahıl Koridoru İnisiyatifi, bir yıllık bir zaman diliminde küresel tarım-gıda fiyatlarının normalleşmesinde ciddi manada etkili oldu. Öyle ki, söz konusu inisiyatifinin devrede olduğu temmuz 2022 ile haziran 2023 sonu arası dönemde, FAO küresel gıda endeksi 154,7 puandan 122,7 puana keskin bir düşüş gösterdi. Karadeniz Tahıl Koridoru İnisiyatifi görevini 'şimdilik' tamamlamış olsa da, sağladığı rahatlama ile, 2023 sonunda küresel gıda fiyatlarını 2021 yılı mart ve 2012 yılı mayıs ayı seviyesi olan 120 puanın altına, 118,5

"Karadeniz Tahıl Koridoru sayesinde Temmuz 2022 ile Haziran 2023 sonu arası dönemde, FAO küresel gıda endeksi 154,7 puandan 122,7 puana keskin bir düşüş gösterdi."

puan seviyesine getirmiş durumda.

FAO Gıda Fiyat Endeksi'nin 2023 yılını 118,5 puan olarak tamamlamasında şeker, bitkisel yağlar ve et fiyat endekslerindeki düşüşlerin süt ürünleri ve hububat fiyatlarındaki artışları fazlasıyla dengelemesinin etkisi göz ardı edilmemeli. Geçtiğimiz yıl başında göreceli olarak yüksek olan fiyat endeksinin yılı 118,5 puan ile tamamlaması nedeniyle, tüm 2023 ortalaması 2022'ye göre 19,7 puan, yani yüzde 13,7 daha düşük bir değerle 124,0 puan olarak gerçekleşti.

2024'DE DE TARIM FİYATLARINDA DALGALI SEYİR DEVAM EDECEK

Geride bıraktığımız 2023, bir tarafta, 'Kovid-19' virüs salgınının bütünüyle geride bırakılması sayesinde tarımsal üretimin küresel düzeyde arttığı, diğer tarafta önde gelen merkez bankalarının küresel enflasyonu yavaşlatmak için para politikasını sıkılaştırmaları nedeniyle küresel büyümenin göreceli olarak zayıf seyretmesi ve milyarlarca tüketicinin alım gücünün enflasyon nedeniyle zayıflamasıyla küresel talebin azaldığı, bu sayede gıda fiyatları enflasyonunda keskin bir düşüşün yaşandığı bir yıl oldu. Uluslararası uzmanların yorumları, 2023'deki bu tablonun 2024'e de sarkacağına işaret ediyor.

Uzmanlar, 2023 sonuna doğru iyice hissedilir hale gelen küresel gıda ve tarım fiyatlarındaki yumuşamanın, Çin ekonomisinde durgunluk devam eder ve Rusya-Ukrayna Savaşı daha tehlikeli bir etaba geçmez ise, 2024'de de devam edeceğini düşünüyorlar. Az sayıda uzman ise daha kötümser bir beklenti içerisinde. Yani, Çin ekonomisindeki toparlanmanın yeniden hız kazanması ve Rusya'nın Ukrayna Savaşı'nı daha zor bir etaba taşıması halinde, tarım ve gıda fiyatlarında 2024 için yeniden yükseliş boyutunda bir risk gözlemlenmektedir.

Tarım ve gıda alanındaki önemli kuruluşlar, 2024'de üreticilerin yüksek fiyatlara tepki olarak üretimi artırmaları nedeniyle ve şeker, kahve, mısır ve soya fasulyesi gibi temel gıda maddelerindeki düşen fiyatlar sayesinde, genel gıda fiyat enflasyonunun aşağı çekileceğini beklentilerini öne çıkarmaktalar. Bu arada, tüketicilerin önceki enflasyon döneminin sebep olduğu alım gücü azalışı ve yüksek faiz oranları nedeniyle talebi 2024'de de zayıf tutacakları öngörülmekte. Uluslararası kuruluşlar, bazı emtiaların maliyetindeki düşüşün bilhassa süt ürünleri, fırıncılık ve et sektörlerinin karını potansiyel olarak artırabileceğine işaret ediyorlar.

Uluslararası düzeyde tarım ve gıda uzmanlarının görüşleri, dünya genelinde tüketicilerin karşı karşıya olduğu gıda enflasyonunu hafifleten daha düşük tarımsal emtia fiyatları görmeyi bekledikleri yönünde. Tüm bu göreceli iyimser görüşlere rağmen, 2 'siyan kuğu', önce küresel virüs salgını, ardından Rusya-Ukrayna Savaşı ile, Birleşmiş Milletler (BM), açlıkla

karşı karşıya kalan insan sayısının 2022 sonunda 735 milyonu geçtiği uyarısında bulunuyor. BM verileri, 2 'siyan kuğu'nun etkisi ile, açlık tehlikesine maruz nüfusun 2019'a kıyasla yüzde 20 arttığını; Afrika'nın da en kötü etkilenen bölge olduğu gösteriyor.

Son 4 yılda, dünya genelinde süt ve yumurta gibi temel gıda maddelerinin fiyatlarının artması, hükümetlerin tüketiciyi desteklemek adına fiyat kontrolleri uygulamasına yol açtı. Gıda fiyatları enflasyonu bu tedbirlere bağlı olarak, gelişmiş ülkelerde göreceli olarak gevşemiş olsa da, dünyanın birçok yerinde sabit kalmayı sürdürdü. Uzmanlar tarımsal emtia piyasalarının son üç yılda "büyük bir kargaşa" yaşadığını belirterek, arka arkaya yaşanan Kovid-19, olumsuz hava koşulları ve Ukrayna'daki savaştan daha ne kadar yıkıcı gelişme olabilir ki, diye sorguluyorlar. Dünya çapında küresel tahıl arzı açığı beşinci yılına girerken, özellikle gelişmekte olan ülkelerde milyarlarca insanın temel gıdası olan buğday fiyatlarının 2024'de de dalgalı seyredeceği öngörülüyor.

Buğday fiyatlarının seyri açısından ise, 2024'de Rus mahsulünün yüksek olması nedeniyle düşme yaşanacağı gibi, Arjantin ve Avustralya'nın buğday yetiştirilen bölgelerindeki kuru havanın mahsul verimini engelleyebileceğinden hareket ile, fiyatlar sabit de kalabilir. Ayrıca, Karadeniz Tahıl Koridoru İnsiyatifi devrede olmadığından Ukrayna'dan tahıl ihracatı azalmaya devam ediyor. Ayrıca, Rusya, kendisine yönelik yatırımlar nedeniyle, hasadını yalnızca dost olarak tanımladığı ülkelere satarsa ve başka ülkeler üzerinden Rus buğdayının satışına kısıtlamalar getirir ise, buğday fiyatlarında 2024'de yeni dalgalanmalar da gözlemlenebilir.

Şeker ve kahve gibi yumuşak tarımsal emtialarında ise, El Nino hava olayının bilhassa Asyalı üreticilere aşırı sıcaklar getirmesi ve rekolte olumsuz etkilemesi nedeniyle son yılların en yüksek seviyelerini test ediyor. 2024'de Asya'da hava koşullarının hafiflemesi halinde, şeker gibi önemli mahsullerin fiyatları gevşeyebilir. Geçtiğimiz Eylül ayında 12 yılın en yüksek seviyesine ulaşan şeker fiyatları, dünyanın üçüncü büyük üreticisi Tayland'da hava koşullarının iyileşmesi ile birlikte, 2024'de gevşeyebilir.

Güney Amerika'nın bazı bölgelerinde ise, El Nino'nun arttırdığı yağışların kahve ve soya fasulyesi mahsullerinin verimini artırması bekleniyor. Brezilya'nın gelecek yıl başka bir soya fasulyesi mahsulü göreceği, soya yağı gibi soya yan ürünleri ihracatında dünyanın en büyük ihracatçısı olan Arjantin'in ise 2023'deki başarısız hasadın ardından, 2024'de toparlanacağını tahmin ediliyor. Umarız, 2024, Ülkemizin girişimleri sayesinde Karadeniz Tahıl Koridoru Girişimi'nin yeniden devreye alınması ve küresel iklim koşullarının sınırlı bir etkiye sebep olması sayesinde, küresel gıda ve tarım fiyatlarının yumuşamaya devam edeceği bir yıl olur.

"Uzmanlar, 2023 sonuna doğru iyice hissedilir hale gelen küresel gıda ve tarım fiyatlarındaki yumuşamanın, Çin ekonomisinde durgunluk devam eder ve Rusya-Ukrayna Savaşı daha tehlikeli bir etaba geçmez ise, 2024'de de devam edeceğini düşünüyorlar."

İSTANBUL ODALARI VE BORSA MÜŞTEREK TOPLANTISI

İstanbul iş dünyasının TOBB çatısı altındaki en büyük temsilcileri bir araya geldi. İstanbul Ticaret Borsası (İSTİB), İstanbul Sanayi Odası (İSO), İstanbul Ticaret Odası (İTO) ve İMEAK Deniz Ticaret Odası'nın (DTO) katılımıyla "İstanbul Odaları ve Borsa Müşterek Yönetim Kurulları Toplantısı", İSO'nun ev sahipliğinde düzenlendi.

Toplantıya İSO Başkanı Erdal Bahçivan, İSTİB Başkanı Ali Kopuz, İTO Başkanı Şekib Avdagıç ve

DTO Başkanı Tamer Kıran katıldı.

İstanbul iş dünyası arasında koordinasyonu öngören toplantıya katılan İSTİB heyetinde Ali Kopuz'un yanı sıra Başkan Yardımcıları İlhan Koyunseven, Hakkı İsmet Aral, Sayman Üye Recep Salih Al ile Yönetim Kurulu Üyeleri Zeki Aslan, Ömer Tekinaslan, Alaattin Altuntaş, Yavuz Hacıömeroğlu, Genel Sekreter Şule Karadeniz ve Genel Sekreter Yardımcısı İsmail Şen katıldı.

İTÜ'DEN İSTANBUL'UN ODA BAŞKANLARINA FAHRİ DOKTORA

"İSO Başkanı Erdal Bahçivan, törene katılan İSTİB Başkanı Ali Kopuz'a teşekkür ederek, kendisi ile gençlik yıllarına uzanan kadim dostluğu olduğunu ifade etti."

"İTO Başkanı Şekib Avdağ törende yaptığı konuşmada İTO'daki ilk döneminden bugüne kadarki süreçte desteklerinden ötürü Başkan Ali Kopuz'a teşekkür etti."

İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul Sanayi Odası Başkanı Erdal Bahçivan ile İstanbul Ticaret Odası Başkanı Şekib Avdağ'ı fahri doktora unvanları verdi. İSTİB Başkanı Ali Kopuz, her iki oda başkanı için ayrı ayrı düzenlenen doktora unvanı tevcih törenine katılarak çalışma arkadaşlarını yalnız bırakmadı.

Törende konuşan Erdal Bahçivan, kendisini yalnız bırakmadığı için İSTİB Başkanı Ali Kopuz'a teşekkür ederek, kendisi ile gençlik yıllarından bu günlere uzanan kadim dostluğu olduğunu ifade etti. Bahçivan Eminönü'nde geçen hatıralarını aktarırken, İstanbul Ticaret Borsası Başkanı Ali Kopuz'un babası

merhum Mustafa Kopuz'dan da bahsederek, örnek bir tüccar ve örnek bir kişilik olarak nitelendirdi ve rahmetle andı.

İTO Başkanı Şekib Avdağ de fahri doktora töreninde yaptığı konuşmada İTO'daki ilk döneminden bugüne kadarki süreçte desteklerinden ötürü Başkan Ali Kopuz'a teşekkür etti. Avdağ için düzenlenen törene Ali Kopuz'un yanı sıra Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap da iştirak etti.

İstanbul Valisi Davut Gül, her iki törene de katılarak iş dünyası temsilcilerini yalnız bırakmadı.

TIBBİ, AROMATİK BİTKİLER BORSASI KURULUYOR

“ATB'nin lisanslı depolar, analiz laboratuvarları ve dijital alt yapısı için destek sağlayacağı borsamızın en kısa sürede faaliyete geçmesini bekliyoruz.”

İstanbul Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Üyesi Mehmet Beşir Kılıç, Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi (AFSÜ) tarafından düzenlenen 7. Tıbbi, Aromatik ve Baharat Bitkileri Çalıştayına katıldı.

“Tıbbi ve Aromatik Bitkilerin Ulusal ve Uluslararası Ticari Potansiyeli” ana temasıyla yapılan çalıştayda konuşan AFSÜ Rektörü Prof. Dr. Nurullah Okumuş, Afyonkarahisar’da “Tıbbi Aromatik Bitkiler Borsası” kurulacağı müjdesini verdi. Okumuş, “Afyonkarahisar Ticaret Borsası (ATB) ile AFSÜ iş birliğinde Tıbbi Aromatik Bitkiler Borsası kurulması

kararı aldık. ATB'nin lisanslı depolar, analiz laboratuvarları ve dijital alt yapısı için destek sağlayacağı borsamızın en kısa sürede faaliyete geçmesini bekliyoruz” bilgisini verdi.

Çalıştay'ın açılışına Afyonkarahisar Valisi Doç. Dr. Kübra Güran Yiğitbaşı, Eski Orman ve Su İşleri Bakanı Prof. Dr. Veysel Eroğlu, İSTİB Meclis Üyesi Emin Demirci, İSTİB 27. Makarna ve Hazır Gıda Ticareti Komite Başkanı Mustafa Aydın Acun katıldı.

9. DÜNYA HELAL ZİRVESİ İSTANBUL'DA DÜZENLENDİ

Zirveye İSTİB Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Recep Salih Al katıldı.

Cumhurbaşkanlığı himayelerinde düzenlenen “Dünya Helal Zirvesi 2023 ve 10. İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) Helal Expo Fuarı” İstanbul Fuar Merkezi’nde gerçekleşti. Zirveye Sanayi ve Ticaret Bakan

Yardımcısı Dr. Ali Dönmez, Tarım ve Orman Bakan Yardımcısı Ahmet Gümen katıldı. İstanbul Ticaret Borsası'nın da desteklediği zirveye İSTİB Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Recep Salih Al iştirak etti.

“UYGUN FİYAT DERKEN SAĞLIĞINIZDAN OLMAYIN”

“Türkiye geçen yıl 420 bin ton gibi rekor zeytinyağı üretimi gerçekleştirdi. Bu yılda 200 bin ton zeytinyağı rekoltesi beklenmektedir.”

İSTİB Meclis Üyesi Osman Berberoğlu, Akdeniz çukurunda yaşanan kuraklıktan dolayı üretimin azaldığını ve fiyatların yükseldiğini söyledi. Sahte zeytinyağlarına da dikkat çeken Berberoğlu, “İnternette zeytinyağı alırken ürünlerin çok yakından takip edilmesini ve markalı ürünlerin satın alınmasını rica ediyorum. Uygun fiyata zeytinyağı satın alacağım derken sağlığınıza dikkat etmeyin” dedi.

Haber Global televizyonuna konuşan Berberoğlu, “Türkiye geçen yıl 420 bin ton gibi rekor zeytinyağı üretimi gerçekleştirdi. Bu yılda 200 bin ton zeytinyağı rekoltesi beklenmektedir. Zeytinyağı arz ve talep fiyatları dengeleyecektir. Ancak kaliteli sızma zeytinyağı bu sene çok kıymetli olacak. Yurt dışındaki fiyatlar şu anda Türkiye’de geçerlidir. Bundan tüketicinin haberinin olmasını istiyorum” diye konuştu.

“İHRACATLA GELİŞİYORUZ”

Ekotürk televizyonunda Son Seans programına katılan İSTİB Meclis Üyesi Yunus Aksu, sağlıklı beslenmenin önemine dikkat çekerek, “Son senelerde ihracata yöneldik. Kendimizi geliştirmek adına ih-

racatı fırsat olarak görüyoruz. Ürünlerimiz katma değerli ürünler bu yüzden ihracatta ne kadar başarılı olursak ülkemize de o kadar fayda sağlamış oluruz” diye konuştu.

“Kendimizi geliştirmek adına ihracatı fırsat olarak görüyoruz.”

Borsa Meydanı'nda Kasım ayında ceviz ve badem masaya yatırıldı

“CEVİZ VE BADEM SEKTÖRÜNÜ İTHALAT VERGİSİYLE KORUMALIYIZ”

İstanbul Ticaret Borsasının düzenlediği 'Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor' toplantılarında ceviz ve badem konuşuldu. 23 Kasım Perşembe günü online olarak gerçekleştirilen toplantının açılış konuşmasını İstanbul Ticaret Borsası Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap yaptı.

İstanbul Ticaret Borsası'nın düzenlediği 'Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor' toplantılarında bu ay ceviz ve badem üretimi ve ticareti ele alındı. Toplantının açılışında konuşan İSTİB Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap, ithalat vergisinin artışıyla sektörün korunduğunu belirterek, “Üreticiler olarak şimdi bize düşen, üretim tekniklerimizi geliştirerek daha rekabetçi hale gelmektir” dedi.

Webinar ortamında gerçekleştirilen, “Ceviz ve Ba-

demde Sorunlar ve Çözümler” başlıklı toplantıya Tarım ve Orman Bakanlığı Bitkisel Üretim Genel Müdürü Uğur Erdem, Tarım ve Orman Bakanlığı Bitkisel Üretim Genel Müdür Yardımcısı İhsan Emirlioğlu, Kâhta Sert Kabuklu Meyve Üreticileri Birliği Başkanı Mehmet Sena Yıldırım, Ceviz Üreticileri Derneği Başkanı Ömer Ergüder ve Doğu Manisa Ceviz ve Badem Üreticileri Tarımsal Kalkınma Kooperatifi Başkanı Tayfun Erpek konuşmacı olarak katıldı.

☛ AHMET BÜLENT KASAP

☛ İHSAN EMİRALIOĞLU

“Bu iki ürün ülkemizde yeni geliyor. Şimdilik ithalatçı konumundayız ama çok uzun olmayan bir sürede ihracatçı konuma geçeceğimize inanıyorum.”

“MALİYETLERİ DÜŞÜRMELİ, KALİTEMİZİ ARTIRMALIYIZ”

Güvenilir Ürün Platformu Başkanı Gazeteci Celal Toprak'ın moderatörlüğünde gerçekleştirilen toplantının açılış konuşmasını yapan İSTİB Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap ceviz ve bademde ithalat vergisinin artışıyla sektörün sesine kulak verildiğini ve ulusal üretimimizi koruyan önemli bir adımın atıldığını belirtti.

Kasap, “Konulan vergi 2017 yılının çok gerisinde-
dir ama yine de önemli bir adımdır. Şimdi de bizler,
sektör olarak, atalete kapılmadan harekete geçmeli

ve üretim tekniklerimizi geliştirme, ürünümüzü
daha katma değerli hale getirme, ileri teknoloji kul-
lanma gibi adımları atmalı, üretim maliyetlerimizi
düşürmeli, kalitemizi artırmalı ve daha rekabetçi
hale gelmeliyiz” diye konuştu.

“CEVİZ VE BADEMDE YAKINDA İHRACATÇI KONUMA GEÇECEĞİZ”

Tarım ve Orman Bakanlığı Bitkisel Üretim Genel
Müdür Yardımcısı İhsan Emiralioğlu, ceviz ve ba-
dem üretiminin her geçen yıl arttığına dikkat çekti.

“Badem üreticisini korumak ve badem üretimini devam ettirmek için badem ithalat gümrük vergilerinin 2017 yılı seviyesi olan yüzde 43,2’ye yükseltilmesi gerek.”

MEHMET SENA YILDIRIM

Emirlioğlu, “Bu iki ürün ülkemizde yeni geliyor. 2018’den günümüze neredeyse yüzde 100’lük bir artışı yakaladık. Şimdilik ithalatçı konumundayız ama çok uzun olmayan bir sürede ihracatçı konuma geçeceğimize inanıyorum. Gerek üretici destekleri, gerekse ithalat vergileri sayesinde bu hedefe ulaşacağız” dedi.

“BADEM İTHALAT VERGİLERİ YÜZDE 43,2 OLMALI”

Kahta Sert Kabuklu Meyve Üreticileri Birliği Başkanı Mehmet Sena Yıldırım, Adıyaman ve özellikle Kahta’nın badem üretimindeki başarısına dikkat çekerek başladığı konuşmada, bu başarının sürmesinin ithalat vergilerinin artışına bağlı olduğunu söyledi. Yıldırım, “Badem üreticisini korumak ve badem üretimini devam ettirmek için badem ithalat gümrük vergilerinin 2017 yılı seviyesi olan yüzde 43,2’ye

ÖMER ERGÜDER

yükseltilmesi gerek. Ayrıca yurda kaçak yollarla giren bademin girişi kesinlikle engellenmeli, istismar edilen dâhilde işleme rejimi iptal edilmeli ve referans kıymet değerleri artmalı” dedi.

“İHTİSAS GÜMRÜKLERİ SEKTÖRÜ KORUYACAKTIR”

Ceviz Üreticileri Derneği Başkanı Ömer Ergüder ise Çin, ABD ve Şili gibi ceviz üreticilerinin çok güçlü olduğuna işaret ederek, “Olağanüstü ölçeklerde üreten bu üreticilerle, ithalat vergisi olmadan rekabet etmemiz mümkün değil. Ayrıca bizim üretim maliyetlerimiz de bu ülkelerle kıyaslandığında çok yüksek. Mevcut ithalat vergisini de Birleşik Arap Emirlikleri ve Bosna-Hersek yoluyla delme teşebbüsleri engellenmeli. İhtisas gümrükleri de sektörü koruyacaktır” dedi.

“Elimizde gerçek veri olmayınca yapılan çalışmalar da hatalı olabiliyor. Öncelikle bu verilerin rehabilite edilmesi gerekiyor.”

TAYFUN ERPEK

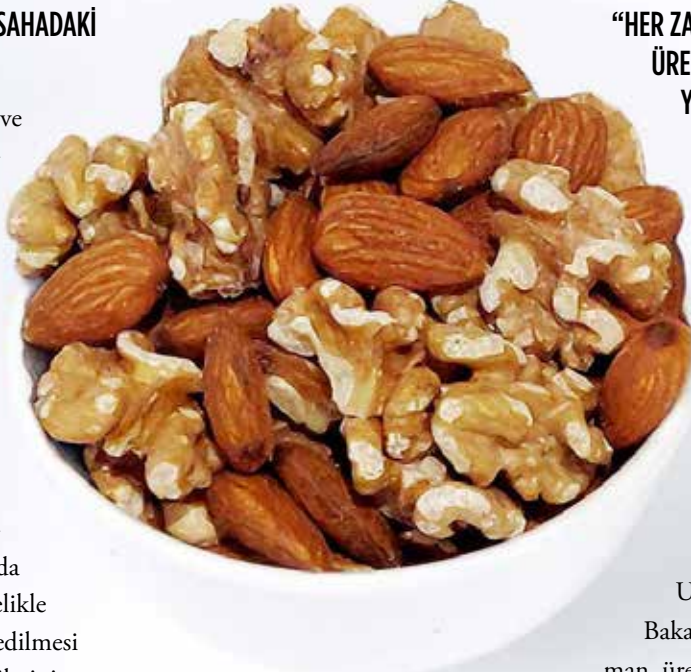

UĞUR ERDEM

“TÜİK’İN RAKAMLARI SAHADAKİ VERİLERDEN UZAK”

Doğu Manisa Ceviz ve Badem Üreticileri Tarımsal Kalkınma Kooperatifi Başkanı Tayfun Erpek de TÜİK’in rakamlarının sahadaki verilerden uzak olduğunu ve gerçeği yansıtmadığını söyledi. Erpek, “Elimizde gerçek veri olmayınca yapılan çalışmalar da hatalı olabiliyor. Öncelikle bu verilerin rehabilite edilmesi gerekiyor. İthalat vergilerinin artması, KDV iadesi prosedürünün ÇKS ile ilişkilendirilmesi, ithalat güvenliği, ihtisas gümrüğü, know-how desteği, tüm aşamalarda uzman yetiştirilmesi, orman arazilerinin veriminin artırılması sektörün acil talepleridir” şeklinde konuştu.

“HER ZAMAN ÜRETİCİNİN YANINDAYIZ”

Toplantının kapanışına katılarak bir konuşma yapan Tarım ve Orman Bakanlığı Bitkisel Üretim Genel Müdürü Uğur Erdem de Bakanlığın her zaman üreticinin yanında olduğunu belirterek, “Üretici kazandığında, kazancından memnun olduğunda biz işimizi yapmış oluruz. Süreç içinde eksikleri de bu tip toplantılarla gidermeliyiz” ifadelerini kullandı.

“Üretici kazandığında, kazancından memnun olduğunda biz işimizi yapmış oluruz. Süreç içinde eksikleri de bu tip toplantılarla gidermeliyiz.”

“CEVİZ VE BADEMDE SORUNLAR VE ÇÖZÜMLER” KİTABI

“Borsa Meydanında Sektörler Konuşuyor” kapsamında düzenlenen Ceviz ve Badem sektörü toplantısı “Ceviz ve Bademde Sorunlar ve Çözümler” adı ile kitaplaştırılıp, e-kitap olarak yayınlandı. Toplantıya, Tarım ve Orman Bakanlığı Bitkisel Üretim Genel Müdürü Uğur Erdem, Tarım ve Orman Bakanlığı Bitkisel Üretim Genel Müdürü Yardımcısı İhsan Emiraloğlu, Tarım ve Orman Bakanlığı Bitkisel Üretim Meyvecilik Birim Koordinatörü Orhan Katı, Kahta Sert Kabuklu Meyve Üreticileri Birliği Başkanı Mehmet Sena Yıldırım, Ceviz Üreticileri Derneği Başkanı Ömer Ergüder, Doğu Manisa Ceviz ve Badem Üreticileri Tarımsal Kalkınma Kooperatifi Başkanı Tayfun Erpek konuşmacı olarak katılmıştı.

İSTANBUL
TİCARET
BORSASI

E-KİTAP

Ceviz ve Bademde Sorunlar ve Çözümler

BADEM VE CEVİZDEKİ DESTEKLERE YEREL VE KÜRESEL BAKIŞ

Kaliforniya'da bir badem bahçesi...

Badem ve ceviz, birçok ülkede ticari olarak yetiştirilen ve yüksek ekonomik değere sahip olan tarımsal ürünler. Her iki kuruyemiş türü de ekonomik olarak değerli olmalarının yanı sıra besin açısından da oldukça zengin. Özellikle sağlıklı beslenme trendlerinin artış gösterdiği son dönemlerle birlikte bu iki ürünün tüketimi ve talebi artıyor. Aynı zamanda bu ürünlerin yetiştirilmesi, ticareti ve işlenmesi, birçok ülke için tarımsal hasılaya önemli katkıda bulunuyor.

DÜNYAYA KIYASLA TÜRKİYE'DE BADEM VE CEVİZ ÜRETİMİ

ABD Tarım Bakanlığı (United States Department of Agriculture, USDA) 2023 yılı verilerine göre, ülkemiz badem üretiminde beşinci, ceviz üretiminde altıncı sırada yer almasına rağmen kendine yeterlilik açısından halen istenilen seviyede olmadığını biliyoruz. Dolayısıyla, ülkemizin son yıllardaki badem ve ceviz ithalatı maalesef artarak devam ediyor...

Badem Üretimi (2022 / 2023)			Ceviz Üretimi (2022 / 2023)		
Ülke	Küresel Üretim (%)	Üretim (Bin Ton)	Ülke	Küresel Üretim (%)	Üretim (Bin Ton)
ABD	79	1.160.000	Çin	53	1.400.000
Avustralya	7	109.000	ABD	26	682.203
AB	7	105.000	Şili	7	192.000
Çin	4	52.000	AB	6	163.000
Türkiye	2	22.500	Ukrayna	3	85.000
Şili	0,78	11.400	Türkiye	3	67.000

Kaynak: ABD Tarım Bakanlığı

TÜRKİYE ÜRETİMİ

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre, 2021/22 sezonunda ülkemizin bademde ürününde yeterlilik oranı yüzde 82,2 ceviz ürününde ise oranı yüzde 84,6, olarak gerçekleşti.

Son 3 yıllık verilere bakıldığında, bu iki stratejik ürünün yeterlilik oranı yıldan yıla yükseliş göstermesine rağmen, henüz net ihracatçı olma hedefinden çok uzak.

SEKTÖRÜN BEKLENTİLERİ

Üreticiler, badem ve ceviz ithal fiyatının tarla maliyetlerinin altında olduğunu belirterek, bu durumun sektörün önündeki en büyük engellerden biri olduğunu ifade ediyorlar. Bu sebeple ithal üründe gümrük vergilerinin yükseltilerek iç piyasadaki üreticinin korunması gerektiğini dile getiriyorlar. Ayrıca teşvik ve desteklerin artırılması halinde çiftçinin bu sektöre yöneleceğini, yeni yatırımların artacağını ve ithalattan dolayı oluşan cari açığın kapanacağını savunuyorlar.

ÜLKEMİZDEKİ YASAL DÜZENLEMELER VE DESTEKLER

Ticaret Bakanlığı, sektör temsilcileri ve üreticilerin sesine kulak vererek, 1 Kasım 2023 tarihinden ge-

çerli olmak kaydıyla badem ithalatının gümrük vergisi oranı yüzde 2'den yüzde 15'e, ek mali yükümlülük tutarı ürünün kabuklu olanları için ton başına 452 dolardan 580 dolara, kabuksuz olanları için 818 dolardan 942 dolara çıkardı.

Benzer şekilde, cevizde de ithalat gümrük vergisi oranı yüzde 4'ten yüzde 15'e, ek mali yükümlülük tutarı da kabuklu ceviz için ton başına 307 dolardan 416 dolara, kabuksuz ceviz için de 573 dolardan 1.099 dolara yükseltildi.

İthalat gümrük vergisi oranları artırılarak yapılan bu düzenleme, yerel üreticinin korunmasına yönelik bir adımdır.

Aynı şekilde, ülkemizin badem ve cevizdeki açığı nedeniyle, Tarım ve Orman Bakanlığının sağlamış olduğu sertifikalı fidan ve diğer hibe destekleri yanında, bozuk orman arazilerinin ve hazine arazilerinin tahsisi ile yeni ceviz bahçelerinin kurulması teşvik ediyor.

Bakanlık tarafından; ceviz ve badem bahçe tesisine hem sertifikalı fidan kullanım desteği kapsamında fidan bedelinin %75'ini karşılanarak (bademde %55), hem özel ağaçlandırma projeleri kapsamında yatırım bedelinin %25'ini hibe ederek, hem de bahçe tesisi kurmayı teşvik etmek amacıyla %95'lere

Ürün	Piyasa Yılı	Üretim (Ton)	Arz Kullanım (Ton)	İthalat (Ton)	İhracat (Ton)	Kişi Başına Tüketim (Kg)	Yeterlilik Derecesi (%)
Badem	2021/'22	178 000	253 596	78 800	40 993	2,5	82,2
	2020/'21	159 187	233 635	77 313	42 826	2,2	81,9
	2019/'20	150 000	205 828	58 528	18 562	2,2	78,7
Ceviz	2021/'22	325 000	409 726	92 526	34 889	4,3	84,6
	2020/'21	286 706	379 920	100 095	33 747	4,0	80,8
	2019/'20	225 000	310 125	90 525	8 180	3,5	72,7

Kaynak: Agrimetre

2023 yılı verilerine göre, ülkemiz badem üretiminde beşinci, ceviz üretiminde altıncı sırada yer alıyor.

Badem ve ceviz üretimi kendine yeterlilik açısından halen istenilen seviyede değil. Son yıllardaki badem ve ceviz ithalatı devam ediyor...

Fransa Dordogne bölgesinde makine ile ceviz hasadı...

Avrupa Birliği badem ve ceviz için 2023-27 yılları arası 188 milyar avro destek ayırıyor. Birlik genelinde yaklaşık 6 milyon üreticiye, badem ve cevize özel olmamakla beraber hektar başına en az 200 avro destek veriyor.

varan faiz indirimli krediler kullanılarak önemli katkılar sağlanıyor.

Ayrıca, orman köylüsü olup orman köyünde ikamet edenlerin badem ve ceviz gibi gelir getirici türlerle, en fazla 30 dekara kadar alanda yapacağı özel ağaçlandırmalarda yüzde 65 hibe, diğer gerçek ve tüzel kişilerin yapacağı özel ağaçlandırmalarda ise yüzde 25 hibe uygulaması getirildi.

Bu gibi destek ve yasal düzenlemelerin, yerel ürünlerde verimliliğin ve kalitenin yükselmesi ile beraber ithal ürünlerle rekabet edilebilecek seviyeye gelmesi yolunda, özellikle katma değer oluşturacak yatırım destekleri ile yerli üreticimizin elini güçlendireceği aşikâr...

Ceviz ve Badem Destekleri	
Destek Türü	TL / Dekar
Mazot Desteği	86 TL
Gübre Desteği	21 TL
Organik tarım Desteği	72 TL
İyi Tarım Desteği	72 TL
Sertifikalı Fidan Kullanım Desteği	800 TL
Standart Fidan Kullanım Desteği	250 TL

Kaynak: Tarım ve Orman Bakanlığı

YURT DIŞINDAKİ DESTEKLER

Ülkemizdeki badem ve ceviz üreticilerine verilen destek ve teşvikleri, yurt dışındaki durumla kıyaslayabilmek çok kolay değil. Özellikle Avrupa Birliği ve ABD için konuşursak, tarımsal desteklerin genellikle ürüne has değil; alan bazlı genel ödemeler, yüksek teknoloji kullanımı, verimli sulama, organik tarım, genç çiftçilere verilen destekler, zirai krediler gibi başlıklarda yoğunlaştığını görüyoruz.

Bu kapsamda Avrupa Komisyonu Doğrudan İletişim Merkezi ile yaptığımız görüşmede, Ortak Tarım Politikası (Common Agricultural Policy) kapsamında 2023-27 dönemi için 188 milyar avro destek ayrıldığı, Avrupa Birliği genelinde yaklaşık 6 milyon üreticiye destek sağlandığı, badem ve cevize özel olmamakla beraber hektar başına en az 200 avro destek ödemesi yapıldığı bilgisine ulaştık.

ABD Tarım Bakanlığı İletişim Koordinatörü Dirk Fillpot ise, yerli üreticilere özel herhangi bir teşvik sunulmadığı ancak badem ve ceviz üreticilerinin kredi, afet yardımı/risk yönetimi ve koruma programları gibi çiftlik kredisi programlarından faydalanabildiklerini vurguladı.

Diğer yandan, sorularımızı cevaplayan Kaliforniya Ceviz Komisyonu ve Kurulu Entegre Pazarlamadan Sorumlu Başkan Yardımcısı Pamela Graviet, Kaliforniya ceviz üreticilerinin herhangi bir sübvansiyon veya teşvik almadığı ifade ederek, kamu kurumları tarafından üreticilere sunulan katma değerli ürünlerde hibe desteği, ekipman desteği, alternatif gübre kullanım desteği, yeşil sulama sistemlerinin uygulanması gibi desteklerden faydalandıklarını ifade etti.

Almanya Federal Gıda ve Tarım Bakanlığı Basın Bürosu Sözcüsü Michael Hauck da, spesifik olarak badem ve ceviz üretimiyle ilgili sübvansiyon veya teşvik uygulanmadığını, ancak çiftçilerin genel olarak Avrupa Birliğinin doğrudan ödemeleri kapsamında, alan bazlı desteklerden, çiftçi gelir desteği uygulamasından ve genç çiftçi desteklerinden faydalanabildiklerini belirtti. Bunun yanı sıra, badem ve ceviz üreticilerinin, gerekli şartları sağladığı takdirde, organik tarıma geçiş ve organik uygulamaların sürdürülmesini destekleyen özel finansman desteklerinden yararlanabildiklerini, ayrıca Almanya Federal Gıda ve Tarım Bakanlığı tarafından sağlanan bitkisel araştırma fonu ile bitki ıslahı ve organik tarım desteklerinin, badem ve ceviz yetiştiriciliği için uygun olduğu ifade etti.

Benzer şekilde Belçika Tarım ve Balıkçılık Bakanlığı İletişim Dairesi Başkanı ve Tarım ve Balıkçılık Dairesi Sözcüsü Nele Vanslebrouck ile yaptığımız görüşmede, kuruyemiş ürünlerine özel olarak herhangi bir destekleme politikaları olmadığı belirtildi.

İtalya'da badem hasadı...

ABD Tarım Bakanlığı, yerli üreticilere özel teşvik sunmuyor ancak badem ve ceviz üreticilerini kredi, afet yardımı/ risk yönetimi ve koruma programları gibi çiftlik kredilerinden yararlandırıyor.

GÜNEYDOĞU ASYA ÜLKELERİ İLE İŞ DİYALOĞU ARTIRILMALI

“ASEAN’ın, tek bir ülke olarak düşünüldüğünde, 2050 yılına kadar dünyanın 4. büyük ekonomisi olması bekleniyor.”

TOBB Başkan Yardımcısı ve İSTİB Başkanı Ali Kopuz, TOBB – ASEAN “Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği Üye Devletleri ile Türkiye Arasında İş Diyalogu Platformu Kurulması” Projesi kapsamında düzenlenen programa katıldı. Başkan Kopuz, açılışta yaptığı konuşmada dünyanın zor bir dönemden geçtiğine işaret ederek, “Küresel ekonomi ve ticaret hacmindeki büyüme yavaşlıyor. Jeopolitik riskler ve çatışmalarsa artıyor. Bu da önümüzde, daha zorlu ve belirsiz bir 2024 yılının, bizi beklediğini gösteriyor” diye konuştu. Başkan Kopuz, böylesi bir ortamda işbirliğinin artırılmasının önemine değindi.

“ASEAN İLE YAKIN İLİŞKİ KURMAYI DESTEKLİYORUZ”

Güneydoğu Asya Ulusları Birliği – ASEAN’ın kuruluşundan bugüne, Bölge’deki üye ülke ekonomileri-

ne ciddi katkı sağladığını ifade eden Kopuz, şunları söyledi:

“ASEAN’ın, tek bir ülke olarak düşünüldüğünde, 2050 yılına kadar dünyanın 4. büyük ekonomisi olması bekleniyor. Bölgeye getirdiği siyasi istikrar yanında ASEAN’ın iktisadi büyüme için de önemli ortam sağladığını görüyoruz. Biliyoruz ki, ASEAN, yalnızca üyeleri için değil, aynı zamanda tüm Asya-Pasifik bölgesi için, sağlam bir istikrar ve işbirliği zemini hazırlamıştır. Çin, Japonya, Hindistan, Güney Kore gibi bölge güçlerinin yanı sıra Avrupa Birliği (AB), ABD ve Rusya gibi küresel güçlerin de ilişki içinde olduğu bir platform olma özelliği taşımaktadır. Türkiye’nin de ASEAN ile yakın ilişkiler tesis etme gayretini destekliyoruz. Bu çerçevede, Türkiye’nin, ASEAN Dostluk ve İşbirliği Anlaşması

“İtalya ile Çin arasında, en büyük sanayi üretim kapasitesini kurmuş, en büyük sanayi ürünü ihracatını yapan, girişimci bir ülkeyiz”

imzalaması önemli bir adım olmuştur. Türkiye ile ASEAN arasında Sektörel Diyalog Ortaklığı tesisi edilmiş olmasından dolayı, iş dünyası olarak mutluyuz.”

“TİCARET ZENGİNLEŞTİRİR, KORUMACILIK FAKİRLEŞTİRİR”

Türkiye ekonomisinin güç ve dinamizmini özel sektörden aldığını hatırlatan Başkan Kopuz “İtalya ile Çin arasında, en büyük sanayi üretim kapasitesini kurmuş, en büyük sanayi ürünü ihracatını yapan, girişimci bir ülkeyiz. Pek çok sektörde, otomotiv, beyaz eşya, konfeksiyon başta olmak üzere, Avrupa’nın ana tedarikçiyiz. AB’nin kendi dışında, en çok otomobil ithal ettiği ülkeyiz” ifadelerini kullandı.

Başkan Kopuz, Türkiye’nin bu başarıyı ticareti serbest hale getirip, rekabeti artırmak suretiyle sağladığına dikkat çekerek, “Ticaret zenginleştirir, koruma-

cılık fakirleştirir. Özellikle gelişmekte olan ülkelerin istikrarı ve refahı için, ticaretin daha serbest olması şarttır” tespitinde bulundu.

İYİ NİYET ANLAŞMALARI

Gerçekleşen açılış konuşmalarının ardından Proje hakkında bilgilendirme yapıldı ve Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi tarafından Türkiye’deki Yatırım İmkanlarına ilişkin bir sunum gerçekleştirildi. Bu arada TOBB İstanbul Hizmet binasında gerçekleşen toplantıda, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Brunei Ulusal Ticaret Odası arasında bir İyi Niyet Anlaşması imzalandı. Ayrıca Eskişehir Sanayi Odası, Trabzon Ticaret ve Sanayi Odası, Aydın Ticaret Odası ve Adana Sanayi Odası ile de Malezya Sanayiciler Federasyonu, Kamboçya Genç Girişimciler Birliği ve Filipinler İhracatçılar Konfederasyonu arasında iyi niyet anlaşmaları imzalandı.

TÜRKİYE YÜZYILI'NDA E-TİCARET VE E-İHRACAT SEMİNERİ

“Türkiye Yüzyılında E-Ticaret ve E-İhracat” toplantısının açılışında konuşan Başkan Kopuz, e-ticaretin bilgi teknolojilerinin gelişimi ile büyük bir dönüşüm geçirdiğini söyledi. Başkan Kopuz, TOBB’un TİM ile birlikte ve Ticaret Bakanlığının desteğiyle firmaların yurt dışına açılımını ve e-ihracatı desteklemek amacıyla E-ticaret Platformunun hayata geçireceği bilgisini verdi.

TOBB Başkan Yardımcısı ve İSTİB Başkanı Ali Kopuz, İstanbul Ticaret Odası tarafından düzenlenen “Türkiye Yüzyılında E-Ticaret ve E-İhracat” Semineri’nin açılışına katıldı. Toplantının açılışında konuşan Başkan Kopuz, e-ticaretin bilgi teknolojilerinin gelişimi ile büyük bir dönüşüm geçirdiğini söyledi.

SALGINDA E-TİCARET KARTOPU GİBİ BÜYÜDÜ

Kovid 19 salgınının daha önce online alışveriş yapmayan kitlenin de sisteme adapte olmasını sağladığına dikkat çeken Başkan Kopuz “Ayrıca mevcut kullanıcıların kullanım sıklığını da artırarak, ticaretin dijital mecrada kartopu gibi büyümesine neden oldu. Hem üretici hem de tüketici tarafından hızla

benimsenen ve gelişen e-ticaret, adeta yeni ekonominin temel yapılarından biri haline geldi. Coğrafi mesafeleri etkisiz hale getiren dijital dönüşüm; küresel pazarlara erişim ve işletmelerin büyümesini hızlandırma potansiyeli sundu” diye konuştu.

E-ihracatın e-ticaret içindeki payının 2023 yılı ilk yarısında %4,5 olduğuna işaret eden Başkan Kopuz, “Bir önceki seneye göre artış var, ancak istenen seviyede değil. Dolayısıyla, e-ihracat gelişime ve desteğe ihtiyaç olan bir alan. Ticaret Bakanlığımız da sağ olsun, firmalarımızın dijital mecrada yurt dışına açılımı için büyük çaba sarf ediyor” bilgisini verdi.

E-TİCARET PLATFORMU HAYATA GEÇİYOR

Başkan Kopuz, TOBB’un TİM ile birlikte ve Ticaret Bakanlığının desteğiyle firmaların yurt dışına açılımını ve e-ihracatı desteklemek amacıyla E-ticaret Platformunu hayata geçireceği bilgisini verdi. Başkan Kopuz, “Atılacak her adım, rekabetin en üst düzeyde yaşandığı bu alanda, büyük önem arz ediyor. E-ticarete yükselen sektörler arasında yer alan züccaciye sektörünün büyüme oranı, pandemi dönemi öncesine göre oldukça artmış durumda. Züccaciye sektörü olarak, ihracatın yarısından çoğunu Avrupa ülkelerine yapıyoruz” ifadelerini kullandı.

Türkiye’nin küresel stratejik pazarlara yakınlığının da, e-ihracat açısından önemli avantajlar sunduğunu belirten Başkan Kopuz sözlerini şöyle tamamladı:

“Bu avantajlardan faydalanabilmek için, firmaların gelişen teknolojinin imkânlarını kullanarak, stratejilerini ve operasyonlarını yeniden ele almaları ge-

reliyor. Bu anlamda, sektörün kurumsallaşması ve büyümesi için, hepimize önemli görevler düşüyor.”

GÜN BOYU 5 OTURUM

Seminere EVSİD Yönetim Kurulu Başkanı Talha Özger, ZÜCDER Başkanı Mesut Öksüz, TOBB Türkiye E-Ticaret Meclis Başkanı Ozan Acar, TOBB Türkiye Züccaciye Meclis Başkanı Murat Kolbaşı da katıldı.

Açılış konuşmalarının ardından gün boyu süren seminerde “Yeni Nesil E-İhracat Teşvikleri: Nedir, Kimler Faydalanabilir?, E-İhracat Konsorsiyumu Nedir? İhracatçılara Faydaları Nelerdir?, E-Ticarete Başarılı Olmanın Yöntemleri, E-Ticaret’in Dünü, Bugünü, Yarını, E-Ticarete Kargolama ve Ödeme Sistemleri Süreçleri” başlıklı çeşitli oturumlar düzenlendi.

“E-ticarete yükselen sektörler arasında yer alan züccaciye sektörünün büyüme oranı, pandemi dönemi öncesine göre oldukça artmış durumda. Züccaciye sektörü olarak, ihracatın yarısından çoğunu Avrupa ülkelerine yapıyoruz.”

İŞ GÜVENCESİ VE İŞE İADE DAVALARI - 3

AV. DOÇ. DR.
ALİ EKİN

I. FESİH BİLDİRİMİNE İTİRAZ VE DAVA SÜRECİ

İş sözleşmesi feshedilen işçi, fesih bildiriminde sebep gösterilmediği veya gösterilen sebebin geçerli bir sebep olmadığı iddiası ile fesih bildirimının tebliği tarihinden itibaren bir ay içinde işe iade talebiyle, İş Mahkemeleri Kanunu hükümleri uyarınca arabulucuya başvurmak zorundadır. Arabuluculuk faaliyeti sonunda anlaşmaya varılamaması hâlinde, son tutanağın düzenlendiği tarihten itibaren, iki hafta içinde iş mahkemesinde dava açılabilir. Taraflar anlaşılırsa uyuşmazlık aynı sürede iş mahkemesi yerine özel hakeme de götürülebilir. Arabulucuya başvurmaksızın doğrudan dava açılması sebebiyle davanın usulden reddi hâlinde ret kararı taraflara resen tebliğ edilir. Kesinleşen ret kararının da resen tebliğinden itibaren iki hafta içinde arabulucuya başvurulabilir (İK. m.20/1). Hükümde yer alan bir ay ve iki haftalık süreler hak düşürücü sürelerdir.

Davacı, arabuluculuk faaliyeti sonunda anlaşmaya varılamadığına ilişkin son tutanağın aslını veya arabulucu tarafından onaylanmış bir örneğini dava dilekçesine eklemek zorundadır. Bu zorunluluğa uyulmaması hâlinde mahkemece davacıya, son tutanağın bir haftalık kesin süre içinde mahkemeye sunulması gerektiği, aksi takdirde davanın usulden reddedileceği ihtarını içeren davetiye gönderilir. İhtarın gereği yerine getirilmez ise dava dilekçesi karşı tarafa tebliğe çıkarılmaksızın davanın usulden reddine karar verilir. Arabulucuya başvurulmadan dava açıldığının anlaşılması hâlinde herhangi bir işlem yapılmaksızın davanın, dava şartı yokluğu sebebiyle usulden reddine karar verilir (İKM. m.3/2).

Arabuluculuk faaliyeti sonunda tarafların, işçinin işe başlatılması konusunda anlaşmaları hâlinde;

- İşe başlatma tarihini,
  - Üçüncü fıkrada düzenlenen ücret ve diğer hakların parasal miktarını,
  - İşçinin işe başlatılmaması durumunda ikinci fıkrada düzenlenen tazminatın parasal miktarını,
- belirlemeleri zorunludur. Aksi takdirde anlaşma sağlanamamış sayılır ve son tutanak buna göre düzen-

lenir. İşçinin kararlaştırılan tarihte işe başlamaması hâlinde fesih geçerli hâle gelir ve işveren sadece bunun hukuki sonuçları ile sorumlu olur (İK. m.21/7).

Dava ivedilikle sonuçlandırılır. Mahkemece verilen karar hakkında istinaf yoluna başvurulması hâlinde, bölge adliye mahkemesi ivedilikle ve kesin olarak karar verir (İK. m.20/3).

II. FESHİN GEÇERSİZLİĞİ

A. İşe Başlatılması Halinde

İşçi kesinleşen mahkeme veya özel hakem kararının tebliğinden itibaren on işgünü içinde işe başlamak için işverene başvuruda bulunmak zorundadır. İşçi bu süre içinde başvuruda bulunmaz ise, işverence yapılmış olan fesih geçerli bir fesih sayılır ve işveren sadece bunun hukuki sonuçları ile sorumlu olur (İK. m.21/6). Burada belirtilmelidir ki, işçi tarafından işverene karşı on işgünü içerisinde yapılan başvuru samimi olmalıdır. Yargı kararlarında bu durumun özel olarak incelenmesi öngörülmektedir. Buna göre, işçinin işe iade yönündeki başvurusu samimi olmalıdır. İşçinin gerçekte işe başlamak niyeti olmadığı hâlde, işe iade davasının sonuçlarından yararlanmak için yapmış olduğu başvuru geçerli bir işe iade başvurusu olarak değerlendirilemez. İşçinin süresi içinde işe iade yönünde başvurusunun ardından, işverenin daveti üzerine işe başlamamış olması hâlinde, işçinin gerçek amacının işe başlamak olmadığı kabul edilmelidir.

İşçi işe başlatılırsa, peşin olarak ödenen bildirim süresine ait ücret ile kıdem tazminatı, yukarıdaki fıkra hükümlerine göre yapılacak ödemeden mahsup edilir. İşe başlatılmayan işçiye bildirim süresi verilmiş veya bildirim süresine ait ücret peşin ödenmişse, bu sürele ait ücret tutarı ayrıca ödenir (İK. m.21/5).

B. İşe Başlatılmaması Halinde

İşverence geçerli sebep gösterilmediği veya gösterilen sebebin geçerli olmadığı mahkemece veya özel hakem tarafından tespit edilerek feshin geçersizliğine karar verildiğinde, işveren, işçiyi bir ay içinde işe

İşe başlatılmayan işçiye bildirim süresi verilmemiş veya bildirim süresine ait ücret peşin ödenmemişse, bu sürele ait ücret tutarı ayrıca ödenir.

başlatmak zorundadır. İşçiyi başvurusu üzerine işveren bir ay içinde işe başlatmaz ise, işçiye en az dört aylık ve en çok sekiz aylık ücreti tutarında tazminat ödemekle yükümlü olur (İK. m.21/1). İşe başlatmama tazminatı, brüt ücret üzerinden hesaplanır. Yalnızca damga vergisine tabi olup gelir vergisinden ve SGK kesintisinden muaftır. Belirtilen dört-sekiz aylık tazminatın tutarının belirlenmesine ilişkin yargıtay içtihadı birleştirme kurulunun verdiği karara göre hakim somut olayın özelliklerine göre belirleyecektir. Şöyle ki, feshin geçersizliği ve işe iade kararına rağmen süresinde başvurduğu hâlde işverence işçiyi işe başlatılmayan işçi lehine hüküm altına alınacak en az 4, en çok 8 aylık ücreti tutarındaki iş güvencesi (işe başlatmama) tazminatının miktarını hakim, Kanununun 21. maddesinin gerekçesinde yer alan “iş sözleşmesinin sona erdirilmesi” ve “işverenin işçiyi işe başlatmama sebeplerini dikkate alarak, her somut olayın özelliğine göre takdir etmesi gerektiği dikkate alındığında, bağlayıcı nitelikteki içtihadı birleştirme kararı verilerek bu yetkinin sınırlandırılması mümkün olmadığından içtihadların birleştirilmesine gerek olmadığı ve ön sorun bulunduğu sonuç ve kanaatine varılmıştır. YİBK., E. 2017/3, K. 2018/3, T. 13.4.2018.

Dört-sekiz aylık iş güvencesi tazminatının belirlenmesi alt ve üst sınırlar belirlenirken yargı kararlarına göre işçinin çalışma süresine göre tazminat miktarı

belirlenmektedir. Ancak hakim altı ayın üzerinde tazminata hükmedecekse gerekçesini ayrıca açıklamalıdır. Buna göre, İşe başlatmama tazminatının hesaplanmasına ilişkin kanuni bir düzenleme bulunmamakta olup Yargıtay kararlarıyla bu hususa açıklık getirilmiştir. İşe başlatmama tazminatı hesabında işçinin kıdemi esas alınmakta ve tazminat tutarı;

6 ay ile 5 yıl arasında kıdemi olan işçi için 4 aylık, 5 yıl ile 15 yıl arasında kıdemi olan işçi için 5 aylık, 15 yıldan fazla kıdemi olan işçi için 6 aylık ücreti tutarında belirlenmektedir Y9HD., E. 2019/2672, K. 2019/6911, T. 27.3.2019. 6 ayın üzeri için ise hakim gerekçeyi tam olarak belirtmelidir.

Mahkeme veya özel hakem feshin geçersizliğine karar verdiğinde, işçinin işe başlatılmaması halinde ödenecek tazminat miktarını da belirler (İK. m.21/2).

İş Kanunu madde 21/1,2 ve 3 hükümleri mutlak emredici olup hiçbir surette değiştirilemez. Örneğin, en az dört en çok sekiz aylık ücret tutarındaki tazminat sözleşmeler ile artırılmaz ve azaltılamaz. Burada yine belirtilmelidir ki, İş Güvencesine ilişkin hükümler kamu düzenine ilişkin olup, söz konusu hükümler kapsamında işe iade davası açma hakkını ortadan kaldıran işlemlere değer verilemez. Başka bir anlatımla, işe iade davasından önceden feragat mümkün değildir.

İşe başlatmama tazminatı, brüt ücret üzerinden hesaplanır. Yalnızca damga vergisine tabi olup gelir vergisinden ve SGK kesintisinden muaftır.

GIDANIN (GERÇEK) BEDELİ

Gıda fiyatları her vatandaşın aklını meşgul eden bir konudur, hele ki enflasyonist konjonktürde. Her ürünün olduğu gibi tarım ve gıda ürünlerinin de tarladan son tüketiciye ulaşana kadar geçen süreçteki görünen maliyetlerine çoğumuz vakıfız. Genellikle hesaba katmadığımız şey ise gıdanın insan sağlığına, çevreye ve sosyal yapıya gerçek bedelinin ne olduğu konusu...

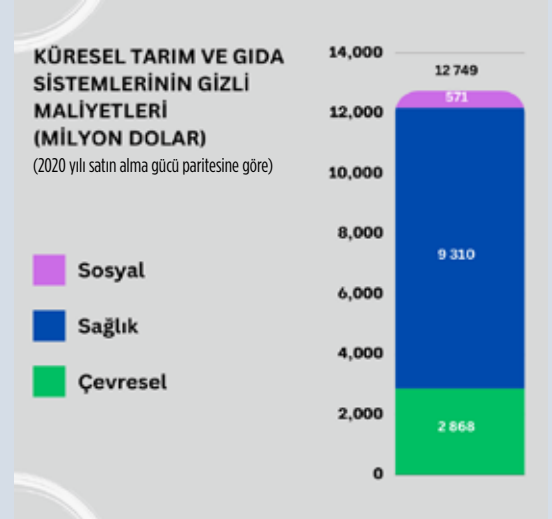
Birleşmiş Milletler Tarım ve Gıda Örgütü FAO, tarım-gıda sektörüyle ilgili konulara her yıl genel bir bakış sunan "Dünya Gıda ve Tarım Durumu (SOFA 2023)" adlı son raporunda, tarım ve gıda sistemlerinin gizli kalan, daha doğrusu hesaba katılmayan maliyetlerini de dikkate almayı öneren bir çalışmayı kamuoyuyla paylaştı. Birleşmiş Milletlerin 2023 ve 2024 yılındaki ajandası gıdanın "gizli" maliyetlerine, belki daha doğru bir ifadeyle "gıdanın gerçek bedeline" odaklanıyor.

FAO Dünya Gıda ve Tarım Durumu 2023 raporunda sunulan gerçek maliyet muhasebesi yaklaşımı (True Cost Accounting) iki aşamadan oluşuyor. İlk aşama, ulusal düzeydeki gerçek maliyet değerlendirmelerine dayanıyor. 2024'de yayınlanacak ikinci aşamada ise odak noktası, bu konuda uygulanması gereken politikalarla ilgili olacak ve bu hedefe yönelik değerlendirmeleri içerecek.

Rapor, 154 ülke için ulusal düzeyde gerçek maliyet hesabının kullanıldığı, karşılaştırma yapılmasına olanak tanıyan ve ülkeye özel çözümlerin önünü açan ilk çalışma olma özelliği taşıyor. Ortaya çıkan gerçek maliyeti de sayısal değerlerle ifade ederek, bunu en aza indirmek için tarım ve gıdada yapısal dönüşümü sağlayacak politikaların uygulanması gerektiğine dikkat çekiyor.

Bir marketten aldığımız bir gıdanın fiyatlamasına, ürünün yetiştirilmesindeki gübre, enerji, iş gücü gibi girdi maliyetlerine ek olarak paketlenme, tarladan satış noktasına giden zincirdeki nakliye gibi maliyet unsurları yansıtılır. Ancak özellikle ultra işlenmiş gıdaların üretiminin çevre ve iklime ya da tüketiminin obezite, şeker, kalp ve damar hastalıkları gibi sağlık sorunlarına etkisinin maliyeti, dahası sağlığı bozulan insanların iş gücü kaybının bedelini genellikle düşünmeyiz. Bu konu, meselenin teknik zorluğu sebebiyle bu güne kadar rakamsal olarak ifade edilebilecek bir noktada ele alınmamıştı. FAO'nun yeni raporu 154 ülkeyi analiz ederek bu konuları değerlendirilmiş ve fazlasıyla dikkate değer bir sayısal sonuca ulaşmış: Küresel tarım-gıda sistemindeki gizli maliyetler 12,7 trilyon dolar. Bu rakam, küresel GSYİH'nin ortalama yüzde 10'undan fazlasına karşılık geliyor. Araştırmada, gizli maliyetlerin değeri 3 ana kategoride hesaplanmış: Çevresel maliyetler, sosyal maliyetler ve sağlık maliyeti...

Tarım ve gıda ürünlerinin tarladan son tüketiciye ulaşana kadar geçen süreçteki görünen maliyetlerine hemen hepimiz vakıfız. Genellikle hesaba katmadığımız husus ise gıdanın insan sağlığına, çevreye ve sosyal yapıya gerçek bedelinin ne olduğu konusu...

Kaynak: FAO, The State of Food and Agriculture 2023: Revealing the True Cost of Food to Transform Agrifood Systems

Tabloya göre, küresel ölçekte toplam 12.7 trilyon dolar (doğrudur: trilyon dolar) olarak hesaplanmış bedelin yüzde 70'inden fazlası olan yaklaşık 9.3 trilyon doları sağlık konusunda; 2.9 trilyon doları çevresel konularda ve 571 milyar doları ise sosyal adaletsizlik konularında ortaya çıkan gizli maliyetleri oluşturuyor.

Gizli maliyet kavramını biraz daha somutlaştıracak bir örnek verelim: Bir bölgedeki fabrikalardan kaynaklanan dumandan etkilenen hastaların tedavisinde oluşan maliyet, - istisnalar hariç- havayı kirleten

Tablo: BÖLGE/ÜLKE BAZINDA ÇEVRESEL, SOSYAL VE SAĞLIK ÜZERİNDEKİ GİZLİ MALİYETLER (Milyon Dolar), 2020

Bölge / Ülke	Çevresel				Sosyal		Sağlık	Toplam Gizli Maliyet
	Sera Gazı	Su	Toprak	Nitrojen	Yoksulluk	"Hastalık (Yetersiz Beslenme)"	"Hastalık (Sağlıksız Beslenme)"	
Dünya	854.817	105.126	392.295	1.515.549	519.904	51.036	9.310.188	12.748.916
Asya	355.716	84.389	59.423	815.020	229.209	26.913	4.293.704	5.857.373
Avrupa	112.670	5.306	138.883	261.450	579	183	2.343.253	2.862.322
ABD	53.142	6.018	114.931	62.215	164	-	1.339.998	1.576.469
Afrika	153.751	3.587	42.535	52.192	284.845	18.693	391.897	952.500
Almanya	10.027	0	2.813	17.245	1	-	298.321	328.407
İtalya	5.908	567	3.313	15.177	106	-	17.805	200.877
Türkiye	8.146	7.257	18.545	54.042	207	-	101.585	189.781
Fransa	8.226	20	17.791	17.166	10	-	134.294	177.505
İspanya	5.147	2.217	15.654	11.791	95	-	114.780	149.685

Kaynak: FAO, The State of Food and Agriculture 2023: Revealing the True Cost of Food to Transform Agrifood Systems

tarafından üstlenilmez. Bu durumda, fabrikada o ürününün üretilmesi neticesinde sağlık sorunları yaşayan bireylere ve sağlık yatırımları yapan kamuya gizli bir maliyet aktarılmış olur.

Rapora göre, tarım ve gıda sistemlerinin gizli maliyetlerinden sosyal adalet bakımından en çok etkilenenler düşük gelirli ülkelerken; sağlık bakımından en çok etkilenenler ise tahmin edilebileceği gibi yüksek gelir grubundaki ülkeler. Düşük gelir grubundaki ülkelerde yaşayanlar, tarım işçilerinin düşük geliri nedeniyle yoksulluk ve yetersiz beslenmeyle ilişkili olarak, sağlık ve sosyal konularında büyük bedel ödüyorlar. Bu bedel, GSYİH'nin dörtte birine karşılık gelecek seviyede. Bunun için tarım ve gıda sektöründe çalışan gelirlerinin, düşük gelirli ülkelerde ortalama yüzde 57, düşük-orta gelirli ülkelerde ise yüzde 27 artması gerektiği tahmin ediliyor.

Orta gelirli ülkelerin ödedikleri gizli bedellerin toplamı ise GSYİH'nin yüzde 12'sine, yüksek gelir grubundaki endüstrileşmiş ülkelerde de yüzde 8'ine denk geliyor. Çalışma, küresel çapta ölçülen gizli maliyetlerin yüzde 70'inden fazlasının, beslenmeyle bağlantılı obeziteye ve iş gücü veriminde kayıplara yol açan diğer hastalıklara yol açan, az besleyici, çok yağ, şeker veya tuzla dolu ultra işlenmiş ürünler gibi sağlıksız beslenmeden kaynaklandığını, bu tür kayıpların özellikle yüksek gelirli ülkelerde yüksek seviyelere ulaştığını işaret ediyor. Aynı zamanda toplam gizli maliyetlerin beşte birinden fazlasını, sera gazı ve nitrojen emisyonları, arazi kullanımı ve su kullanımı gibi alanlardaki çevresel zararlar teşkil ediyor.

Rapora göre, üst/orta gelir grubundaki Türkiye'nin Tarım/Gıda Sistemindeki Gizli Maliyetlerin yükü 189 Milyar 781 Milyon dolar. Bu büyüklüğün 100 milyar dolardan fazlasını, yanlış beslenme alışkanlıklarının sebep olduğu sağlık giderleri oluşturuyor.

Gıda enflasyonunun güncel durumu göz önüne alındığında, tüm bu görünmez maliyetleri göz ardı etmek kısa vadede karlı görünse de; çevresel hasar, sağlık hizmetleri yükü ve sosyal eşitsizlikler açısından önemli olumsuzlukları içeren mevcut sistemin düzenlenmesi gerektiği de unutulmamalı. Bu çerçevede önerilen tedbir ve politikalar arasında ise teşvik reformu, sağlıksız gıdalara ek vergi getirilmesi, gıda etiketleme yönetmeliği gibi bu hedefe yönelik düzenlemeler yer alıyor. FAO'ya göre, yüksek kalorili "sağlıksız" yiyecek ve içecekler uygulanabilecek ek vergilerin, bu gıdaların rekabetçiliğini azalttığı ve böylece talebin daha besleyici gıdalara yönlendirilmesini sağlıyor. Bu alanda yapılacak düzenlemelerin mutlaka gıda fiyatlarının artması anlamına gelmediğini, hatta bazı durumlarda maliyetleri azaltıcı etki yapabildiğini şöyle örnekendiriyor: Toprağın doğru kullanımına veya çiftçilere yönelik eğitime yatırım yapmak, hava kirliliğinin topluma etkisinden daha az maliyetli olabilir.

Politika yapımcılar, ödenen tüm bu bedeli doğru bir şekilde tanımlayıp değerlendirerek; sağlığı, sosyal eşitliği ve çevreyi korumayı teşvik eden, aynı zamanda ülke için uzun vadeli ekonomik refahı tesis edebilecek tarım/gıda sistemlerine yönelik zorlu ancak sürdürülebilir bir süreci başlatabilirler.

Orta gelirli ülkelerin ödedikleri gizli bedellerin toplamı ise GSYİH'nin yüzde 12'sine, yüksek gelir grubundaki endüstrileşmiş ülkelerde de yüzde 8'ine denk geliyor.

İSTİB Başkanı Ali Kopuz:

“21. YÜZYIL, BİLGİ TEKNOLOJİLERİYLE ŞEKİLLENİYOR”

İstanbul Ticaret Borsası Başkanı Ali Kopuz, Aralık ayı Meclis toplantısında yaptığı konuşmada, “21. yüzyıl, bilgi teknolojileri ekseninde şekilleniyor. Bu süreci iyi yönetmeli, çok çalışmalı ve çağa ayak uydurmalıyız” ifadelerini kullandı.

İstanbul Ticaret Borsası Aralık ayı Meclis toplantısı, İSTİB Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap yönetiminde yapıldı. Meclis gündem maddelerinin görüşülmesinin ardından İstanbul Ticaret Borsası Başkanı Ali Kopuz güncel ve ekonomik gelişmeler hakkında görüşlerini paylaştı. Başkan Kopuz'un konuşmasının ardından İSTİB Meclis Üyeleri sektörlerine ait sorunları dile getirdiler.

“ZORLUKLARLA MÜCADELEYİ HİÇ BIRAKMADIK”

İstanbul Ticaret Borsası Başkanı Ali Kopuz, dünyanın ve Türkiye'nin içinde bulunduğu büyük değişim sürecini değerlendirerek, “21. yüzyıl, bilgi teknolojileri ekseninde şekilleniyor. Bu süreci iyi yönetmeli, çok çalışmalı ve çağa ayak uydurmalıyız.” uyarısında bulundu.

Başkan Kopuz, 21. yüzyılın ilk çeyreğinde dünyanın büyük değişimler yaşadığını belirterek, “Her anlamda zorlu bir çeyrek asır geride kalıyor. Bu süreçte hayatımızda olmayan birçok yenilikle karşılaştık” diye konuştu. Başkan Kopuz, bu yenilikleri “yapay zeka, dronlar, İHA'lar ve SİHA'lar” olarak sıralayıp sözlerine şöyle devam etti:

“E-ticaret ve e-ihracatla dünyada fiziki sınırların kalktığına şahit olduk. Diğer taraftan, 2008'de başlayan büyük bir küresel finans krizi yaşandı. Dünya-

“Her anlamda zorlu bir çeyrek asır geride kalıyor. Bu süreçte daha önce hayatımızda olmayan yapay zeka, dronlar, İHA'lar ve SİHA'lar gibi yeniliklerle karşılaştık.”

yı her anlamda felç eden bir salgın geçirdik. Türkiye olarak küresel ve bölgesel gelişmelerden çeşitli boyutlarda etkilendik. Tüm bu yaşananların etkisinde girdiğimiz 2023 yılı bizim için asrın felaketiyle başladı. Tarihin en büyük depremlerinden biriyle sarsıldık. Enflasyon, kuraklık ve bölgemizdeki savaşların ekseninde geçen zor bir yılı geride bırakıyoruz. Tüm bu zorluklarla mücadele etmeyi hiç bırakmadık. Depremin yaralarını sarmak için devletimiz ve milletimiz el ele çalıştı. Aynı zamanda Cumhuriyetimizin 100. yılı olan 2023'ü umudumuzu kaybetmeden uğurlamayı başardık.”

“ENFLASYON DAHA MAKUL SEVİYELERE YAKLAŞACAK”

Büyüme oranlarına da değinen Başkan Kopuz, Türkiye ekonomisinin 2023 yılında ilk üç çeyrekte sırasıyla yüzde 4, 3.9 ve son olarak 5.9 büyümeyi başardığını hatırlattı. Başkan Kopuz, üçüncü çeyrek büyüme hakkında şu tespitlerde bulundu:

“Hizmet sektörü ile iç talep, yani hanehalkı tüketimi de bu büyümeyi destekledi. Son yıllarda yaşanan küresel sorunlara, Şubat ayında yaşadığımız asrın felaketine rağmen bu yılı G20 ve OECD ülke ortalamalarının çok üzerinde büyüme oranlarıyla bitireceğiz... Bununla birlikte, 2024 yılında hem Türkiye’de hem de dünyada daha sınırlı büyüme oranları göreceğiz. Fiyat istikrarının yanı sıra, iklim krizi, yeşil dönüşüm ve gıda arz güvenliği gibi meseleler önemini korumaya devam edecek. Öte yandan enflasyonun daha makul seviyelere yaklaşacağını ümit ediyoruz. Özellikle konut ve gıda enflasyonu son dönemde reel gelir üzerinde büyük baskı oluşturdu. Yeni asgari ücretin tespitinde, işletmelerin rekabet gücüne ama en çok da istihdama haneler getirmeyecek bir seviyede mutabık kalınacağına inanıyoruz. Zira özellikle konut ve gıda enflasyonu en çok asgari ücretle çalışanlara zarar veriyor... Dolayısıyla temennimiz, reel geliri, istihdamı, üretimi ve ihracatı destekleyecek hassas bir dengede bu meselenin halledilmesidir.”

“Son yıllarda yaşanan küresel sorunlara ve Şubat ayında yaşadığımız asrın felaketine rağmen bu yılı G20 ve OECD ülke ortalamalarının çok üzerinde büyüme oranlarıyla bitireceğiz...”

İNSANİ BOYUT UNUTULMAMALI...

Ekonomik ve politik gelişmelerin bir de insani boyutu ve sonuçları olduğuna dikkat çeken İSTİB Başkanı Ali Kopuz, “İnsanoğlunun eliyle yapılan kötülükleri görünce, tüm bu ekonomik konular, bir noktadan sonra anlamını yitiriyor.” dedi. Başkan Kopuz, sözlerini şöyle tamamladı:

“Bugün en yıkıcı füzeler ve fosfor bombalarıyla katledilen siviller varken, karbon salınımını ne yüzde anlatacaksınız? 75 yıldır Filistin’de katledilen binlerce çocuğun aileleri için, küresel ısınmanın bir önemi var mıdır? Afrika’da milyonlarca insan aç kalırken, Gazze’ye gıda ve su girişine izin verilmezken, mo-

Dr. Mehmet Bozkuş, "Orta Doğu'da Gelişmeler, Yeni Dünya Düzeni ve Türkiye" konulu bir sunum gerçekleştirdi.

dern insanın en büyük açmazlarından gıda israfını hangi bağlamda değerlendirmek gerekir? İsrail'in iki aydır katlettiği her 3 Filistinliden ikisi kadın veya çocukken, dünya insan hakları günününün bir anlamı kalıyor mu? Küresel politika yapıcılar, -hiçbir insani değerleri kalmadıysa bile- en azından bu soruların cevabını vermek zorundalar."

BOZKUŞ'TAN SUNUM

Meclis Toplantısında Stratejist ve Siyaset Bilimci Dr. Mehmet Bozkuş, "Orta Doğu'da Gelişmeler, Yeni Dünya Düzeni ve Türkiye" konulu sunumunu gerçekleştirdi. Sunum sonunda Dr. Mehmet Bozkuş meclis üyelerinin sorularını cevapladı.

MECLİS ÜYELERİ KÜRSÜDE

ÜRÜNE KATMA DEĞER KATIP İHRAÇ ETMELİYİZ

İSTİB Aralık ayı Meclis Toplantısı sonunda İSTİB Meclis Üyesi Emin Demirci, baharat sektörüne yönelik Afyonkarahisar'da düzenlenen 7. Tıbbi, Aromatik ve Baharat Bitkileri Çalıştayı hakkında meclis üyelerine bilgi aktardı. Tarımsal ürünlerin yurt dışında katma değer kazanmasının ülke için büyük kayıp olduğunu belirten Demirci, "Ürettiğimiz ürünlere biz katma değer katıp ihraç etmeliyiz. Aksi takdirde üreten biz kazanan başkaları oluyor" dedi.

7. Tıbbi, Aromatik ve Baharat Bitkileri Çalıştayı'nın bilim dünyası ile sektörü buluşturduğunu belirten Demirci, şunları söyledi:

"Bu çalıştay Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniver-

sitesi tarafından organize ediliyor. Çeşitli üniversitelerin akademisyenleri katılıyor. Özellikle ziraat profesörleri, tıbbi aromatik ve baharat bitkilerinin tarlaya ekiminden sofraya gelinceye kadar geçen süreçteki bütün aşamalarını detaylı bir şekilde anlattı. Bu bilgileri son derece faydalı buldum. Geçtiğimiz yıllarda yapılan çalıştaylar daha çok bilimsel ağırlıklı yapıldığı için kapsamı sınırlıydı. Bu yıl ise sektör temsilcileri de sürece dâhil edildi ve sektörünün sorunları daha çok konuşuldu. Ancak yine de sonuç alınması noktasında organizasyonla ilgili sorunlar gördüm. Bu gibi çalıştayların başarıya ulaşması için sektördeki tüm paydaşlar sorumluluk bilinciyle hareket etmelidir.

Bu tür organizasyonlarda daha çok ilaç, kozmetik sanayisi ve aromatik bitkilerde gıda takviyesi konusunun gündeme geldiğini kaydeden Demirci, "Türkiye'de ciddi tüketimleri olan ürünlerden bahsediyoruz. Bilim insanları gündeme getirmiyor ama hangi ürünün hangi alanda değerlendirilmesi gerektiğinin belirlenmesi gerekiyor. Katma değerli üretim için bu şart. Ürünlerin kullanım alanı belirlenmez ise kekik örneğindeki gibi birçok ürünü 3 dolardan ihraç, 80 dolardan da ithal ederiz. Bu nedenle yetiştirilen ürünlerin etkin maddesi Türkiye'de ayrıştırılmalı, kullanılabileceği sektör belirlenmeli ve işlenerek yurt dışına ihraç edilmelidir" uyarısında bulundu.

"Ürettiğimiz ürünlere biz katma değer katıp ihraç etmeliyiz. Aksi takdirde üreten biz kazanan başkaları oluyor."

İSMAİL KEMALOĞLU

TARIM PİYASALARINDAKİ GELİŞMELER

YURTDIŞI PİYASALAR

2023 yılının geneline baktığımızda; tarım piyasaları için salgın ve savaş dönemlerine göre fiyatların çok düştüğü, iklim risklerinin ve kuraklık tartışmalarının artmasına rağmen arz ve talep dengesinde sorun görülmediği bir sezonu tamamlıyoruz diyebiliriz.

Hububat, bakliyat ve yağlı tohum fiyatları aşağıdaki tabloda da yıl ve haftalık fiyat karşılaştırmasında görüleceği üzere yıl bazında ürün ortalamasında %10-35 arası daha düşük fiyatlarla işlem görmektedir.

Özellikle ekonomilerde yaşanan durgunluk ve buna bağlı talep daralmaları fiyat gevşemelerinde önemli rol oynamıştır. Halen savaşın devam ediyor olmasına rağmen Ukrayna ve Rusya taraftaki üretim, stok bolluğu çoğu hammadde uluslararası piyasaları rahatlatan faktörler olmuştur.

Son bir yıl içinde fiyatı en çok düşen ürünler arpa, ayçiçek yağı gibi ürünler olmuştur. Önceki yıldan devreden stoklar, üretim ve talep taraftaki daralma fiyat düşüşlerinde en önemli etkidir.

Karadeniz ülkelerinden rekabetçi hammadde fiyatları ile sevkiyatlar devam etmektedir.

Son günlerde uluslararası piyasadaki gelişmelere kısaca baktığımızda;

- Kızıldeniz'de ticari gemilere yönelik artan güvenlik riskleri sebebiyle bazı konteyner hatları ve nakliye şirketleri Kızıldeniz'den geçişleri askıya almaya veya teslimatları Ümit Burnu üzerinden yeniden yönlendirmeye karar vermiştir ve bu da deniz taşımacılığının maliyetini artırmıştır.

- Rusya'dan Çin'e mısır, pirinç, soya fasulyesi ve kolza tohumu sevkiyatlarına yönelik bitki sağlığı gerekliliklerine ilişkin Protokolü tadil eden ve kısa süre önce imzalanan Zeyilnamede belirtildiği üzere, Rusya Federasyonu genelindeki tüm bölgelerin Çin'e mısır ve pirinç ihraç etme fırsatına sahip olacağı açıklanmıştır.

Şimdiye kadar Çin'e mısır ve pirinç tedarik etme seçeneği Primorsky, Zabaikalsky ve Khabarovsk Krai ile Amur bölgesi ve Yahudi Özerk Oblastı ile sınırlıydı. Aynı zamanda, bu tahılların ana üretim bölgeleri Rusya Federasyonu'nun Avrupa kısmında yer almaktadır.

- Rusya'nın pirinç ihracatı 2023 sonuna kadar yasaktır. (AEB ülkeleri hariç) 2024 Haziran ayına kadar yasağın uzatılacağı düşünülmektedir.

Kızıldeniz'de ticari gemilere yönelik artan güvenlik riskleri sebebiyle bazı konteyner hatları ve nakliye şirketleri teslimatları Ümit Burnu üzerinden yeniden yönlendirmiştir. Bu da deniz taşımacılığının maliyetini artırmıştır.

- Analiz şirketi SovEkon, Rusya Federasyonu'ndaki 2024 buğday hasadı tahminini revize ederek bir önceki tahmine göre 1,5 milyon ton artırdı ve 91,3 milyon tona yükseltti. Şirketten yapılan açıklamada, güncellenen tahminin bu yılki tahıl hasadının 91,7 milyon ton olan ilk değerlendirmesiyle yakından uyumlu olduğu belirtildi.

Çoğu bölgede kışlık mahsuller için hava koşullarının iyileşmesi tahminleri yükseltmiştir. Son 30 gün içinde normalin %120-150'si oranında yağış gerçekleşerek güneydeki mahsullerin nem arzını arttırdı ve diğer bölgelerde yeterli kar örtüsü oluşturdu. Kış mahsullerinin durumu şu anda bu dönem için ortalamayı aşmaktadır.

Rusya Federasyonu Hidrometeoroloji Merkezi'ne göre, Kasım ayı sonunda kötü durumdaki kış mahsullerinin oranı %4 iken beş yıllık ortalama %8'dir.

- Rusya Tarım Bakanlığı 20-26 Aralık dönemi için buğday ihracat vergisi 4,048 RUB/t (yaklaşık 45\$'a eşdeğer, önceki hafta 4,064 RUB/44\$), arpa 0 RUB (0\$/RUB0/\$0) ve mısır 794 RUB (9\$, 840 RUB/\$9) olarak belirlenmiştir.

- Ukrayna Donanması tarafından kurulan deniz koridorundan son 4 ayda 302 gemi Odesa limanlarından ayrılmıştır ve toplam 10 milyon ton yük ihraç edilmiştir. Yaklaşık 6 milyon tonu hububat ve 2 milyon tonu diğer tarım ürünü olmak üzere 24 ülkeye sevk edilmiştir.

- Ukroliyprom Genel Müdürü Stepan Kapshuk 2023/24 sezonunda Ukrayna'daki toplam yağlı tohum üretiminin bir önceki sezona kıyasla yaklaşık 3,5 milyon ton artacağını belirtmiştir. Artış ayçiçeği tohumunda 1,4 milyon ton, soya fasulyesinde 1,4 milyon ton, kolza tohumunda ise 0,8 milyon ton olarak tahmin edilmektedir.

Devam eden sezonda ayçiçeği tohumu işleme hacminin 13,5 milyon tona (mevcut stokların %90'ından fazlası) ulaşacağı tahmin edilmektedir. Ayrıca, ayçiçek yağı üretiminin 6 milyon tona yükselerek 2020/21 MY savaş öncesi rakamını %3'ten fazla aşması beklenmektedir.

Ukroliyprom'un tahminlerine göre özellikle 2023 yılında ayçiçek yağı üretiminin 5,8 milyon tona çıkarak savaş öncesi 2021 yılı üretimini %11,5 oranında aşması, ihracatının ise 5,5-5,6 milyon tona (veya %10 oranında) yükselmesi beklenmektedir.

Bu tahminler yalnızca yağlı tohumların, özellikle de ayçiçeği tohumlarının yerel tesislerde maksimum düzeyde işlenmesi ve katma değeri yüksek ürünlerin, yani yağ ve küspenin ihracatına herhangi bir kısıtlama getirilmemesi koşuluyla gerçekçi rakamlar olarak değerlendirilmektedir.

- Ukrayna'dan Tahıl Programı kapsamında, toplam 25.000 tonluk Ukrayna tahılının Nijerya'ya nakledilmek üzere Türkiye'nin Samsun limanında hazırlanmakta olduğu belirtilmiştir.

Bu tahıl, Karadeniz Tahıl Girişimi (Tahıl Koridoru) sırasında Ukrayna'daki limanlardan birinden dökme olarak teslim edilmiştir. Şimdi BM Dünya Gıda Programı çerçevesinde Türkiye'de depolanmaktadır. Nijerya gibi ülkelere tahıl tedarik etmek için Dünya Gıda Programı kapsamında sevk edilecektir.

- Ukrayna'nın Türkiye Büyükelçisi V. Bodnar genel olarak Ukrayna'dan Tahıl programı çerçevesinde dünyanın çeşitli limanlarından 60 geminin daha gönderilmesinin planlandığını açıklamıştır.

- "Bu girişim, ister Türk limanlarından ister diğer depolama tesislerinden temin edilsin, tahılın kullanımına dayalı olarak yürütülecektir. BM Dünya Gıda Programı, Ukrayna limanlarından veya Türkiye ve diğer ülkelerde satın alınıp depolanan yükleme fırsatlarından yararlanarak birincil koordinatör olarak hizmet vermektedir. Ukrayna tahılının varış noktası olarak adı sıkça geçen İspanya da sürece dahil olan önemli yerler arasında yer alıyor." demiştir.

- Kanada İstatistik Kurumunun son üretim görünümüne göre 2023/24 toplam buğday üretim tahmini 2,2 milyon ton artışla 32,0 milyon tona (önceki yıl 34,3 milyon ton), tüketim tahmini bir önceki aya göre bir miktar düşüşle 8,6 milyon tona (8,7 milyon ton), ihracat 1,9 milyon ton artışla 23,2 milyon tona (25,7 milyon ton) ve nihai stoklar 0,4 milyon ton artışla 4,0 milyon tona (3,7 milyon ton) yükseltildi.

Makarnalık buğday üretim tahmini 4,0 milyon ton (5,8 milyon) ile öncekinden biraz daha düşük, tüketim 0,8 milyon (0,9 milyon) ile değişmedi, ihracat 3,2 milyona (5,1 milyon) düşürüldü ve bitiş stokları 0,5 milyon (0,4 milyon) ile biraz daha yüksek olarak belirlendi. Arpa üretim tahmini 1,1 milyon ton artışla 8,9 milyona (10,0 milyon), tüketim 0,7 milyon artışla 6,2 milyona (6,0 milyon), ihracat 0,1 milyon artışla 2,8 milyona (3,9 milyon) ve bitiş stokları 0,2 milyon artışla 0,8 milyona yükseldi. (0.7m). Mısır

Ukrayna Donanması tarafından kurulan deniz koridorundan son 4 ayda 302 gemi Odesa limanlarından ayrılmıştır ve toplam 10 milyon ton yük ihraç edilmiştir.

üretim tahmini 15,1 milyon ton (14,5 milyon) ile geçen seferkinden 0,2 milyon daha yüksek, tüketim 0,1 milyon azaltılarak 15,4 milyon (15,2 milyon), ihracat ve bitiş stokları ise bir önceki aya göre değişmeyerek sırasıyla 1,9 milyon (2,6 milyon) ve 2,0 milyon (1,6 milyon) olarak belirlendi.

- Kanada'nın 2023/24 kanola üretim tahmini 0,9 milyon ton artışla 18,3 milyona (önceki yıl 18,7 milyon), tüketim 0,5 milyon artışla 10,8 milyona (10,7 milyon), ihracat değişmeyerek 7,7 milyona (8,0 milyon) ve nihai stoklar 0,5 milyon artışla 1,5 milyona (1,5 milyon) yükseldi. Soya fasulyesi arz ve talep görünümü bir önceki aya göre değişmedi; üretim 6,7m t (6,5m), tüketim 2,4m (2,7m), ihracat 4,8m (4,2m) ve bitiş stokları 0,3m (0,4m) oldu.

- Kanada'nın son üretim görünümünü içeren 2023/24 kuru bezelye üretim tahmini 0,3 milyon ton artışla 2,6 milyona (önceki yıl 3,4 milyon), tüketim 41.000 ton artışla 676.000 tona (737.000 t), ihracat değişmeyerek 1,9 milyona (2,6 milyon) ve nihai stoklar 295.000 ton artışla 570.000 tona (498.000 t) yükseltildi. Mercimek üretim tahmini geçen aya göre 0,2 milyon ton artışla 1,7 milyon (2,3 milyon), tüketim 21.000 ton düşüşle 263.000 t (266.000 t), ihracat 0,2 milyon artışla 1,6 milyon (2,2 milyon) ve bitiş stokları 50.000 ton düşüşle 50.000 t (147.000 t) olarak belirlendi. Kuru fasulye üretim tahmini 62.000 t artışla 339.000 tona (313.000 t), tüketim 3.000 t düşüşle 74.000 tona

(75.000 t), ihracat 30.000 t artışla 350.000 tona (368.000 t) ve son stoklar 35.000 t artışla 70.000 tona (80.000 t) yükseltildi. Nohut üretim tahmini 8.000 t artışla 142.000 tona (128.000 t), tüketim 2.000 t artışla 74.000 tona (73.000 t), ihracat bir önceki aya göre değişmeyerek 120.000 tona (225.000 t) ve bitiş stokları 5.000 t artışla 20.000 tona (27.000 t) yükseldi.

ULUSLARARASI HAMMEDDE FİYATLARI:

Bugünlerde yurtdışı piyasalar Noel etkisi ile tatil havasında. Ocak ayı için de hammadde fiyatlarında önemli bir hareket beklenmemektedir.

USDA ve FAO tarafından açıklanan dünya tarım ürünleri genel görünüm raporlarında rekoltelele ilişkin çok olumsuz senaryolar görülmektedir. Normal şartlarda önümüzdeki hasat sezonu da iyi bir rekolte beklenebilir. Tabii, tarım sektörünün iklim risklerine bağlı olması sebebi ile yeni hasada kadar çok sayıda dinamiğin değişmesi mümkündür.

Uluslararası piyasalarda fiyatı artış eğiliminde olan önemli bir ürün grubu bakliyat ürünleridir. Türkiye gibi ürün bazında ithalat yapan ülkeler için bu artışlar dikkate alınmalıdır.

Bakliyat ana üreten ve/veya tüketen ülkelere Hindistan, Bangladeş, Endonezya, Vietnam gibi asya ülkelerindeki yasaklar veya dış ticarete dair düzenlemeler fiyatlarda artışa sebep olmaktadır.

Uluslararası Hammadde Fiyatları

Ürün (FOB \$/ton)	Cari Fiyat	Önceki Hafta	Önceki Yıl	Yıllık Değişim (%)	Haftalık Değişim (%)
Makarnalık buğday (Fransa)	410	420	500	-18,00%	-2,38%
Buğday (Karadeniz)	243	242	314	-22,61%	0,41%
Buğday (ABD HRW)	285	285	397	-28,21%	0,00%
Mısır (Karadeniz)	192	192	270	-28,89%	0,00%
Mısır (Arjantin)	213	217	300	-29,00%	-1,84%
Arpa (Karadeniz)	198	198	290	-31,72%	0,00%
Arpa (Fransa)	222	227	334	-33,53%	-2,20%
Ayçiçeği Yağı (Karadeniz)	825	850	1.230	-32,93%	-2,94%
Ayçiçeği Tohumu (Karadeniz)	450	450	570	-21,05%	0,00%
Kuru Fasulye (ABD)	1.630	1.520	1.330	22,56%	7,24%
Kırmızı Mercimek (Kanada)	670	670	749	-10,55%	0,00%
Yeşil Mercimek (Kanada)	1.190	1.190	1.223	-2,70%	0,00%
Nohut (10 mm Meksika)	1.950	1.950	1.750	11,43%	0,00%
Güney Amerika Baldo Pirinç	1.500	1.500	1.290	16,28%	0,00%
Avrupa Baldo Pirinç	1.445	1.425	1.460	-1,03%	1,40%

“Uluslararası piyasalarda fiyatı artış eğiliminde olan önemli bir ürün grubu bakliyat ürünleridir. Türkiye gibi ürün bazında ithalat yapan ülkeler için bu artışlar dikkate alınmalıdır.”

İSTİB Başkanı Ali Kopuz, devam eden Gazze katliamını değerlendirdi:

“SİYONİZME HİZMET EDENLER SES ÇIKARTMIYOR”

İstanbul Ticaret Borsası Başkanı Ali Kopuz, 7 Ekim 2023'te başlayan İsrail'in Gazze saldırısına ilişkin yaptığı açıklamada, “Gözünü kan bürümüş İsrail, Gazze’de tüm dünyanın gözü önünde gerçekleştirdiği soykırımla yalnızca bölgeyi ateşe atmakla kalmadı, dünya üzerinde yaşayan tüm Yahudileri bundan sonraki süreçte hiçbir yerde güvende olamayacakları bir duruma soktu” dedi.

İsrail'in vicdan taşıyan herkesin nefretini kazandığına işaret eden Başkan Kopuz, BM Genel Sekreteri'nin Hamas'ın 7 Ekim saldırısının ‘durduk yere gerçekleşmediğini’ söyledikten sonra Refah Sınır Kapısı'ndan içeri sokulmadığına dikkat çekti. Başkan Kopuz, “Dokunulmazlığı olan BM okulları, hastaneler, kiliseler ve camiler vuruluyor. Uluslararası Kurum ve Kuruluşların çoğu herhangi bir yaptırımında bulunmak bir yana, bu duruma en küçük ses bile çıkarmayarak, fiilen yok hükmünde olduklarını ikrar etmiş oluyorlar. Yaşanan bu süreçte daha net anlaşıldı ki, uluslararası toplum her anlamda iflas etmiş durumdadır” ifadelerini kullandı.

Başkan Kopuz, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin adı değiştirilerek, “Avrupalıların” İnsan Hakları Mahkemesi olmasını önererek, “Zira bu ve benzeri kurumlara göre Filistinlilerin insan hakları yok. Bunlara göre yüzlerce yıldır sömürülen Afrikalıların, Avrupa'nın orta yerinde katledilen Boşnakların hakları

bulunmuyor” açıklamasında bulundu.

“Özgürlükler ülkesi” ABD ve “medeniyetin beşiği” Avrupa'nın politikacılarının İsrail'in fosfor bombası kullanmasına ses çıkartmadığını ifade eden Başkan Kopuz, şöyle konuştu:

“Filistin’de yasaklı fosfor bombalarıyla boğularak katledilmiş, kolları bacakları kopmuş bebekleri görmezden gelebiliyorlar. Sözüm ona Müslüman ülkelerin Siyonizm’e hizmet eden devlet adamlarından zaten ses çıkmıyor. Onlar yakında hayata geçirilmesi planlanan ve Gazze bölgesinden geçecek Hindistan - Orta Doğu - Avrupa Ticaret Koridorunun güvenliğini daha çok dert ediyorlar. “Mıs gibi yapan” bölgedeki bazı ülkeler de bu konjonktürden kendine güç devşirme peşinde. Gerçekte, kahir ekseriyetin bu katliamla ilgili, çocuklar başta olmak üzere soykırıma uğrayan sivillerle ilgili bir adımını göremiyoruz.”

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın körleşmiş dünyaya en üst düzeyde ve en güçlü biçimde gerçekleri haykırdığını ve İsrail'i soykırım ve savaş suçlarından yargılanması için girişimlerde bulunduğunu kaydeden Başkan Kopuz, “Sayın Cumhurbaşkanımızın, daha fazla masum sivil kanı dökülmeden bu meselemin halledilmesine yönelik gayretleri ile Gazze’ye yönelik tıbbi ve insani yardımları yürekten destekliyoruz” diye konuştu.

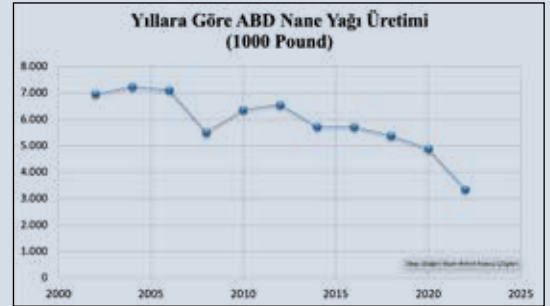
“Özgürlükler ülkesi” ABD ve “medeniyetin beşiği” Avrupa'nın politikacıları İsrail'in fosfor bombası kullanmasına ses çıkartmıyor.”

NANE YAĞI ÜRETİMİNİN GELECEĞİ TEHDİT ALTINDA MI?

Nane, dünyanın bir çok bölgesinde bilinen ve yetiştirilebilen güçlü aromatik bir bitki, önemli bir baharattır. Nane bitkisinin çiçeklerinden ve saplarından, buhar ile damıtılarak elde edilen nane yağı ise, turunçgillerden sonra en çok üretilen uçucu yağ olup, birçok sektörde kullanılan bir üründür. Nane yağı, özellikle aromaterapi, gıda, tıbbi ürünler, kozmetik ve kişisel bakım ürünleri, farmasötik ve parfümeri gibi alanlarda yaygın olarak tercih ediliyor. Mentol içeriği nedeniyle de birçok üründe tatlandırıcı, koku verici ve rahatlatıcı özelliklere sahip bir bileşen olarak kullanılıyor.

Son yıllarda kimya endüstrisinin gelişmesiyle birlikte nane üretimi, dolayısıyla endüstriyel nane yağı üretimi de tehdit altında. Nitekim dünyanın bir numaralı nane yağı üretici olan ABD'de yaşanan üretim düşüşü de bu durumu doğrular nitelikte. Statista'nın pound cinsinden yaptığı üretim hesaplamasına göre son 20 yılda nane yağı üretiminde yüzde 50'den fazla bir düşüş olduğu görülüyor.

Kaynak: Statista

KİMYA SANAYİİ, NANE YAĞI ÜRETİMİNİ ETKİLİYOR

ABD 'de bulunan 650 dönüm arazide yılda 15 ton endüstriyel nane yağı üretimi gerçekleştiren üçüncü nesil nane yetiştiricisi Mike Seely, nane yağının güncel durumunu ve geleceğini dergimize anlattı. Ülkesinde ve dünyada nane yağı üretiminin her geçen gün düştüğüne dikkat çeken Seely; bu durumun başlıca nedeni olarak, nane yağı yerine kullanılan

ABD'nin önemli endüstriyel nane yağı üreticilerinden Seely Farming'in üçüncü nesil yöneticisi Mike Seely, Borsa Aktüel'in sorularını cevapladı.

Şişelenmiş nane yağı

Mike Seely ve nane bahçesi

sentetik L-mentol maddesini gösterdi. Nane yağı yetiştirici Seely "Yıllardır endüstriyel nane yağı üretimi yapmaktayız. Yılda ortalama 15 ton üretim gerçekleştiriyoruz. 1997 yılını, ABD'de nane ve nane yağı üretiminin zirve yaptığı yıl olarak göstermek mümkün. O yıllarda ülke genelinde 134 bin dönüm arazide üretim yapılıyordu. Günümüzde ise nane ekili arazilerin 20 bin dönümden aza düştüğünü görüyoruz. Çünkü son yıllarda kimya sanayinin gelişmesiyle birlikte bu ürüne olan talep her geçen gün azalı-

yor. Başlıca nedeni ise, ABD'de nane yağının yerine artık sentetik L-mentol kullanılmaktadır." dedi.

Önümüzde süreçte nane yağı üretiminin daha da düşeceğini ve kendilerini zor bir dönemin beklediğini ifade eden Mike Seely, "Diğer taraftan maliyet ve işçilik giderleri sürekli artıyor. Yetiştiriciler daha az emek kullanılan mahsulleri tercih ediyor. Bu nedenle önümüzdeki 5 yılda nane yağı üretimi ve ticaretinde önemli düşüş bekliyoruz" diye ekledi.

"Yıllardır endüstriyel nane yağı üretimi yapmaktayız. Yılda ortalama 15 ton üretim gerçekleştiriyoruz."

Mike Seely ve ailesi, naneli ürünler geliştirerek yeni kazanç kapıları arama çalışmalarını hiç terk etmemiş...

Sultan II. Abdülhamid'in tarım politikasını yansıtan Ziraat Gazetesi:

“ZİRAATSIZ SANAYİ VE TİCARET OLAMAZ”

“Ziraat Gazetesi”, Vasıta-i Servet’ten bir yıl sonra 1881’de yayınlanmaya başlayan ikinci ziraat gazetesiydi. 15 günde bir yayınlanan ve her sayısı 16 sayfadan oluşan dergi, Salim Bey tarafından Ziraat Nezareti’nin desteğiyle çıkartıldı. Ziraat Nezareti’nin katkısının somut delili ise yazarlarının bakanlık bünyesinde çalışmasının yanı sıra yönetim yerinin de “Ticaret ve Ziraat Nezareti dairesi” olarak gösterilmesi idi. Ayrıca logosunun altında “İşbu gazete 15 günde bir çıkar ve bir nüshası 2, bir seneliği 40 kuruştur. Taşralar için yalnız beş kuruş posta ücreti zam [ilave] olunur. Üç ve altı aylığı yoktur” bilgisini yer veren gazete, ilanlarıyla dikkat çekti ve çiftçiler ile tüccarları ilan vermeye teşvik etmek için “İlanat ehven fiyata basılır” ibaresini logosundan eksik etmedi.

İlk nüshası 13 Temmuz 1881 Çarşamba günü okuyucuyla buluştu. Derginin kuruluş amacını ifade eden, bir nevi manifesto niteliğindeki “Mukaddime” başlıklı yazının ilk cümlesinin “Ziraat hangi mülkte ilerler ise orada mamuriyet hasıl olur” şeklinde olması, ziraat ile ülkenin ilerlemesi arasında kurduğu kopmaz bağı gösteriyordu.

“ZİRAAT MUTLULUĞUN KAYNAĞIDIR”

Dergi yönetimi, yayına “Ziraat” ismini vermekle ziraatın gelişmesine çalışmanın bir millet için ne kadar

önemli olduğunu göstermek istemişti. Onlara göre “ziraat, diğer sanayinin üzerindeydi ve diğer sanayinin yaptığı ziraatın mahsulatını dönüştürüp değiştirmekten başka bir şey” değildi, açıkçası “ziraat mutluluğun kaynağı veyahut esası” idi.

Bir milletin ziraatı olgunluk derecesinde olunca her türlü musibete anında karşılık verebileceği dile getirilen “mukaddime”de, buna örnek olarak da Fransa’nın ekonomiye zarar veren savaşların yaralarını ziraat sayesinde kısa zamanda sarması gösteriliyordu.

“Ziraatsız sanayi ve ticaret dahi olamaz” diyen Ziraat Gazetesi yönetimi, Osmanlı İmparatorluğu için yapılması gerekeni anlatırken aslında Ziraat Nezareti destekli bir gazete olarak Sultan II. Abdülhamid’in politikasını ifade ediyordu.

ZİRAATTA TERAKKİ ETMEMENİN SEBEBİ NEDİR?

Gazete tarımın gelişmemesine yolların eksikliğini gösterenlere şiddetle karşı çıkıyor ve esas sebebin “ziraatın” bilinmemesi olduğunu kaydediyordu. Bu yeni ve farklı bir bakış açıydı. Çünkü üretim artışı kendi “yolunu” inşa ederdi zaten.

“Binaenaleyh ziraatı ilerletmeğe çalışmalıdır. Fakat en evvel ziraat kelimesinden ve ziraatı ilerletmek ifadesinden maksadımızın ne olduğunu izah edelim.

Ziraat Gazetesi yönetimine göre “ziraat mutluluğun kaynağı veyahut esası” idi.

(Ziraat etmek bir miktar muayyen araziyi ziyade hasılat alınabilecek surette ekmeğe) derler. Çünkü kesin ve genel bir şekilde, iklimin tabiatını ve arazinin nevinin ve mahrecini tetkik etmeksizin filan arazi filan ağaçlara faydalı ve filan usul ziraat filana tercih edilir dememelidir. Zira bir mevkide mahsul vermeyen bir parça arazi diğer bir mahalde sahibini ihya edebilir.

Bir de memalik-i Devlet-i Aliye'de [Osmanlı İmparatorluğu ülkelerinde] ziraatın terakki etmemesine sebep, ahalinin ziraat ilminin cehaleti olmayıp ulaşım yollarının eksikliğinden dolayı köylülerin hububat ve saire mahsullerini satacak mahal bulamadıklarından yese düşüp çalışmamlarından neşet eylediği ve demiryolları ve diğer yollar inşa bulunduğu halde ziraatın kendi kendine terakki edeceği iddiasında bulunanların boş düşünceleridir.

Bunu ispat etmek için yukarıda, beyan ettiğimiz fıkrayı tekrar ile ziraat ilmini bilmek çok mahsul almak demek olmayıp para kazanmak yoluna öğrenmek demek olduğundan köylülerimiz bu ilme aşına olmuş olsa idiler nakli güç ve pahalı olan hububatı ekmeyip zaruri ihtiyaçlarına kifayet edecek kadar hububat üretimine mesai harcadıktan sonra bedeline nispeten nakliyecileri kolay ve ehven gelen meyvedar nebatatın ekimine sarf-ı mesai eylerler ve mesela afyon, zağfiran [safran], pamuk, pirinç ve buna benzer nice sanayi bitkilerini ekmeğe çalışırlar idi.”

Bu nokta son derece önemliydi, açıkçası ürünleri pazarlara ulaştırmak kadar satışı olan ürünleri ekmek gerekiyordu. Türkiye bu konuda ilk yıllarda doğru bir politika izlememişti. II. Abdülhamid döneminin bürokratları şimdi sanayi bitkileri üretimine ağırlık verilmesi gerektiğini savunuyor, bunun için de çiftçilerin “ziraat” kelimesinden anlaması gerekenleri izah ediyorlardı.

8-10 LİRALIK İNEK Mİ, 40-50 LİRALIK İNEK Mİ?

Hayvan cinslerinin ıslahı da öneriler arasındaydı. Bu

sayede hem çiftçinin elindeki ineğin fiyatı artacak, hem de hayvandan daha çok süt elde edilebilecekti. 1880 yılı rakamlarına göre normal bir inek 150 okka geliyor, senelik 500 okka süt veriyor ve 8-10 liraya satılıyordu. Eğer ıslah çalışması yapılmış olsaydı, 400 okka gelecek, senelik verdiği süt miktarı 3-4 bin okka olacak, satışı da 40-50 lira olacaktı. Üstelik o de daha çok peynir ve yağ yapıp hem tüketilecek hem de satış için nakledilebilecekti.

“Turuk-ı mevaridât ve müraselâtın ziraata olan tesirat ve irtibatı inkar olunmamakla beraber ziraata takdim olunamaz [öncelenemez]. Çünkü her şeyden evvel nakil için mal bulunmalıdır” denilen yazıda, pazara ulaşım yollarının önemli olduğu belirtiliyor ancak her şeyden önce yolda nakledilecek malın bulunması gerekliliğine dikkat çekiliyordu.

Bu bağlamda demiryollarının güzergahının tespitinde yanlış politika izlendiği kaydedilen yazı şöyle devam ediliyordu:

“Şu ifademize delil aleni olmak üzere beyan ederiz ki Rumeli ve Anadolu demi yollarının mürur ettikleri vasi vadiler ve şehirlerin ve meşhur limanların civarında bulunan ekser arazinin mahsulatı feyz bulacağına gerilemektedir. Buna sebep ise toprak sorunları ve gailerleri olmayıp ancak ziraat ilmine uygun tedbirlerin tamamen icra edilmemesi cihetle arazinin bitki yetiştirecek gücünün gittikçe azalmasıdır.”

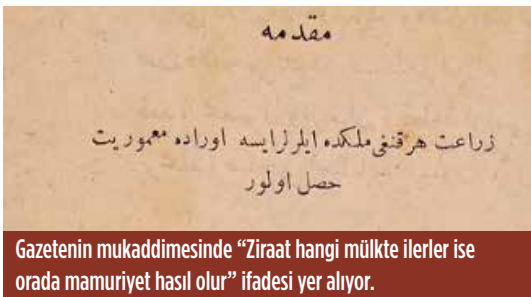
TARIMDA MAKİNALAŞMA

Dolayısıyla yapılması gereken ziraatı ilerletecek çarelerin, daha doğrusu “ziraat sanatının” öğrenilmesiydi. Böylece ürün verimi artacak, bu sayede de tıpkı Avrupa ve Amerika’da olduğu gibi devletin vergi gelirleri de artacaktı. Bunun için yapılması gereken, nehir ve ırmak kenarlarındaki terk edilmiş arazileri ve diğer boş toprakları ekmeğe; ayrıca toprağı derince kazmak ve verimi çoğaltmak için makine kullanılmaktı. “Hasılı” deniliyordu yazıda, “Avrupalıların ıslahat ve tadilat ile ilerlemelerin ne derecesine vasıl olduklarına pek çok misal söyleyebiliriz, eğer biz daha işlere ciddinden başlayacak olur isek onlardan daha çabuk ziraatın yüksek aşamalarına ulaşacağımız aşıkardır.”

HEDEF, 180 MİLYON LİRALIK TARIMSAL HASILAYDI

Ziraat Dergisi’nin hedefi, Osmanlı ziraatının verimliliğini artırmaktı. Nasıl 1881 itibarıyla İngiltere “senede on dört milyon hektar (bir hektar onbir dö-

Ziraat Gazetesi, köylülün ziraat üretimine yönelmemesinin sebebi olarak pazara ulaşacak yolların olmadığını öne sürenleri eleştirerek, esas sebebin ziraatın bilinmediğini, mal olsa nakledecek yolun da olacağını savunuyordu.

nümdür) arazi ekip ikiyüz elli milyon Osmanlı Lirası mahsulat” alıyorsa ve hektar başına 18 Osmanlı Lirası hasılatı varsa, bunu Osmanlı’da da yapılabildi:

“Memâlik-i Şahane [Osmanlı İmparatorluğu], İngiltere’den üç kat büyük olduğu halde bizde yalnız takriben ancak 10 milyon hektar mahal ekilip 50 milyon lira hasılat alınır. Eğer mülkümüzde ziraat ilerlemiş olsa işbu 10 milyon hektardan 180 milyon lira hasılat alınır ki öşrünün [verginin] 18 milyon liraya ulaşması tabiidir. Dolayısıyla şu makaleyi mütalaa buyuranların hemen ziraatın ilerlemesini sağlayacak tedbirlere müracaat edecekleri ve erbab-ı ziraatı teşvik buyuracakları umulur.”

II ABDÜLHAMİD TARIM İÇİN EĞİTİM ŞART DEDİ YURTDIŞINA ÖĞRENCİ GÖNDERDİ

1880’li yıllarda Sultan II. Abdülhamid’in öngördüğü “kalkınma” hamlesi sanayi ve tarım olmak üzere iki temel üzerine kuruluydu. Tarımda teknolojinin getirdiği vasıtaları kullanıp verimliliği artırmak için çağdaş tarım tekniklerini bilen bir kadro oluşturul-

masının gerekli olduğu görülmüş, bu amaçla da ziraat mektepleri açılmıştı. Gerek ziraat mekteplerinde, gerek Ziraat Nezareti ve diğer yapılarda görev alacak kişileri yetiştirmek amacıyla Fransa başta olmak üzere Avrupa ülkelerine öğrenci gönderilmesi esas kabul edildi. Öğrenciler Ziraat Nezareti’nin sağladığı maddi imkanlarla, hiçbir yokluk çekmeyecek oranda burslarla eğitime gönderiliyordu. Ama öğrenciler asla kendi hallerine bırakılmıyor, üniversite ya da okul müdürlükleri vasıtasıyla başarı durumları da dikkatle takip ediliyordu.

“NURİ BEY 30 TALEBE İÇİNDE 13’ÜNCÜ”

1881 yılında “ziraat ilmini tahsil için Avrupa üniversitelerine gönderilen öğrencilerin sene nihyeti imtihanlarında aldıkları notlar, mektep müdürleri tarafından gönderilen yazılı bilgiler” dönem ziraat gazetelerinden gurur paylaşımına vesile olsun diye yayınlanıyordu. Ziraat Gazetesi’nde yayınlanan bir haber şöyleydi:

“Paris’teki (Enstitü Agronomik) yani Ziraat Darülfünunu Müdürlüğünden

Hükümet-i Osmaniye tarafından Darülfünunumuz talebesi arasına dahil olan iki talebenin aldıkları takdir mertebelerini aşağıda beyan ile iftihar duyururum.

Birinci senenin sene nihyeti imtihanında Nuri Bey otuz talebe arasında on üçüncü ve Klavas Efendi dahi on sekizinci olup nokta-i takdirleri dahi ale'l-‘alâdır.

Keza Monpeliye Ziraat Mektebi’nde bulunan Ceras Efendi sınıf mevcudu olan 26 öğrenci içinde ikinci ve Tasurkomyan Efendi dahi dördüncü olup nokta-i takdirleri dahi ol nispettedir.

Garinyon Mektebi’nden ilim tahsil eden üç nefer talebeden İstratikopol Efendi otuz iki öğrenci arasında beşinci ve Neşat Bey on altıncı ve Cemal Bey dahi yirmi beşinci olup nokta-i takdirleri dahi ol nispettedir.

(Lezardo) göl ve bataklık temizliği ve tarla sulama usulü için anılan mektepte bulunan Osman Efendi’nin sene nihayetinde olan imtihanında aldığı notlar müdürü tarafından henüz gönderilmemiştir. Anılan Efendi’nin bundan evvel altı aylık imtihanında aldığı notlara nazaran bulunduğu sınıfın biraz altında olduğu anlaşılıyorsa da sene nihyeti imtihanında alacağı notlar makbul olacak derecede bulunmasını ümit ederiz.”

II. Abdülhamid, tarımda başa-rının çağdaş gelişmeleri takip etmekte olduğuna inandı ve bu amaçla gerekli kadroların yetişmesi için yurt dışına ziraat eğitimi için öğrenci göndermenin yolunu açtı.

Gazetede 1881’de ziraat eğitimi için Avrupa’ya gönderilen öğrencilerin sınav notları ve okul müdürlerinden gelen bilgi notları yayınlanıyordu.

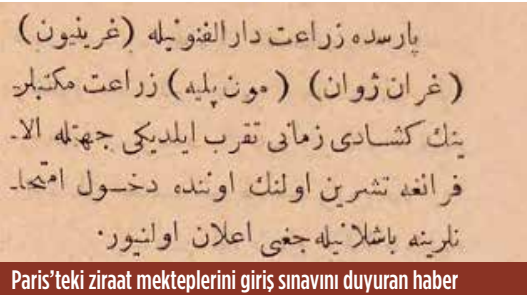
TARIMSAL GELİŞME EĞİTİMLİ İNSANLA MÜMKÜN

Türkiye'nin kendine has ziraat üretim usulünü oluşturabilmek için dünyada olup biteni öğrenen kadrolara sahip olmasını zorunlu gören ziraat gazeteleri, Avrupa okullarında eğitim gören öğrenci meselesiyle yakından ilgileniyor, onlarla ilgili her gelişmeyi haber yapıyorlardı. Sözelimi Ziraat Gazetesi, Avrupa ülkelerinin tarımsal üretimde verimliliği sağlamak için aynı yollardan daha evvel geçtiğini, önce tarımı geliştirmek amacıyla birçok vasıta uyguladığını ancak hiçbirinden arzu ettikleri derecede fayda görmediklerini, pek çok tecrübe ve büyük masraftan sonra âkil insanların esas ilerlemenin ziraat ilmindeki gelişmelerin çiftçilere öğretilip yaygınlaştırılmadıkça istenilen ilerlemenin elde edilemeyeceğini anladığını belirtiyordu. Dolayısıyla onlar da çalışmalarını bu noktadan başlatarak, "Avrupa'nın her köşesinde müteaddit mektepler açmışlar ve günümüzde ziraat gazetelerinde görülen ilerleme derecesine ulaşmışlar" idi. Denenmiş olan yöntemi bir daha denemeye ve aynı sonucu elde etmeye gerek yoktu. Devlet-i Aliye'nin yani Osmanlı İmparatorluğu'nun da yapması gereken eğitim yolunu takip etmekte:

"İşte Devlet-i Aliye dahi Avrupa'nın şu tecrübesini nazarı itinaya alarak ilerlemeye bu noktadan başlamak üzere evvela malumatlı memur yetiştirmek, saniyen mektepler küşat etmek emeliyle anılan öğrencilerini Avrupa darülfünunlarına göndermiş olduğundan bu öğrenciler dahi her halde derslere çalışmakta dakika kaybetmeyecekler diye umuyoruz."

Deyim yerindeyse 1880'li ve 1890'lı yıllarda yurtdışında ziraat eğitim rüzgârı esti. Bu yüzden gazeteler, yurtdışındaki ziraat okullarının açılış tarihlerini, öğrenci giriş sınavları tarihlerini ilgililere duyuruyorlardı. Bunlarda biri de Ziraat Gazetesi'nde şöylece yayınlandı:

"Paris'te Ziraat Darülfünunu'yla (Garinyon), (Granjuvan), (Monpelibe) ziraat mekteplerinin açılış zamanı yaklaştığı cihetle alafranga Teşrinievvelî'nin onunda giriş imtihanlarına başlanılacağı ilan olunur."

Paris'teki ziraat mekteplerini giriş sınavını duyuran haber

ZİRAATA İLGİ SEKTÖREL İLANCILIĞI BAŞLATTI

Osmanlı ziraat dergilerinde yayınlanan ilk ilanlardan kabul edeceğimiz ilanlar, 1880'li yıllardan itibaren görülmeye başlandı. Ziraat Gazetesi'nde birlikte yayınlanan bu iki ilandan tarım alanlarına zarar veren haşerat ile, diğeri ise satışa çıkartılan bir Arap tayı hakkındaydı. İlan aynen şöyleydi:

"İran'da ortaya çıkan bir nevi böcek afyon ürünlerine ve bir nevi dahi ipek hasılatının yarısından ziyadesini telef eylediği işitilmiştir."

Bu bir ilandan ziyade gazetenin aynı zamanda Ziraat Nezareti'nin de resmi desteğine sahip olması bakımından Nezaretin isteği üzerine yayınlanmış duyuru gibiydi. Anlaşılan Nezaret bunun bedelini ödediği için "İlan" başlağı altında yayınlanmıştı.

Diğerini ise Üsküdar'da oturan Hacı Ratip Bey vermişti ve elindeki iyi cins tayı satmak istiyordu:

"Necdî İstanbul'da alınma döllerden olup üç yaşında rengi doru alnı akitmalı bir ayağı makbul olan derecede beyaz bir güzel tay satılık olduğu ve talip olanların Üsküdar'da Selimiye Mahallesi'nde Duvardibi Caddesi'nde Hacı Ratip Bey'in hanesine müracaat eylemeleri iktiza edeceği ilan olunur."

"KIRIM CİNSİ BOYLU GÜZEL BOĞA SATILIK..."

Ziraat Gazetesi'nin sonraki sayılardan da ilan kısmı devam etti. Hayvancılıkla ilgili bu ilanlardan biri de, "Dört yaşında Kırım cinsinden boylu bir güzel boğa ehven fiyatla satılık olup almak isteyenlerin idarehaneye teşrif buyurmaları ilan olunur" şeklindeydi. Tay ilanının yayınlanmaya devam etmesi ise Hacı Ratip Bey'in henüz istediği fiyatı veren bir müşteri bulamadığını gösteriyordu.

ÇİFTLİK İŞLERİNDEN ANLAYAN REVAÇTAYDI

Ziraat Gazetesi, ilan sayısını artırmak ve teşvik etmek için "Satılık olan çiftlik, arazi, çift hayvanatı, at ve beygir ve sağlıklı hayvanlar, her nevi ziraat edevatı, bahçıvanlık aleti, meyveli ve meyvesiz ağaçlar, tohumlar ehven fiyatla ilan edilecektir" diye duyuru yapıyordu.

Değişen üretim tarzı gibi ilancılığa da çiftçi ve tüccarı alıştırarak ziraat gazetelerinin görevleri arasındaydı.

İlanlardan anlaşıldığına göre 1880'li yılların en bü-

İlk tarım ilanı haşerat ve bir tay hakkındaydı.

yük ihtiyacı, çiftlik arazisinin idare edecek kişiler ile bahçıvanlardı. Bir başka deyişle çiftliğin, bağ ve bahçenin hangi işinden anlarsa anlasın o kişinin bileğinde altın bir bilezik var demektir. Mutlaka kapışılıyordu. Çünkü ihtiyaç sahibi olan çiftçiler, devletin gözetimindeki Ziraat Gazetesi'ne güvenle müracaat ederek ihtiyaçlarının giderilmesini istiyorlardı:

“Çiftlik idaresine malumatı olan nazırlar ve çiftçiler ve güzel bahçe tanzim eden ve her nevi meyve ve sebze yetiştirebilen usta bahçıvanlar için pek çok taraftan idarehanemize müracaat olunmakta olduğundan kapısız çiftçi ve bahçıvanların ve çiftlik idaresini bilen kimselerin idarehanemize gelip isimlerini defter-i mahsusamıza kaydettirmeleri ilan olunur.”

ZAHO'DA KÖMÜR MADENİ İHALEYE ÇIKARTILIYOR

1881 yılında yayınlanan ilanlardan birini ise Orman ve Maadin Nezareti verilmişti ve bir ihaleyi haber veriyordu. Musul vilayetinin Zaho kasabasındaki bir kömür madeninin ihaleye çıkartılması hakkındaki ilan şöyleydi:

“Musul vilayeti dahilinde Zaho kazasında olup daha önce Bağdat vilayeti tarafından imal olunarak ahiren terk ve faaliyeti durdurulmuş olan kömür madeninin müzayede [ihale] ile kararlaştırılacak senelik maktu bedel ve yüzde birden beşe kadar rüsum-ı nisbiyesini ve tahsis olunacak arazinin beher dönümü için beşer

paradan icap eden resm-i mukarrerini lira-yı Osmani yüz kuruş olarak canib-i müberriye ita etmek şartı ve şerait-i saire ve doksan dokuz sene müddet imtiyazıyla ile maden-i mezkur talibine ihale olunacağından ve bunan on lira bedel-i maktu ve yüzde üç rüsum-i nisbiye ve resm-i mukarrer-i mezkuru vermek üzere talib-i zuhur eylediğinden bedel ve rüsum-i nisbiyesi zamlı talip olanların tarih-i ilandan itibaren üç maha [aya] kadar Dersaadet Orman ve Maadin Meclisine ve taşrada merkez-i vilayete müracaat eylemeleri ilan olunur.”

GÖRSELLİ İLK İLAN, “SAVAN” HAKKINDAYDI

Türkiye'deki tarım hamlesi, Avrupalı üreticilerin dikkatini çekti. Onlar da tarım ve hayvancılıkla ilgili ürünlerini Türk ziraat sektörüne sunmakta gecikmediler. Yine 1881 yılında yayınlanan “savan” ilanını, bu alanda yayınlanan ilk reklam olarak kabul edebiliriz. Büyük çiftliklerde yazın kavurucu sıcağı ile bahar ve kış aylarının zarar veren yağmurlarından ürünleri ve hayvanları koruyan savanların birçok çeşidi satışa sunuldu. Savan, çatısı muşambalı ve ki-remitli olmak üzere ikiye ayrılıyordu.

Ziraat Gazetesi'nde yayınlanan görselli “savan” reklamı şöyleydi:

“Avrupa'da büyük çiftliklerde ve köylerde ot ve zahireyi ve çift ve saire hayvanları ve araba ve aletler ve edevatı yağmurlardan ve sert güneşten iyi şekilde muhafaza için yapılmakta olan ve resimleri yukarıda gösterilen savanları Dersaadet'e ve civarına pek ehven suretle gönderileceği ve her nerede olur ise olsun numaralarıyla kurulması ziyade kolay olduğu Paris'te bu sanatla iştilal etmekte olan Mösyö Pumbella tarafından idarehanemize bildirilmiştir.

Bu savanlar yukarıda görüldüğü gibi gayet muntazam ve gayet a'la kereste ile inşa olunmuş ve numaralı demir bağlarla birbirlerine raptedilmiş olduğundan her nerede kurulması arzu olunur ise birkaç saat zarfında herkesin kurabileceği bir heyette yapılmış olduğu gibi 1 numaralı savanın üzeri çinko veya muşamba ile örtülü olduğundan beheri murabba arşunu nihayet iki ve 2 numaralı savanın dahi üzeri kiremitle örtülür olup metanetin bittabi ona göre yapılması icap edeceğinden beher arşunu üç mecdiye mesela on beş arşun uzunlukta, sekiz arşın enlikte olan bir savanı nihayet altmış liraya gönderebileceği adı geçen Mösyö Pumbella tarafından başkaca bildirilmiş olmakla çiftliğine böyle bir savan yaptırmak isteyenlerin idarehanemize müracaat eylemeleri ilan olunur.”

Ziraat Gazetesi'nin 1881'de yayınladığı “savan” ilanı, ilk görselli ziraat reklamı kabul edilebilir.

Ziraat gazetesinde 1881 yılında yayınlanan görselli savan ilanı

UNLU MAMULLER SEKTÖRÜ İSTİB'DE TOPLANDI

İstanbul Ticaret Borsasında Ekmek ve Unlu Mamulleri sektörünün sorunları ele alındı. Ruhsatsız işletmeler, kalifiye eleman, hafta tatili, fiyat ve tarife sorunlarının görüşüldüğü toplantıda ekme ve unlu mamuller sektörü sorunlarının çözümü için fikir alışverişinde bulunuldu.

Toplantıya; İSTİB Yönetim Kurulu Üyesi Yavuz Hacıömeroğlu, İSTİB Meclis Üyeleri; Semet Özer, Ab-

dullah Çerman, İTO Meclis Başkan Vekili ve Ekmek, Un ve Unlu Mamuller Meslek Komite Üyesi S. Selim Şimşek, İTO Ekmek, Un ve Unlu Mamuller Meslek Komite Başkanı Ziver Sarıcı, Ekmek Sanayii İşverenler Sendikası Başkan Vekili Bahattin Akgül, Yönetim Kurulu Sekreteri Yavuz Demirkol, İstanbul Fırıncılar Odası Başkanı Erdoğan Çetin ve İstanbul Fırıncılar Odası Başkan Yardımcısı Nevzat Kodak katıldı.

BAŞKAN KOPUZ, UNLU MAMÜLLER KOMİTESİ İLE BULUŞTU

İSTİB Yönetim Kurulu Üyesi Yavuz Hacıömeroğlu, İSTİB Meclis Üyesi Semet Özer, İSTİB Meclis Üyesi Abdullah Çerman, İSTİB Meclis Üyesi İsmail Boğaz, 6. Unlu Mamüller Ticareti Komite Başkanı Serkan Sokur, İstanbul Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Ali Kopuz'u ziyaret etti. Görüşmede, fırıncılık sektörünün genel durumu, güncel gelişmeleri ve sorunları değerlendirildi.

DİJİTALLEŞEN DÜNYADA TİCARETİN KURALLARI DEĞİŞİYOR

İnternetin yaygın kullanımı, mobil cihazların artan popülerliği ve dijital ödeme sistemlerindeki gelişmeler, hem üreticilerin hem de tüketicilerin alışveriş alışkanlıklarını temelden değiştiriyor.

E-ticaretin küresel olarak gelişimi, teknolojik ilerlemeler ve dijital dönüşüm dünya genelinde büyük bir etki yaratıyor. İnternetin yaygın kullanımı, mobil cihazların artan popülerliği ve dijital ödeme sistemlerindeki gelişmeler, hem üreticilerin hem de tüketicilerin alışveriş alışkanlıklarını temelden değiştiriyor. Bu değişim, işletmelere sadece yerel pazarlara değil, aynı zamanda uluslararası arenaya da açılma fırsatları sunuyor. E-ticaret, şirketlere sınırları aşma, yeni müşteri segmentlerine ulaşma ve rekabet avantajı elde etme imkânı sağlıyor.

Küresel pazarlara erişim, ürün ve hizmetlerin daha geniş bir kitleye ulaşmasını mümkün kılarak işletmelerin büyüme potansiyelini artırıyor. Aynı zamanda, tüketicilere dünya çapında çeşitli ürün ve fi-

yat seçenekleri sunarak rekabetin artmasına ve daha iyi alışveriş deneyimlerinin ortaya çıkmasına katkıda bulunuyor. E-ticaretin gelişimi, iş dünyasını dönüştürerek daha bağlantılı, erişilebilir ve rekabetçi bir ortam yaratıyor.

AMAZON, ALİBABA VE ALİEXPRESS İŞ MODELLERİ KARŞILAŞTIRMASI

Amazon

Dünyanın en büyük perakendecisi olarak görülen Amazon'un iş modelinde şirket hem doğrudan tüketiciye ulaşıyor (B2C) hem de işletmeler arasında alışverişe imkân veriyor (B2B). Ürünlerin bir kısmı, Amazon'un online mağazası aracılığıyla alıcılara su-

nuluyor ve envanter, şirketin geniş depo ağında tutuluyor. Çoğu tüketici, şirketin sitesini, ürünlerinin daha ucuz olduğunu ve satın alınıp gönderilmeye hazır olduğunu varsayarak ziyaret ediyor.

Alibaba

Türkiye’de ve dünyada öne çıkan e-ticaret platformlarından olan ve Çin’de kurulan Alibaba da, en çok kazananlar arasında yer alıyor. Yüz milyonlarca müşterisi bulunan ve Amerikalı Amazon’un en büyük rakibi olan şirketin yaklaşık değeri 2 trilyon dolar olarak gösteriliyor. Dünyanın en büyük perakende satıcısı olarak ürün gamında çok çeşitli ürünler bulunduruyor. Ürünlerin çoğu Çin’de üretiliyor. Ayrıca Apple, Samsung, Sony gibi firmaların üretim tesislerinin çoğunluğu da Çin’de bulunuyor. Alibaba gibi şirketler sayesinde Çin de ihracat konusunda dünya da lider konumda yer alıyor.

Alibaba; üreticileri, distribütörleri ve toptancıları ticaret yapmak isteyen bireyler ve işletmelerle bir araya getirme görevi görüyor. Geniş web sitesi ağı ve çevrimiçi hizmetleri aracılığıyla ticareti taraflar için kolaylaştırıyor. Bu sistem B2B (Business to Business) olarak biliniyor.

AliExpress

Çin merkezli bir e-ticaret platformu olan AliExpress,

dünya genelindeki müşterilere çeşitli ürünleri uygun fiyatlarla sunuyor. Alibaba Group’un bir parçası olan AliExpress, küçük ölçekli perakendecilerin uluslararası müşterilere ulaşmalarını sağlıyor. Bu sistem de B2C (Business to Consumer) olarak biliniyor.

Trendyol yurtdışına ürün gönderme imkânı sağlıyor

Türkiye’nin en büyük B2C platformlarından olan Trendyol, 2010 yılında Demet Suzan Mutlu tarafından kuruluyor. ABD’li bir şirketten yatırım alarak büyüyor. Günümüzde dünyanın dört bir yanına elektronikten giyime, mobilyadan bijuteriye kadar birçok ürün gönderen Trendyol yurtdışı kargo “Fast Express” ortaklığıyla hizmet veriyor. Böylece ürünlerin sigortalı olarak yurt dışına ulaşmasına olanak sağlıyor. Mikro ihracat niteliğinde olan bu işlem, yeni nesil ticaretin sınırlarının olmadığı Türkiye’deki cevabı niteliğinde.

Trendyol online e-ticaret sitesi yurt dışına sipariş konusunda pek çok farklı dış pazara hizmet veriyor. Bunların arasında; Almanya, Hollanda, Fransa, Büyük Britanya, Belçika, İspanya, Avusturya, Çekya Macaristan, İrlanda, İtalya, Portekiz, Lüksemburg, Finlandiya, Polonya, Danimarka, İsveç, Slovakya, Yunanistan, Romanya, Hırvatistan, Estonya, Letonya, Malta, Bulgaristan, Slovenya ve Litvanya gibi ülkeler yer alıyor.

Türkiye’nin en büyük B2C platformlarından olan Trendyol, 2010 yılında Demet Suzan Mutlu tarafından kuruluyor. ABD’li bir şirketten yatırım alarak büyüyor.

MİKRO İHRACAT NEDİR?

Mikro ihracat; brüt ağırlığı 300 kilogramdan az ve bedeli katma değer vergisi (KDV) hariç 15.000 euro’dan fazla olmayan, ETGB (Elektronik Ticaret Gümrük Beyanı) ile yurt dışına satışı yapılan bedelli ihracata verilen isimdir. Yani satışı yapılan ürünün ağırlığı 300 kg’ı değeri ise 15.000 euro’yu geçmemesi gerekiyor. Yalnızca bu şartları taşımakta olan ürünler için mikro ihracat gerçekleştirilebilir.

ASK TÜRKİYE FAALİYETİNE BAŞLIYOR

Türkiye, Asya, Avrupa ve Afrika kıtalarının bulunduğu eşsiz konumuyla küresel ticarete çok önemli bir yere sahip. Stratejik konumundan dolayı Türkiye, birçok sektörde dünyanın üretim üssü haline geliyor. Üretici firmalar ürünlerini yurt dışına ihracat edebilmek için farklı platformlarda yer alıyorlar. Firmalar ken-

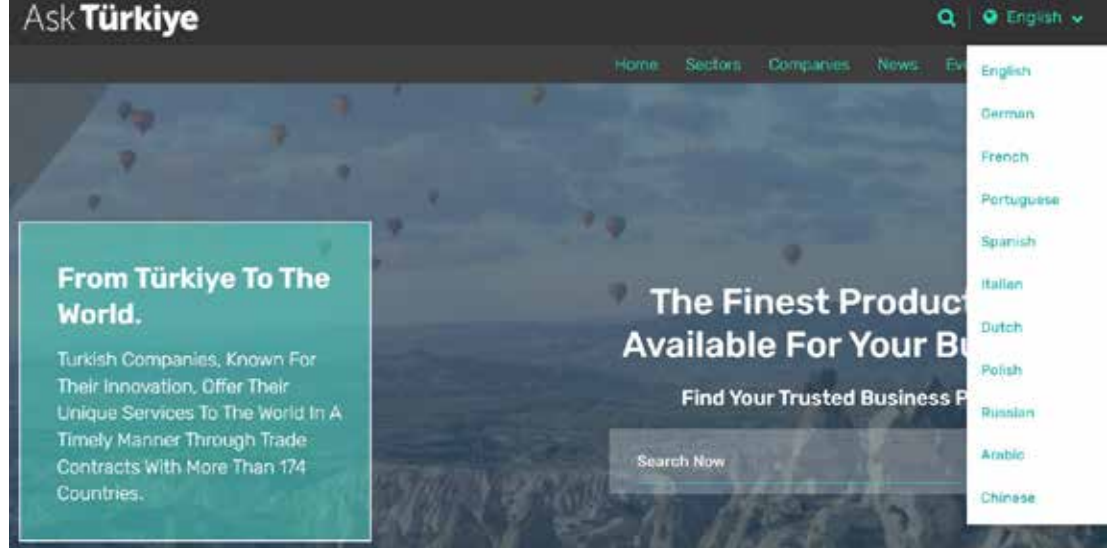
dilerini ve standartlarını alıcılara ifade edebilecekleri Türkiye İhracat Meclisi (TİM) tarafından hazırlanan online bir platformda buluşuyor.

Askturkiye.com web sitesi, küresel satın alma uzmanları ile Türk ihracatçı firmalar arasında doğrudan bağlantı sağlamak amacıyla faaliyet gösteriyor.

Bu site aracılığıyla küresel arenadaki tüm firmalar, Türkiye’de ihracat sektöründe faaliyet gösteren binlerce firmaya ulaşabiliyor. Türkiye’deki ihracatçı firmaları dünyanın her yerinden ithalatçılarla buluşturarak ihracat performanslarını artırmayı hedefleyen bu portala kaydolarak basit bir şekilde firmanız için vitrin sayfası oluşturabilir, dünyanın her bölgesinden ithalatçı firmaların dikkatini çekebilirsiniz.

Mikro ihracatta satışı yapılan ürünün ağırlığının 300 kilogramı ve değerinin 15.000 euroyu geçmemesi gerekiyor.

TÜRKİYENİN E-İHRACAT PLATFORMU “ASK TÜRKİYE” HİZMETİNİZDE...

Ask Türkiye, 200'e yakın ülkeyle yaptığı ticaret anlaşmalarıyla kapılarını kullanıcılara açtı. Ticaret Bakanlığı, Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) işbirliği ile hayata geçirilen online platform, e-ticareti ve e-ihracatı desteklemeyi ve birçok sektörden firmanın ihracat potansiyelini ortaya çıkarmayı hedefliyor.

Sitenin içeriğinde, 95.000 kayıtlı ihracatçı ve farklı sektörlerden 135.000 ürün bulunuyor. Hayvansal ürünler, deniz ürünleri, konfeksiyon, konserve ürünleri, otomotiv, kahve, narenciye, şekerleme, kurutulmuş ürünler, meyve ve sebzeler, fındık, bulgur, tahıl, meyve suyu, zeytin ve zeytinyağı, makarna, tütün, ahşap ürünleri ve diğer bazı başlıklar altında

ihracatçı firmalara yer veriyor.

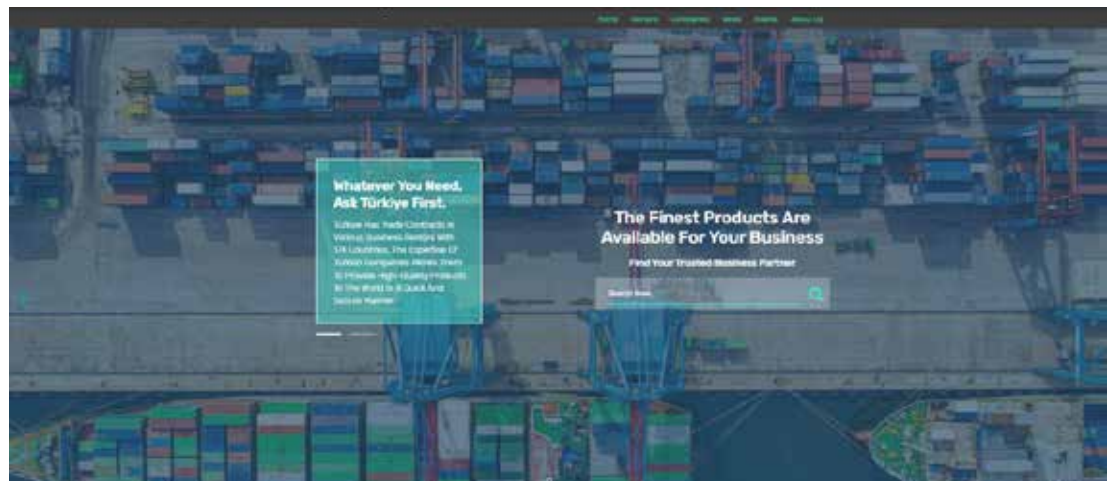
Bunun yanında, kullanıcılar şirketleri unvanlarına göre de arayabiliyor.

Ask Türkiye kullanıcılara İngilizce, Almanca, Fransızca, Portekizce, İspanyolca, İtalyanca, Felemenkçe, Lehçe, Rusça, Arapça ve Çince dil seçenekleri sunuyor.

“Türkiye Yüzyılı” hedefine uygun olan bu platform, ihracatımızı daha fazla artırmayı ve firmaların global pazarlarda daha rekabetçi olmasını hedefliyor.

E-ihracat ekonomisi ve ekosisteminin her geçen gün katlanarak büyüdüğü dünyamızda, Ask Türkiye ile beraber ihracatımızın ve uluslararası ticaretin daha da gelişmesi hedefleniyor.

Ask Türkiye kullanıcılara İngilizce, Almanca, Fransızca, Portekizce, İspanyolca, İtalyanca, Felemenkçe, Lehçe, Rusça, Arapça ve Çince dil seçenekleri sunuyor.

13. RİZE TANITIM GÜNLERİ

Rize Valiliği ve Rize Dernekler Federasyonunun ortak düzenlediği, İstanbul Ticaret Borsasının desteklediği “Rize Tanıtım Günleri” İstanbul Atatürk Havalimanı Etkinlik Alanı’nda kapılarını ziyaretçilerine açtı. Rize’nin ekonomik, kültürel öğelerini İstanbul’a taşıyan etkinliğe İstanbul Ticaret Borsası da açtığı stant ile katılım sağladı. Rize Valisi İhsan Selim Baydaş, Rize Belediye Başkanı Rahmi Metin ve Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Rektörü Yusuf Yılmaz İSTİB standını ziyaret ettiler.

Tanıtım günleri açılış programına Gençlik ve Spor Bakanı Osman Aşkın Bak, İstanbul Valisi Davut Gül, Rize Valisi İhsan Selim Baydaş, Rize Belediye Başkanı Rahmi Metin ile ilçe belediye başkanları ve STK başkanları katıldı.

“DÜNYA BEŞTEN BÜYÜK” AMA O BUNU BİLMİYOR

MÜRSEL SÖNMEZ

Medeniyet dediğimiz canavar protez dişleriyle ve merhum Mehmet Âkif'in "tek dişi kalmış" dizesini yalanlarcasına insanları paralıyor, parçalıyor. Evet, "dünya beşten büyük" ama o bunu bilmiyor ne yazık ki.

Tarih, insanlığın zoraki öğretmenlerindedir. Yaşanılan her olay, büyüklüğü oranında insanlığın toplam bilincinde etkiler oluşturmuş ve bu etkiler tarihin akışında büyük değişikliklere yol açmıştır. Çocukluk hatta bebeklikten başlayan "Ateşe elini uzatma yanarsın" uyarısı zamanla başka tehlikelere karşı da uyanık olmayı öğretmekle devam ettiği gibi, insanlık da büyük planda ateşlere, savaş ve yıkımlara maruz kalmış, zoraki dersler alınmıştır. İnsanlık; aldığı dersler sonucunda ve yaşanılardan ders çıkarmak adına; demokrasi, insan hakları vb. kavramlar ve değerler ihdas ederek, "medenileştiği", "modernleştiği" vb. savlarla bir çeşit olgunluk düzeyine ulaştığını iddia eder olmuştur. Bilimin varlık ve hayata dair her şeyi izah ettiği, teknolojinin tüm yaralara çare olduğu gibi parlak sözler de işin cilası olagelmıştır. Ne ki durum hiç de öyle olmamış, insanın ve insanlığın huzur ve rahatı için açıldığı savunulan yollar çıkmaz sokağa dönüşmüştür. Bütün o parlak sözlerin en çok söylendiği son tarih kesitinde yani yaklaşık yüzyıldır tüm dünyada en şiddetli diktatörlükler, en kanlı savaşlar, en ağır acılar yaşanılır olmuştur. Kısacası, barışın en çok dillendirildiği zamanlar, en kanlı savaşların sahnesi oluvermiştir. Son yüzyılın bu dehşetli zamanları bizim büyük devletimizin çöküş sürecine denk gelmiş, biz dünyadan geri çekilirken, güzel sözlü ve parlak yüzlü yeni vahşilik meydan alma şansını elde etmiştir.

Çıkış noktası hangi temellere dayanmış olursa olsun, çağdaş uygarlığın insanlığı getiren bıraktığı yer, katliamlar; soykırımlar, zulüm ve sömürülerin kanlı arenası olmuştur. Devletlerin ve milletlerin bağımsızlığı şöyle dursun, artık bireylerin iç dünyalarında bile bağımsızlık ve özgürlük alanı kalmamıştır. Haklı olanın güçlü olduğu değil, güçlü olanın haklı olduğu bir dünya oluşmuş haldedir. Zaten "hak"

kavramının tam ve tüm anlamıyla olmadığı, anlaşılıp kavranmadığı bir zeminde başka türlü bir sonuç da elde edilemezdi. Bir anda milyonlarca insanı öldürebilen silahlar, tüm insanlığın iktisadi faaliyetlerini kontrol altına alıp yok edebilecek mekanizmalar, "kâğıt"tan "değer"ler üretilmiştir. Dahası, kitle iletişim araçlarıyla beyni yıkanan, ağır manipülasyonlarla kendi anlam dünyasını kaybeden, öz benliğine ve kadim insanî anlamlara yabancılaşan bir insan tipi oluşturulmuş ve bu süreç şimdilerde lgbt vb. sapkınlıklarla işletilmektedir. Ezeli kutsalları kaybettirilmiş olan insanlık, çağdaş "güçlü"lerin çıkarlarına uyumlu, şahsiyetsiz, istenildiği gibi biçimlendirilebilen bir oyun hamuruna dönüştürülmüştür. "İnsan Hakları", insanın sömürülebilme ve kullanılabilme hakkı anlamına gelmektedir gerçekte. Işıklı salonlarda en centilmen ve barışçıl suratlar takınılarak yapılan anlaşmalar ve güçlülerin noteri olan Birleşmiş Milletler gibi kurumların yazıp çizdiklerinin yani her şeyin koca bir yalan olduğu gerçeğiyle karşı karşıyayız. Düşünebilme yeteneğini yitirmemiş, aklını ve vicdanını koruyabilen ve verili "kültür" dışına çıkarak olan biteni gerçekçi olarak algılayabilenlerin malûmu olan bu durumu şimdilerde Filistin veya Gazze savaşı ile tüm insanlık öğrenmiş bulunuyor. Aslında gök kubbe altında yeni bir şey yok. Geçmişte açık ve doğrudan gerçekleşen kötülüğe dair her şey, şimdilerde parlak ambalajlarda ve uygarlık adına yapılıyor. Yaşadığımız bu günlerde izlediğimiz, izlemekten başka bir şey yapamadığımız Gazze savaşı sürecinde katile silah, mühimmat ve siyasal destek veren ülkelere bir bakın, çağdaş medeniyetin iflas ettiğinin ve tüm iyi, güzel ve doğrularının gerçekte nasıl tam da zıddı olduğunu göreceksiniz. Medeniyet dediğimiz canavar protez dişleriyle ve merhum Mehmet Âkif'in "tek dişi kalmış" dizesini yalanlarcasına insanları paralı-

'İnsan Hakları', insanın sömürülebilme ve kullanılabilme hakkı anlamına gelmektedir gerçekte.

yor, parçalıyor. Evet, “dünya beşten büyük” ama o bunu bilmiyor ne yazık ki.

İş bu noktaya gelince; ait olduğu inanç, kültür ve medeniyetin “haklı olanı güçlü” saydığı ve hiç de uzak olmayan zamanlarda yeryüzüne iyilik ve adalet ilhamı veren ve bunu tatbik peşinde olan bir “kerim devlet”in bakiyesi olan Türkiye öne çıkıyor. İnsanlığın geçtiği bu karanlık süreçleri aydınlatma birikim ve kabiliyeti olan Türkiye’ye çok iş düşüyor. Önce kendisi olmak ve ardından da Hakk’a dayalı gücü elde etmek. Bunun yolu da hep vurguladığımız gibi, inanç ve siyasal görüşü ne olursa olsun, kendisini bu ülkeye ait hisseden her insan ve kurumun üzerine düşen sorumlulukları hakkıyla yerine getirmesinden geçiyor. Evimiz, vatanımız, sığınak ve dayanağımız olan bu ülkeyi korumanın da, mazlum milletlere ilham ve umut olmanın da yolu buradan geçiyor. Filistin’de tüm vahşiliğiyle gördüğümüz, batı ve doğu sınırlarımızda yaptığı askerî yığınaklarıyla bizi tehdit eden, Afganistan’da, Irak’ta, Suriye’de, Libya,

Tunus, Sudan ve Somali’de yakın zamanlarda insanlık tarihine dehşet sayfaları ekleyen, ayağımızın bir sürçmesine bakan “müttefik” (!) rolü oynayan çağdaş “deccal”lara karşı şahsi meselelerimizi bir yana bırakarak Türkiye evimizi tahkim etmek durumundayız. Binlerce şu kadar yıl önce burası bizimdi diyerek gelip dün vali gönderdiğimiz toprakları binbir hile ve zulüm ile bu gün ele geçirerek oranın asıl sahiplerini imha eden, bayrağına Nil’den Fırat’a kadar olan emelini işleyen bir şer gücün, yarın başımıza bela olmayacağını düşünebilir miyiz?

Gazze’nin acısını paylaşırken o acının verdiği dersi de unutmamalıyız. Gazze’den sonrası, alınan derslerle belli olacaktır. Nasıl o acıya duyarlı olmak insan olmanın gereği ise, uyanık olup tedbir almak da devlet ve millet olmanın gereğidir.

“Dünya beşten büyük” olacaksa, bu büyüklüğü maddi manevi olarak göstermek de en çok bize yakışır. Alın teriyle, emekle, sevgi ve sadakatle ve evet, iri, diri ve bir olmakla.

Gazze’nin acısını paylaşırken o acının verdiği dersi de unutmamalıyız. Gazze’den sonrası, alınan derslerle belli olacaktır.

DÜNYANIN EN PAHALI YİYECEKLERİNDEN KUŞ YUVASI ÇORBASI

İSMAİL ŞEN

Kuş da yumurtası da önemli gıdalarımızdandır. Tabii her kuşun eti ve yumurtası değil... Tavuk ve yumurtası gibi yetiştirilen ve sanayi haline gelmiş gıda kaynaklarımızın yanında sıradışı kuşlar ve yumurtaları da insanların yedikleri arasındadır. Egzotik ve ötücü kuşların yenmesi, çoğunun türleri tehdit altında olduğundan birçok ülkede artık yasak... Hem bu nedenle, hem de maliyet dolayısıyla tavuk, ördek, bildircin ve deve kuşu çiftliklerinde üretilen et ve yumurtalar dışında vahşi kuşların tüketimi giderek azalıyor.

Bu uzun girişi, kuşların et ve yumurtaları dışında bir

şeylerini tüketmediğimizi hatırlatmak için yazdım... Daha doğrusu Uzakdoğu'da küçük bir kırlangıç türünün yuvasının popüler ve pahalı bir yiyecek olduğunu öğreninceye kadar ben öyle zannediyordum.

Yuva yapmak için gagalarında taşımaları gereken çamur ve dalları taşıyamayacak kadar küçük birkaç kırlangıç türü, yuvalarını katılaştıran salyalarıyla yapıyorlarmış. Yuvalar, yumurtadan çıkan yavruların büyümesiyle ise terk ediliyorlarmış. Yaklaşık 400 yıl önce mağaraların derinliklerine yapılan bu yuvalar insanlar tarafından tüketilmeye başlamış. Özellikle çorbası çok popüler olan yenilebilir kuş yuvaları, yüksek protein içeriği ve faydalarıyla ilgili efsaneler sayesinde dünyanın en pahalı hayvansal gıdalarından biri kabul ediliyor.

Hong Kong'da bir tas kuş yuvası çorbası 30 ile 100 dolar arasında alıcı bulabiliyorken, 1 kilo yenilebilir kuş yuvasının fiyatı 2 bin 500 ile 10 bin dolar arasında değişiyor.

Mehmet Yaşın 2018'de yazdığı bir yazıda çiftliklerin kurulmaya başladığını ve bunun fiyatları düşüreceğini söylemiş. Ancak o gün kilosu en çok 4 bin dolar olan yuvalar, bugün 10 bin dolara kadar alıcı bulunabiliyor. Bunun nedeni ise çiftliklere rağmen arzın talebi karşılayamaması...

Tabi kuş yuvası sadece çorba olarak tüketilmiyor, tatlı, içecek ve gıda takviyesi gibi ürünler de Uzakdoğu piyasasında, tabiri caizse cirit atıyor.

Sektörün küresel büyüklüğü ise 10 yıl önce Bloomberg'de yayınlanan bir habere göre 8,5 milyar dolar. Bugünkü büyüklüğü hakkında ise maalesef güvenilir bir veri bulamadım ama 10 milyar doların üstünde olduğu tahmin ediliyor.

"Kuş yuvası sadece çorba olarak tüketilmiyor, tatlı, içecek ve gıda takviyesi gibi ürünler de Uzakdoğu piyasasında, tabiri caizse cirit atıyor."

TREND TAHMİNİ MARKALARA YOL GÖSTERİYOR

Diğer sektörlerde olduğu gibi gıdada da trendlerin izlenmesi ve ona göre strateji geliştirmek hayat memmat meselesi oldu.

Tüketim trendleri o kadar hızla değişiyor ki, önceden hazırlıklı olmak hiç olmadığı kadar önemli artık.

Yani müşterinizin yarın ne yemek, ne içmek istediğini tahmin etmek gerekiyor. Bu konuda gıda dahil birçok sektör için tahminde bulunan bir trend tahmin platformu da var: WGSN.

1998'de kurulan bu web sitesinde sunulan hizmetlerden yararlanan küresel markalar arasında Fila, Chrysler, Adidas, Levi's, LG, NBC, Nickelodeon, Samsung da var. Türkiye'den ise Doğtaş Mobilya'nın yararlandığını biliyorum.

WGSN, sitesinde gıda sektörü için yaptıklarını şöyle özetlemiş: "Değişen tüketici davranışlarını ve yaşam tarzlarını yeni ortaya çıkan küresel trendler-

le birleştiriyoruz. Yiyecek ve içecek inovasyonuna yönelik fark edilmemiş fırsatları belirlemek için çalışıyor ve iki ila on yıl sonra ihtiyaç duyulacak stratejik öngörüğü size sunarak markanızın liderlik etmesini ve önde kalmasını sağlıyoruz."

Sitede farklı aboneliklerle üye olarak trend tahminlerini öğrenebiliyor ya da özel danışmanlık hizmeti alınabiliyor.

Bu tip hizmetleri almak gıda sektörünün küresel pazarlara açılmasına destek olabilir.

Müşterinizin yarın ne yemek, ne içmek istediğini tahmin etmek gerekiyor. Bu konuda gıda dahil birçok sektör için tahminde bulunan bir trend tahmin platformu da var: WGSN.

YAPAY ZEKAYA SORDUM: 100 YIL SONRA NE YİYECEĞİZ?

İşte cevap:

"Tahmin etmek zor olabilir çünkü gelecekteki gıda alışkanlıkları ve teknolojik gelişmeler belirsiz. Ancak, bazı tahminler yapabiliriz.

İlerleyen teknolojiyle birlikte, gıda üretimi ve işleme yöntemleri de değişebilir. Laboratuvarlarda üretilen sentetik etler, bitki bazlı alternatifler ve daha sürdürülebilir protein kaynakları ön plana

çıkabilir. Geleneksel tarım yöntemlerine ek olarak, dikey tarım ve hidroponik tarım gibi daha verimli ve yer tasarrufu sağlayan yöntemler yaygınlaşabilir.

Gıda 3D yazıcıları daha yaygın hale gelebilir, özellikle özelleştirilmiş gıda üretimine katkıda bulunabilirler. Beslenme ve genetik alanındaki ilerlemeler sayesinde, belki de besin içeriği ve bileşimi özel ihtiyaçlara göre kişiselleştirilebilir.

Gıda atıklarını azaltmak için geri dönüşümlü ambalajlar ve daha etkili saklama yöntemleri geliştirilebilir. Ayrıca, çevreye daha az zarar veren üretim süreçleri ve ambalajlama materyalleri ön planda olabilir.

Tüm bu değişikliklerin yanı sıra, kültürel ve coğrafi farklılıklar da gelecekteki beslenme alışkanlıklarını etkileyecek önemli faktörler olacak. Ancak, temel olarak insanların sağlık, sürdürülebilirlik ve yenilik odaklı beslenme tercihlerinde bir artış bekleniyor."

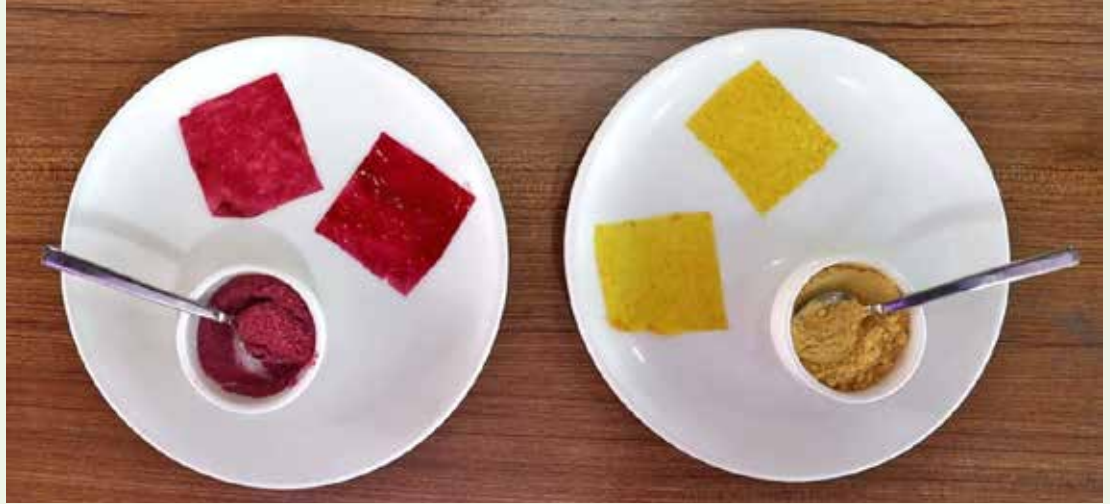
Ve özeti:

Yaygınlaşacak gıda trendleri:

- Sürdürülebilir protein kaynakları
- Gıda 3D yazıcıları
- Kişiselleştirilebilir besin içeriği
- Geri dönüşümlü ambalajlar
- Sağlık, sürdürülebilirlik ve yenilik

Beslenme ve genetik alanındaki ilerlemeler sayesinde, belki de besin içeriği ve bileşimi özel ihtiyaçlara göre kişiselleştirilebilir.

ÇAY POŞETİNDEKİ MİKROPLASTİKLERE KESİN ÇÖZÜM

Poşet çaylardaki mikroplastik sorunu geçen yıl yapılan bir araştırma ile yeniden gündeme gelmişti. Doç. Dr. Meral Yurtsever, TÜBİTAK projesi kapsamında poşet çayla demleme yapıldığında çaya poşetten ne kadar mikroplastik geçtiğini tespit ettiklerini açıkladığında, konu her gazete ve televizyonda ele alınmış, sosyal medyada gündem olmuştu.

Yine TÜBİTAK destekli bir bilimsel proje ise bu soruna çözüm bulacak gibi görülüyor. En azından meyve çaylarında... Sivas Cumhuriyet Üniversitesi akademisyenlerince geliştirilen projeye, meyve-sebze kabuklarından, yenilebilir poşetiyle suda eriyen bitki çayı elde edilmesinin haberi de ilki kadar olmasa da

basında geniş yer buldu. İyi haber olduğundan, sosyal medyada gündeme gelmedi tabii...

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Turizm Fakültesi Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü Öğretim Üyesi Doç. Dr. Emre Hastaoğlu'nun ekibiyle geliştirdikleri proje, mikroplastik sorununu çözmesinin yanında sıfır atık hedefine de uygun.

Hastaoğlu, proje kapsamında, gıda artıklarını kullandıkları anlatarak, "Bazı sebze ve meyve kabuklarının sebep olduğu çevre kirliliğini azaltmak ve aynı zamanda bitki çaylarının kullanıldığı poşetlerdeki mikroplastik kullanımını azaltmak amacıyla böyle bir proje geliştirdik" diyor.

"Bitki çaylarının kullanıldığı poşetlerdeki mikroplastik kullanımını azaltmak amacıyla böyle bir proje geliştirdik."

İSLAM TİCARET, SANAYİ VE TARIM ODASI GENEL KURULU

TOBB Başkan Yardımcısı ve İSTİB Başkanı Ali Kopuz, Katar'ın başkenti Doha'da düzenlenen İslam Ticaret, Sanayi ve Tarım Odası Genel Kurulu'na katıldı. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, İslam Ticaret, Sanayi ve Tarım Odası'nın başkan vekilliği görevinde bulunuyor.

Başkan Kopuz, Katar ziyareti kapsamında Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu ile birlikte Türkiye'nin Doha Büyükelçisi Mehmet Mustafa Göksu'yu ziyaret etti. Ziyarete Türkiye-Katar ticari ilişkilerini artıracak işbirliği konuları ele alındı.

TOBB heyeti ziyaret kapsamında Doha Büyükelçisi Mehmet Mustafa Göksu'yu ziyaret etti.

TÜRKİYE-AB YÜKSEK DÜZEYLİ DİYALOG TOPLANTISI

TOBB Başkan Yardımcısı ve İSTİB Başkanı Ali Kopuz, “Türkiye-AB Yüksek Düzeyli Tarım Diyalogu” toplantısına katıldı. Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı'nın iştirak ettiği toplantı AB Komisyonu Tarımdan Sorumlu Üyesi Janusz Wojciechowski eş başkanlığında Brüksel'de gerçekleşti. Toplantıda, tarım ve kırsal kalkınma stratejileri, tarım ürünlerinde ikili ticaretin geliştirilmesi, gıda güvenliği, IPARD Programı ve coğrafi işaretler konularında fikir alışverişinde bulunuldu.

7. YEREL MARKETLER FUARI

İstanbul PERDER (Gıda ve İhtiyaç Maddeleri Perakendecileri Derneği) üyesi yerel market zincirlerini tedarikçi firmaları ile bir araya getiren 7. Yerel Marketler Buluşması ve Fuarı yapıldı. WOW Convention Center Otel'de düzenlenen fuarın açılış konuşmaları Ticaret Bakanı Yardımcısı Mahmut Gürcan, İTO Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Ahmet Özer, Türkiye Perakendeciler Federasyon Başkanı Ömer Düzgün ve İstanbul Perakendeciler Derneği Başkanı Faruk Güzeldere tarafından yapıldı.

İSTİB Meclis Üyesi Cemal Parlak ve İSTİB 27. Makarna ve Hazır Gıda Komitesi Başkan Yardımcısı Sinan Bicen'in katıldığı fuar da gıda firmaları ile market yöneticilerini etkileşiminin daha da artması sağlandı.

HİNDİSTAN TİCARET VE SANAYİ ODALARI HEYETİ

TOBB Başkan Yardımcısı ve İSTİB Başkanı Ali Kopuz, Hindistan Ticaret ve Sanayi Odaları Federasyonu Heyeti ile bir araya geldi. Farklı sektörlerden 13 firma temsilcileri ile Hindistan İstanbul Başkonsolosunun da katıldığı toplantıda, 13 milyarlık ticaret hacmini 30 milyar dolara çıkartacak proje ve işbirliği alanları ele alındı.

ŞAHAN'IN ZİYARETİ

Orman Genel Müdürlüğü İstanbul Bölge Müdür Yardımcısı Erdal Şahan, İSTİB Başkanı Ali Kopuz'u makamında ziyaret etti. Görüşmede İstanbul Orman Bölge Müdürlüğü'nün yapmış olduğu faaliyetler hakkında bilgi alışverişinde bulunuldu.

AZERBAJCANLI İŞ ADAMLARI İSTİB'TE

Et ve et ürünleri sektöründe faaliyet gösteren Azerbaycanlı iş insanları Mirzeyev Teyyub Tagetoğlu ile Elshan Abdullayev, İSTİB Başkanı Ali Kopuz'u ziyaret etti. Görüşmede sektörel konular ele alınarak, görüş alışverişinde bulunuldu.

İGTOD 19. OLAĞAN GENEL KURULU

İstanbul Gıda Toptancılar Çarşısı'nda gerçekleşen İGTOD 19. Olağan Genel Kurulu Toplantısına, İSTİB Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Recep Salih Al katıldı.

RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ GELİŞTİRME VAKFI

İSTİB Başkanı Ali Kopuz, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın katılımlarıyla gerçekleştirilen Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Geliştirme Vakfı 5. Olağan Genel Kuruluna katıldı. Cumhurbaşkanı Erdoğan, toplantıda yaptığı konuşmada, üniversitenin gelişerek büyümesi, nitelikli bir üniversite olması için yaptıkları çalışmalar dolayısıyla Kurucular Kurulu Başkan ve Üyeleri ile Rektör ve akademik personele teşekkür etti.

Devlet Hibe, Teşvik ve Destekleri

Destek: Belli bir sektörde belli bir takım girişimlerde bulunmak isteyen girişimlere veya girişimlere sağlanan finans, ekipman, insan kaynakları vb. kaynaklara erişimi kolaylaştırarak sektörel gelişimin sağlanmasına yönelik yardımlardır. Amaç, yatırıma niyet eden yatırımcının darboğazlara takılmadan yatırımını yapabilmesi, ekonomik hayata sağlayacağı katkılar için desteklenmesidir. Burada yatırımcının yatırım niyeti ve belli bir aşamada girişimi vardır. Ancak bazı konularda yaşayabileceği sıkıntılara destek çözümleri yapmayı planladığı yatırımın önü açılır.

Teşvik: Teşvik destekten farklı olarak kamu gücünün özel sektöre hareket geçirmek için sağladığı avantajlar ve destekleri içerir. Yatırıma konu olan sektörlerin teşviklerle cazip hale getirilerek yatırımcının ilgili sektöre karşı ilgisi artırılmaya çalışılır.

Hibe: Hem destek hem de teşvikten farklıdır. Burada amaç toplumun ihtiyaç duyduğu ancak yatırımcı tarafından hiç ilgi görmeyen sektörler için veya doğal afet gibi yıkımlarda meydana gelen hasarların onarmak için kamu gücü tarafından özel kesime karşılıksız yapılan ödeme ve bağışlardır.

Sosyal devlet olarak varlığını sürdüren devletler ve hükümetler, özel kesimi mal ve hizmet üretme, ihracat yoluyla döviz cinsi gelir sağlama, istihdama katkı sağlama, girişimciliği teşvik gibi birçok sebeple yeri iş ve çalışma alanlarını destekleyerek ekonomik ve sosyal kalkınmaya katkı sağlar.

İSTİB AKADEMİ'DEN DESTEK VE TEŞVİK EĞİTİMİ

İSTİB Akademi üye eğitimlerine online olarak devam ediyor. Akademi'de Zeynep Odabaşı Filiz tarafından "Devlet Destek ve Teşvikleri Eğitimi" verilerek, katılımcılar "devlet hibe, teşvik ve destekleri, çalışma ve sosyal güvenlik" konularında aydınlatıldı. İş hayatını sektöre uğratmayan online eğitimler üyeler tarafından büyük ilgi görüyor.

Anahtar Kelimeler (vosviewer)

İSTİB AKADEMİ'DEN VERİMLİLİK EĞİTİMİ

İSTİB Akademi'nin geçen ayki ikinci eğitimi ise "Verimlilik ve Üretim Planlama Eğitimi" üzerineydi. İstanbul Ticaret Üniversitesi'nden Doç. Dr. Sabri Öz tarafından verilen eğitimde; üretim planlama, kaynak kullanımı ve verimlilik konuları ele alındı.

COĞRAFI İŞARETLER TOPLANTISI

İstanbul Ticaret Borsası (İSTİB), İzmir Ticaret Borsası (İTB) ile Coğrafi İşaretler konusunda bir kıyaslama toplantısı gerçekleştirdi. Coğrafi İşaret deneyimlerinin paylaşıldığı toplantıda, İSTİB Genel Sekreter Yardımcısı İsmail Şen İstanbul'a özgü Coğrafi İşaret potansiyeli taşıyan işlenmiş gıda ürünlerinin tespiti için gerekli kaynak araştırmaları hakkında bilgi verdi. İTB Genel Sekreter Yardımcısı Pınar Nacak ise Coğrafi İşaretli ürünlerin tescil süreçleriyle ilgili deneyimlerini paylaştı. Toplantıya İTB Genel Sekreter Yardımcısı Dr. İ. Pınar Nacak, Laboratuvar Analiz ve Kalite Yönetmeni Esra Erüllü, Piyasa Geliştirme Yönetmeni Kenan Keskinkılıç ile İSTİB Genel Sekreter Yardımcısı İsmail Şen, Araştırma Proje ve İş Geliştirme Şube Müdürü İzzet Erçelen ile şube personeli Sebahattin Özkurt, Yunus Emre Çillioğlu ve Tescil ve Kontrol Şubesi personeli Merve Yıldırım katıldı.

İSTANBUL'UN COĞRAFI İŞARETLİ ÜRÜNLERİNİN TESPİTİ

İstanbul'a özgü tarım ve gıda ürünlerinin coğrafi işaret tescili için yapılan çalışmalar kapsamında Özener Marka Patent kurucusu Huriye Kayabaşı Özener istişare toplantısı yapıldı. Toplantıda, coğrafi işaret potansiyeli taşıyan muhtemel ürünler ve tescil süreçleriyle ilgili görüşler paylaşıldı ve izlenecek yol haritası görüldü. Toplantıya İSTİB Genel Sekreteri Şule Karadeniz ve Genel Sekreter Yardımcısı İsmail Şen katıldı.

ÜPAK DEĞERLENDİRME TOPLANTISI

İstanbul Ticaret Borsası Başkan Yardımcısı İlhan Koyunseven, İzmir Ticaret Borsası ev sahipliğinde gerçekleşen Ürün Piyasası Aracı Kurumu (ÜPAK) Değerlendirme Toplantısı'na katıldı. Marmara ve Ege bölgesindeki ticaret borsalarının temsilcilerinin katılımıyla İzQ İnovasyon Merkezinde gerçekleşen toplantıda bölgesel ÜPAK kurulması görüşüldü. İzmir Ticaret Borsası Başkanı Işınsoy Kestelli'nin açılış konuşmasının ardından İzmir Ticaret Borsası Genel Sekreteri Dr. Erçin Güdücü "TÜRİB, Lisanslı Depo, ELÜS Piyasaları Durumu ve ÜPAK" konulu konuşmalarıyla katılımcıları bilgilendirdi.

BİK GENEL KURULU

TOBB Başkan Yardımcısı ve İSTİB Başkanı Ali Kopuz Basın İlan Kurumu (BİK) 32. Dönem 4. Genel Kurul Toplantısına katıldı. Açılışta konuşan Basın İlan Kurumu Genel Müdürü Cavit Erkinç, Kurum olarak üçüncü kez deprem bölgesine giderek, basın temsilcileri ve çalışanlarıyla bir araya geldiklerini kaydetti. Erkinç, Basın İlan Kurumu'nun dijital dönüşüm kapsamında gerçekleştirdiği altyapı çalışmalarını hakkında bilgi verdi.

OSMANLI'NIN İLK İKİ ZİRAAT DERGİSİ

VASITA-I SERVET [1880]

VE ZİRAAT GAZETESİ [1881]

Vasita-i Servet dergisinin ilk sayfası

Ziraat gazetesinin ilk sayfası

Sultan II. Abdülhamid'in yönetimi tam anlamıyla eline almasıyla birlikte Osmanlı İmparatorluğu gerçek anlamda sistematiik kalkınma hamlesine girişti. Bu hamlenin ziraat ayağı için gerekli insan gücünü ve farkındalığı oluşturabilmek için ziraat mekteplerinin yanı sıra ziraat yayınlarına da ağırlık verildi. Bu bağlamda ilk ziraat dergisi Mehmed Ali Efendi tarafından 15 günde bir 16 sayfa olarak çıkartılan Vasita-ı Servet idi. Ziraat hakkında yazan dergi yazarlarının daha çok tıbbiye mektebinde öğretmenlik yapması ise son derece ilginçti.

İkinci dergisi ise 1881'de Salim Bey tarafından Ziraat Vekaleti'nin desteğiyle çıkartılan Ziraat Gazetesi'ydi. Aynı şekilde 15 günde bir, 16 sayfa olarak yayınlanan derginin yazar kadrosu daha çok Ziraat Nezareti çalışanlarından oluşacaktı.

Vasita-i Servet 12 sayı yayınlanırken Ticaret Gazetesi 72 sayıya ulaşma başarısını gösterecekti.

İSTİB ANLAŞMALI KURUMLAR

İstanbul Ticaret Borsası,

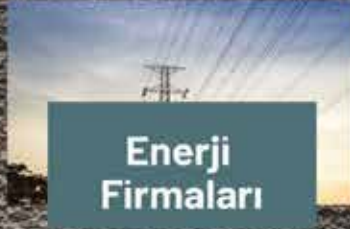
üyeleri için kurumsal indirim anlaşmaları yapıyor...

Sağlık Kurumları

Sigorta Şirketleri

Enerji Firmaları

Akaryakıt İstasyonları

Giyim Mağazaları

Gıda Firmaları

Analiz Laboratuvarları

Oteller

Çiçekçi Firmaları

Eğitim Kurumları

Seyahat Acentaları

Araç Kiralama Firmaları

Siz de yararlanın

İSTİB Üyesi olmak ayrıcalıktır...

İSTANBUL TİCARET BORSASI
İSTANBUL COMMODITY EXCHANGE 1924

www.istib.org.tr

